

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

ปริญญาณิพนธ์
ของ
สุกัญญา ดอกพวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2549

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

ปริญญาณิพนธ์
ของ
สุกัญญา ดอกพวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2549
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

บทคัดย่อ
ของ
สุกัญญา ดอกพวง

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2549

สุกัญญา ดอกพวง. (2549). การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
เขตราชวัชรบุรี. ปรินทิพย์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์
ดร. สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร. บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็น
ของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนก
ตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้
เป็นผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1-2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัชรบุรี
จำนวน 316 คน ได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามความ
คิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
ชนิดประเมินค่าสี่ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .9160 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t – test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว
(One – way ANOVA) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบ
พหุคูณโดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different)

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มผู้ปกครองที่ศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมีอายุอยู่ในช่วง 25 – 45 ปี
มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษา ประกอบอาชีพรับจ้างและมาจากฐานะทางเศรษฐกิจระดับต่าง ๆ
จำนวนใกล้เคียงกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา
โดยรวมอยู่ในระดับมาก (50.02) และรายด้านอยู่ในระดับมากตามลำดับดังนี้ ด้านการประกันคุณภาพ
การศึกษาระดับปฐมวัย (52.16) ด้านการวัดและประเมินผล (50.23) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
(49.58) และด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย (48.00) ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นยังพบว่า
ความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ เฉพาะกลุ่มอายุต่างกัน ระดับการศึกษาต่างกัน และฐานะทางเศรษฐกิจ
ระดับต่างกัน ส่วนเพศและอาชีพไม่พบความแตกต่าง ความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การ
เรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษารายด้านพบว่าความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 $P < .05$ ได้แก่ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย เฉพาะกลุ่มอายุต่างกันและระดับการศึกษาต่างกัน
เท่านั้น ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เฉพาะกลุ่มที่มีระดับฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันและ
ระดับการศึกษาต่างกันเท่านั้น และด้านการวัดและประเมินผลเฉพาะระดับการศึกษาต่างกันเท่านั้น
ส่วนด้านการประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัยไม่พบความแตกต่าง ผู้ปกครองที่มี อายุ ระดับ
การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและอาชีพมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ แต่ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ไม่แตกต่างกัน

A STUDY OF OPINIONS ABOUT LEARNING EXPERIENCE MANAGEMENT CONFORMING
TO THE EDUCATIONAL REFORM OF PARENTS OF PRESCHOOL STUDENTS
IN SCHOOLS UNDER BANGKOK METROPOLITAN ADMINISTRATION,
RATBURANA DISTRICT

AN ABSTRACT
BY
SUKANYA DOKPONG

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Master of Education degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
May 2006

Sukanya Dokpong. (2006). *A Study of Opinions about Learning Experience Management Conforming to the Educational Reform of Parents of Preschool Students in Schools under Bangkok Metropolitan Administration, Ratburana District*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc. Prof. Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this survey research was to investigate the opinions about learning experience management conforming to the educational reform of preschool students' parents classified by gender, age, education level, income, and occupation. The samples used in the study were 316 parents of kindergarten1-2 students in schools under the jurisdiction of Bangkok Metropolitan Administration, Ratburana District. They were selected by simple random sampling. Tool used for collecting data was a four-rating scale questionnaire for opinions of preschool students' parents about learning experience management according to the educational reform with its reliability of .9160. The data were analyzed by using percentage, means, standard deviation (S.D.), t-test, and one-way ANOVA. When any difference with statistical significance was found, Fisher's least-significant difference (LSD) was used in multiple comparisons.

The results of research revealed that most parents were female with 25-45 years of age, education lower than primary level, self-employment, and various incomes in similar numbers. Their general opinions about learning experience management conforming to the educational reform were at the high level (50.02). They were also at the high level in individual areas of quality assurance for early childhood education (52.16), assessment and evaluation (50.23), learning experience management (49.58), and early childhood education curriculum (48.00).

When comparing the opinions, it was found that their general opinions about learning experience management conforming to the educational reform were different with statistical significance at $p < .05$ only among parents with different ages, education levels, and incomes. They were not different among those with different genders and occupations. According to their opinions in individual areas, it was found that they were different with statistical significance at $p < .05$ in the area of early childhood education curriculum and only parents with different ages and education levels. They were also different in the area of learning experience management only parents with different incomes and education levels, and in the area of assessment and evaluation only those with different education levels. In the area of quality assurance for early childhood education, different opinions were not found.

The opinions about organizing learning experience of parents with different ages, education levels, incomes and occupations were different with statistical significance at $p < .01$. The opinions of parents with different genders were not different.

ปริญญาบัตร
เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

ของ
สุกัญญา ดอกพวง

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญสิริ จีระเดชากุล)
วันที่.....เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2549

.....ประธานควบคุมปริญญาบัตร
(รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์)

.....กรรมการควบคุมปริญญาบัตร
(รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงษ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จสมบูรณ์ ด้วยความเมตตากรุณาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ และรองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาแนะนำ ให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน เอาใจใส่ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดียิ่ง ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ ผู้วิจัยใคร่ขอกราบขอบพระคุณท่านผู้มีพระคุณทั้งสองด้วยความเคารพอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ ดร. พัฒนา ชัชพงษ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ที่เป็นคุณประโยชน์อย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณท่านคณาจารย์ ภาควิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่าน ที่ได้ให้ความเมตตากรุณา ประสิทธิ์ประสาทวิชา อบรมสั่งสอน ถ่ายทอดความรู้ที่มีคุณค่าแก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์สุนิสา จั๋ยม่วงศรี อาจารย์ไพบูลย์ อุบันโน ผอ. ทวีป เหมทานนท์ อาจารย์เยาวมาลย์ วิเศษ และ อาจารย์อดุลย์ ไบกุหลาบ ผู้เชี่ยวชาญที่กรุณาให้คำแนะนำ ในการแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณะผู้บริหาร ครูและผู้ปกครอง โรงเรียนวัดบางปะกอก โรงเรียนวัดสน โรงเรียนรัตนจินะ โรงเรียนวัดแจ้งร้อน โรงเรียนวัดประเสริฐ โรงเรียนวัดสารอดและโรงเรียนนาหลวง ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ และให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้ผู้วิจัยสามารถดำเนินการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อจำลอง คุณแม่เสงี่ยมศักดิ์ ดอกพวง คุณแม่ธี ทองเอี่ยม และคุณธิดา อินนุพัฒน์ ที่ได้ให้ความช่วยเหลือ ส่งเสริมสนับสนุนในทุกๆ ด้าน และเป็นกำลังใจสำคัญที่สุด ซึ่งคุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ผู้วิจัยขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของท่าน บพพการีทั้งสอง ด้วยความเคารพอย่างยิ่ง

สุกัญญา ดอกพวง

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	4
ตัวแปรที่ศึกษา	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
สมมติฐานในการวิจัย.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. พ.ศ. 2542.....	10
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย.....	12
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้.....	24
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล.....	40
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	62
3 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	94
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	94
การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบข้อมูล.....	96
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	97
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	99
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	102
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	102

สารบัญ

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	123
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	124
สมมติฐานในการวิจัย.....	124
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	124
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	125
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	125
อภิปรายผล.....	127
ข้อเสนอแนะ.....	133
บรรณานุกรม.....	134
ภาคผนวก.....	144
ภาคผนวก ก.....	145
ภาคผนวก ข.....	147
ภาคผนวก ค.....	151
ภาคผนวก ง.....	163
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	171

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 คุณลักษณะตามวัย	20
2 โครงสร้างหลักสูตร	23
3 เทียบสัดส่วนผู้ปกครองนักเรียน	95
4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง	103
5 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน	105
6 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นรายข้อ.....	106
7 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เป็นรายข้อ	108
8 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการวัดและประเมินผลเป็นรายข้อ	110
9 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นรายข้อ	112
10 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามเพศของผู้ปกครอง	114
11 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง	115
12 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของ ผู้ปกครอง	116
13 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ ของผู้ปกครอง	117
14 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง	118
15 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอายุเป็นรายคู่	119

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
16 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่.....	120
17 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจเป็นรายคู่.....	121
18 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอาชีพเป็นรายคู่	122

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	8
2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษา	69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาให้กับเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 8 ปี เป็นการจัดการศึกษาก่อนขั้นพื้นฐาน จากอดีตที่ผ่านมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญที่จะจัดการศึกษาให้กับเด็กในระดับนี้ จะเห็นได้จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540–2544) ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาหลักที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยด้านต่าง ๆ อาทิ การเตรียมความพร้อมของเด็กปฐมวัย โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้เยาวชน คู่สมรส และพ่อแม่มีความรู้เกี่ยวกับชีวิตครอบครัว และวิธีการเลี้ยงลูกที่ถูกต้องเหมาะสม โดยมอบให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องประสานการดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 1) ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 จึงได้มีทิศทางในการปฏิรูปการศึกษา ด้านการเรียนรู้ที่ชัดเจนว่า การศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข มีแผนการจัดการศึกษาที่สำคัญ คือ การจัดการศึกษายึดหลักการที่ว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ถือว่า "ผู้เรียนสำคัญที่สุด" กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียน สามารถพัฒนาตนเองได้ตามธรรมชาติ และเต็มตามศักยภาพ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2544 : 195) ซึ่งในการปฏิรูปการเรียนรู้จะเปิดโอกาสให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 เป็นการเปิดแนวทางใหม่ ๆ ให้แก่ครู ผู้ปกครอง และชุมชนมีอิสระในการอบรมเลี้ยงดู การให้การศึกษา การจัดหลักสูตร และการบริหารจัดการ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง และสังคมไทย (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 5) ดังนั้นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับเด็กทุกฝ่ายต้องร่วมมือกันในการพัฒนาเด็ก เพราะเป็นเรื่องละเอียดอ่อน และต้องใช้ความรู้ความสามารถ การปฏิบัติทั้งทางกาย วาจา ทำที่ ที่มีต่อเด็กเป็นไปอย่างถูกต้องกับจังหวัดความต้องการตามธรรมชาติของวัยเด็กแล้ว ก็จะทำให้เด็กนั้นพัฒนาทั้งกายและใจเหมาะสมกับวัย เพศ และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอได้เป็นอย่างดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 25)

การพัฒนาเด็กที่ดีเริ่มต้นจากครอบครัว เด็กจะเติบโตและมีคุณภาพชีวิตและบุคลิกภาพอย่างไร จะเป็นคนมุ่งทำประโยชน์แก่สังคม หรือจะเป็นคนด้อยศักยภาพ สร้างปัญหาแก่ตนเองและสังคม ส่วนหนึ่งย่อมขึ้นอยู่กับสภาพครอบครัว และวิธีการอบรมเลี้ยงดูจากบุคคลในครอบครัวเป็นสิ่งสำคัญ เพราะนอกจากครอบครัวจะถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรมโดยสายเลือดแล้ว ยังทำหน้าที่ดูแลเด็กตั้งแต่แรกเกิดจนเติบโตพึ่งตนเองได้ เป็นแบบอย่างหล่อหลอมความรู้สึกนึกคิดพฤติกรรม ตลอดจนจิตใจสำนึกของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ปลูกฝังค่านิยม ความรัก และคุณค่าของการมีชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2541 : 1- 6) แหล่งการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำคัญที่สุดคือ

ครอบครัว ได้แก่ผู้ปกครองและบุคคลในครอบครัว ทั้งนี้เพราะเด็กต้องอาศัยสถานการณ์ทั้งที่บ้าน และที่โรงเรียนเป็นองค์ประกอบในการพัฒนา ดังนั้นพ่อแม่ ผู้ปกครองในฐานะที่เป็นครูคนแรกของลูก จึงมีความสำคัญไม่ว่าจะเป็นการเล่นดูและการศึกษาของเด็ก พ่อแม่จะมีบทบาทสำคัญในการ ร่วมกันพัฒนาเด็กและเยาวชน (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543. 16-17)

การจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาถือว่าเป็นหัวใจของการปฏิรูป การศึกษา ซึ่งมุ่งเน้น ให้ผู้เรียนสำคัญที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาขีดความสามารถของตนได้เต็ม ศักยภาพ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ เป้าหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูป การศึกษามุ่งให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ฝึกการสังเกต ชักถาม และกล้าแสดงออก จัดกิจกรรม ที่หลากหลาย สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และเปิดโอกาสให้เด็กริเริ่ม กิจกรรมของตนเองโดยมีครูเป็นผู้สนับสนุน เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้สัมผัส ได้ปฏิบัติจริง ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวของเด็กเอง (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 7) จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กโดยองค์รวม จัดให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม วัฒนธรรมท้องถิ่นและเอื้อต่อการนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วม ในการพัฒนาเด็ก (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 43) การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว ปฏิรูปการศึกษามีจุดประสงค์หลักคือ การส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านของเด็กที่เหมาะสมกับวัยและ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ประสบการณ์การเรียนรู้ที่ครูจัดให้แก่เด็กในโรงเรียน นับเป็นสิ่งแวดล้อม ที่มีอิทธิพลมากและเป็นพื้นฐานในการหล่อหลอมชีวิตเด็กให้มั่นคงตั้งแต่ปฐมวัยเพราะการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้แก่เด็กปฐมวัย คือ การกระตุ้นเด็กให้เจริญพัฒนาไปในรูปแบบที่พึงประสงค์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมโดยสอดคล้องกับความพร้อมวุฒิภาวะ ความสนใจ ความ ต้องการ และความสามารถของเด็ก ตลอดจนการป้องกันหรือแก้ไขพฤติกรรมที่อาจเป็นปัญหาได้ อย่างเหมาะสม (อารี รังสินันท์. 2523 : 3)

การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย สถานศึกษาเป็นหน่วยงานที่จะจัดประสบการณ์ให้ กับเด็กได้เกิดการเรียนรู้และได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ และมีการเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เป็นคนดี และคนเก่งแก่สังคม โดยสอดคล้องกับธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจสังคม การจัดสิ่งแวดล้อมสำหรับการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ จำเป็น จะต้องมีหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้และการวัดและประเมินผลเป็นกรอบกำหนด แนวทาง ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งตามพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติพุทธศักราช 2542 ได้กำหนดให้สถานศึกษามีอิสระในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของ ตนเอง ซึ่งหลักสูตรจะเป็นแนวทางสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีคุณภาพสำหรับเด็ก ในสถานศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. 2546 : คำนำ) จึงจำเป็นต้องเร่งปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานและเป็นที่ยอมรับของ สังคมโดยเร็ว ปัจจุบันการพัฒนาคุณภาพการศึกษาจำเป็นต้องบริหารจัดการศึกษาเชิง คุณภาพ โดยมีการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่จะทำหน้าที่และส่งเสริมและผลักดัน

ให้กระบวนการทำงานของหน่วยงาน ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างประสานสอดคล้องกันเป็นระบบมุ่งหน้าไปในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ อันได้แก่ คุณภาพของผู้เรียนและเป็นกระบวนการสร้างความเชื่อมั่นและให้หลักประกันคุณภาพต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมตลอดจน บุคลากรในสถานศึกษา (สำนักการศึกษา. 2544 : 16-21)

กรุงเทพมหานครเป็นหน่วยงานสำคัญหน่วยงานหนึ่งที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการพัฒนาการศึกษา และปฏิรูปการศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีนโยบายในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา ซึ่งกรุงเทพมหานคร มีสำนักการศึกษาทำหน้าที่กำกับดูแลการศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยแบ่งเขตการศึกษาเป็น 50 เขต ในแต่ละเขตจะมีระบบการศึกษาเป็นแบบอย่างเดียวกัน เขตราชวัตรบูรณะเป็นเขตหนึ่งที่มีการจัดการศึกษาตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีอยู่ 6 โรงเรียน ด้วยกันดังนี้ โรงเรียนวัดบางปะกอก โรงเรียนวัดสารอด โรงเรียนวัดแจรงร้อน โรงเรียนวัดประเสริฐ โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ และโรงเรียนวัดสน โดยการปฏิรูปการศึกษาเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 ซึ่งในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในระดับปฐมวัยของแต่ละโรงเรียนมีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาที่ยึดผู้เรียนสำคัญที่สุด จัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความถนัด ความสนใจ วัย วุฒิภาวะ และพัฒนาการของเด็กตลอดจนจัดหาแหล่งการเรียนรู้ที่เหมาะสมให้กับเด็ก รวมทั้งให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามทิศทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ที่ให้ผู้เรียนเป็นเป้าหมายที่สำคัญของการจัดการศึกษา

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนับว่าเป็นสิ่งจำเป็นที่ควรศึกษา เนื่องจากการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการพัฒนาการศึกษาขั้นต่อไปของกระบวนการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนามนุษย์ เพราะเด็กในวัยนี้เป็นวัยแห่งช่วงพลังการเจริญเติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ควรต้องมีการวางแผนการจัดการศึกษาในภาพรวมอย่างรัดกุมและเหมาะสม ด้วยเหตุผลดังกล่าวในการสร้างฐานข้อมูลเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในระดับปฐมวัย ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้ข้อมูลในด้านของหลักสูตรสถานศึกษา การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผลรวมทั้งการประกันคุณภาพ เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ การปฏิรูปการศึกษาและความแตกต่างของแต่ละโรงเรียนตามบริบทของสังคมในการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น สถานศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาซึ่งเป็นสิ่งสำคัญอีกด้านหนึ่งที่ต้องให้ความสนใจ เพราะมีอิทธิพลต่อพัฒนาการของเด็กและส่งผลกระทบต่อพฤติกรรม ของเด็กในอนาคต

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาเขตราชวัตรบูรณะ ทั้งนี้เพื่อนำข้อความรู้ที่ได้รับตลอดจนแนวคิดของผู้ปกครองมาเป็นข้อมูลพื้นฐานให้กับครู และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้รับทราบและนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนาการศึกษาปฐมวัยที่เต็มรูปแบบต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน เขตราชวัตรบูรณะ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย แยกตามระดับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาในครั้งนี้ทำให้ทราบข้อมูลความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อครู ผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัยในเขตราชวัตรบูรณะให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 และ 2 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ จำนวนทั้งหมด 6 โรงเรียน คือ โรงเรียนวัดบางปะกอก โรงเรียนวัดแจรงร้อน โรงเรียนวัดประเสริฐ โรงเรียนวัดสารอด โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ และโรงเรียนวัดสน จำนวน 1,492 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 และ 2 จำนวน 316 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จาก 6 โรงเรียน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ สถานภาพของผู้ปกครอง

1. เพศ
  - 1.1 เพศชาย
  - 1.2 เพศหญิง
2. อายุ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้
  - 2.1 อายุต่ำกว่า 25 ปี
  - 2.2 อายุ 25-45 ปี
  - 2.3 อายุมากกว่า 46 ปี ขึ้นไป
3. ระดับการศึกษา แยกเป็น 3 ระดับ ได้แก่
  - 3.1 ระดับประถมศึกษา ถึงระดับ มัธยมศึกษา
  - 3.2 ระดับกลาง ได้แก่ ประกาศนียบัตร ปวส. หรืออนุปริญญา
  - 3.3 ระดับสูง ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีและสูงกว่า

ปริญญาตรี

4. ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน แบ่งเป็น 4 กลุ่ม
  - 4.1 น้อยกว่า หรือเท่ากับ 5,000 บาท
  - 4.2 5,001 – 7,000 บาท
  - 4.3 7,001 – 10,000 บาท
  - 4.4 มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป
5. อาชีพ แบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่
  - 5.1 รับราชการ
  - 5.2 รัฐวิสาหกิจ
  - 5.3 รับจ้าง
  - 5.4 ธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของกิจการ การค้าขาย ปลีก การค้าขายย่อย ๆ และอื่น ๆ)

ตัวแปรตาม

ได้แก่ ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแบ่งเป็น

1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผล
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **ผู้ปกครอง** หมายถึง บิดา มารดา หรือผู้อุปการะเด็กที่รับผิดชอบในการเลี้ยงดูและส่งเสียค่าใช้จ่ายในการเล่าเรียนของเด็ก เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา ฯ ซึ่งในการวิจัยนี้จะหมายถึงผู้ที่มีบุตร หรือเด็กในอุปการะเรียนอยู่ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ

2. **ความคิดเห็น** หมายถึง ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนระดับอนุบาลในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในระดับปฐมวัย ในด้าน หลักสูตร การจัดประสบการณ์ การวัดและประเมินผล การประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ซึ่งสามารถวัดได้จาก แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

3. **การปฏิรูปการศึกษา** หมายถึง การจัดการศึกษาที่ยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด ในการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากที่สุด ได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ได้คิดเอง ปฏิบัติเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลหรือแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย จนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการดำรงชีวิตได้ โดยครูเป็นผู้วางแผนร่วมกับผู้เรียน จัดบรรยากาศให้เอื้อต่อการเรียนรู้ กระตุ้น ทำทนาย ให้กำลังใจ ช่วยแก้ปัญหาและชี้แนะแนวทางการแสวงหาความรู้ที่ถูกต้องให้แก่ผู้เรียนเป็นรายบุคคล

4. **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเน้นที่ความสนใจ อยากรู้ อยากรเรียนของผู้เรียน คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสำคัญ ฝึกให้เด็กได้คิด ได้ปฏิบัติจริง ปฏิบัติกิจกรรมที่หลากหลาย เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวของเด็กเอง ประกอบด้วย

4. 1 **หลักสูตรสถานศึกษา** หมายถึง หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ที่สถานศึกษาดำเนินการจัดทำขึ้นโดย กำหนดปรัชญา วิสัยทัศน์ ภารกิจ วัตถุประสงค์และเป้าหมายที่เหมาะสมกับชุมชน โดยมีการกำหนดระยะเวลาเรียน และสาระการเรียนรู้ หน่วยการเรียนรู้ สื่อ แหล่งการเรียนรู้ และการประเมินพัฒนาการ

4.2 **การจัดประสบการณ์การเรียนรู้** หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนได้ลงมือกระทำกิจกรรมต่างด้วยตนเอง โดยเด็กเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง เพื่อพัฒนาให้ครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

4.3 **การวัดและประเมินผล** หมายถึง วิธีการของครูที่ใช้วัดและประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ -จิตใจ สังคม และสติปัญญา รวมถึงการเรียนรู้ของเด็ก เช่น การสังเกต จดบันทึก การประเมินจากสภาพจริง

4.4 **การประกันคุณภาพการศึกษา** หมายถึง มาตรฐานการศึกษาปฐมวัย ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน ตามมาตรฐานการศึกษาเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน : การศึกษาปฐมวัย

5. โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนระดับประถมศึกษาที่มีการจัดการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการศึกษาระดับอนุบาลศึกษาซึ่งอยู่ในเขตราชวัชรบูรณะ ได้แก่ โรงเรียนวัดบางปะกอก โรงเรียนวัดสารอด โรงเรียนวัดสน โรงเรียนวัดประเสริฐ โรงเรียนวัดนะจ๊ะอุทิศ โรงเรียนวัดแจรงร้อน

6. สถานภาพของผู้ปกครอง หมายถึง ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ปกครองเด็กปฐมวัย จำแนกเป็น 5 ด้านดังนี้

6.1 เพศ หมายถึง เพศชาย หรือ เพศหญิง

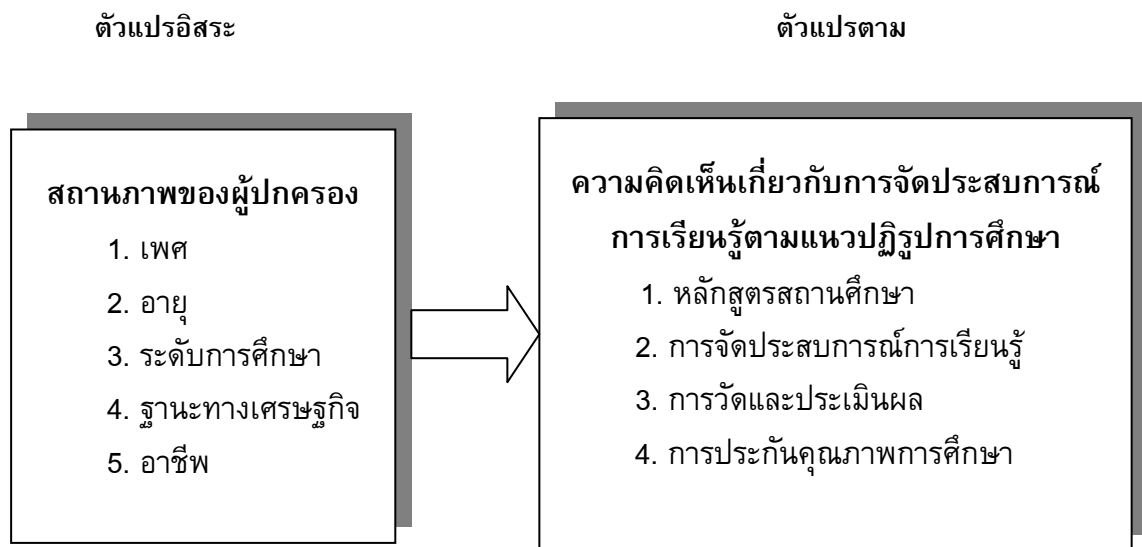
6.2 อายุ หมายถึง อายุของผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย ที่ต่ำกว่า 25 ปี หรือ 25 ปี ถึง 45 ปี และมากกว่า 46 ปีขึ้นไป

6.3 ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดที่ผู้ปกครองได้รับ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ ระดับต่ำ ได้แก่ ประถมศึกษา ถึงมัธยมศึกษา ระดับกลาง ได้แก่ ประกาศนียบัตรปวส. หรืออนุปริญญา ระดับสูง ได้แก่ ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือสูงกว่าระดับปริญญาตรี

6.4 ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท / 5,001-7,000 บาท / 7,001 – 10,000 บาท และ 10,000 บาทขึ้นไป

6.5 อาชีพ หมายถึง อาชีพปัจจุบันของผู้ปกครองที่ทำรายได้หลักให้ครอบครัว แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ รับราชการ, รัฐวิสาหกิจ, รับจ้างและธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของกิจการ ค้าขาย และอื่น ๆ)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
  - 1.1 ความเป็นมา
  - 1.2 บริบทของการปฏิรูปการเรียนรู้
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย
  - 2.1 ความหมายของหลักสูตร
  - 2.2 ความสำคัญของหลักสูตร
  - 2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร
  - 2.4 ที่มาของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
  - 2.5 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย
  - 2.6 สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
  - 2.7 คุณลักษณะตามวัย
  - 2.8 โครงสร้างของหลักสูตร
  - 2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์
  - 3.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์
  - 3.2 จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์
  - 3.3 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์
  - 3.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.5 แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.6 หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
  - 3.7 หลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียน
  - 3.8 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.9 วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.10 ทักษะในการจัดการเรียนการสอนแบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.11 บทบาทของครูในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 3.12 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
  - 4.1 ความหมายของการวัดและประเมินผล
  - 4.2 ความสำคัญของการประเมินผล
  - 4.3 การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง
  - 4.4 การประเมินผลระดับปฐมวัย
  - 4.5 การประเมินผลการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
  - 4.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล
5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 5.1 ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 5.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการประกันคุณภาพ
  - 5.3 ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 5.4 หลักการ แนวคิด และนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 5.5 กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 5.6 การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก
  - 5.7 คุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ
  - 5.8 การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร
  - 5.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการเรียนรู้ตามแนวพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542

สาระสำคัญของการปฏิรูปการเรียนรู้ สรุปรังนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ
 (สิริมาภิเษก โยธอนันตพงษ์ 2545 : 12 ; อ้างอิงจาก สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ)

1.1 ความเป็นมา

ความเป็นมาของการปฏิรูปการเรียนรู้เกิดขึ้นเนื่องมาจากการจัดการเรียนการสอนในอดีตที่ผ่านมา เราได้เน้นการเรียนแบบท่องจำ ขาดการฝึกปฏิบัติ ไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและประเมินผลจากการทดสอบความจำเป็นส่วนใหญ่ ทำให้เด็กเครียดและคิดไม่เป็น ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาทั้งโดยกรมวิชาการ และองค์กรนานาชาติที่ข้อมูลที่ยืนยันได้ว่าเด็กไทยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สู้ชาติอื่นไม่ได้ แม้กระทั่งประเทศเพื่อนบ้านในเอเชียด้วยกัน เช่น สิงคโปร์ เกาหลี มาเลเซีย และเวียดนาม การที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนการสอนของเด็กไทยด้อยกว่าชาติอื่นมิได้หมายความว่าเด็กไทยสติปัญญาต่ำ แต่เป็นผลมาจากวิธีสอนและวิธีการประเมินที่ทำให้เด็กไทยไม่รู้จักรวิเคราะห์และการใช้เหตุผล และจากการวิจัยทางการแพทย์พบว่าเด็กแต่ละคนที่เกิดมา มี

เซลล์สมองถึง 1 แสนล้านเซลล์เป็นมรดกทางพันธุกรรมที่มีมาแต่กำเนิด สิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้สามารถสร้างเซลล์สมองเด็กให้ฉลาดได้ ถ้าการศึกษาส่งเสริมให้พลเมืองทุกคนได้พัฒนาสมองอย่างเต็มที่ เด็กไทยก็จะฉลาดไม่แพ้ชาติอื่น ฉะนั้นจึงจำเป็นต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์การเรียนรู้ใหม่ ว่า ผู้เรียนทุกคนมีศักยภาพทางสมองที่สามารถพัฒนาได้ การจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542) ดังนั้นหลังจากที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2542 เป็นต้นมา คำถามที่ตามมาก็คือ “จะมีการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติที่เป็นรูปธรรมได้อย่างไรบ้าง” คำตอบคือ การปฏิรูปการศึกษาจะมีทั้งส่วนที่สามารถดำเนินการได้ทันที ได้แก่ การปฏิรูปการเรียนรู้ตามหมวด 4 กับส่วนที่ต้องรอการจัดทำกฎหมายรองรับ ได้แก่ การดำเนินงานตามหมวด 5 หมวด 7 และหมวด 8 ซึ่งเป็นการปฏิรูปบริบทต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการเรียนรู้ เนื่องจากการปฏิรูปการเรียนรู้เป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษา เพราะเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่สุดของการปฏิรูปการศึกษาก็คือ เพื่อสร้างคนไทยให้เป็น คนดี คนเก่ง มีความสุข เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพและศักยภาพที่จะพัฒนาประเทศไทยให้เจริญก้าวหน้า และมีความสามารถในการแข่งขันระดับนานาชาติ

1.2 บริบทของการปฏิรูปการเรียนรู้

ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 22 กำหนดว่า การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ นอกจากนี้มาตรา 24 ยังกำหนดให้จัดกระบวนการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติ ให้ทำได้ ทำเป็น ปลูกฝังคุณธรรมไว้ในทุกวิชา ผู้สอนเป็นผู้จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อมและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ ดังนั้น การปฏิรูปการเรียนรู้ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติว่า “ผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด” ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ มีการสืบค้น

นอกจากนี้ มีการปฏิรูปโครงสร้างการบริหารการศึกษา ต้องดำเนินการปรับโครงสร้างองค์กร เพื่อให้เป็นไปตามสาระบัญญัติในหมวดที่ว่าด้วยการบริหารและการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา พัฒนาวิชาชีพครู โดยจัดระบบครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จัดระบบการใช้ทรัพยากรการลงทุนทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ โดยจะมีการจัดตั้งสำนักงานการปฏิรูปการศึกษาขึ้น ทำหน้าที่เสนอแนะการร่างกฎหมายเพื่อรับรองการดำเนินงานต่อไปและในด้านการดำเนินงานด้านกฎหมาย โดยจัดทำกฎหมายและแก้ไขระเบียบต่าง ๆ ตามที่บัญญัติไว้ใน พ.ร.บ.

การศึกษาแห่งชาติ ประมาณ 32 ฉบับ โดยมีกฎหมายเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการ ประมาณ 10 ฉบับ ได้แก่

1. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน ปฏิรูปการศึกษา
2. พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา
3. กฎกระทรวงว่าด้วยการศึกษาสำหรับคนพิการ
4. กฎกระทรวงว่าด้วยสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน
5. กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับและประเภทการศึกษาขั้นพื้นฐาน
6. กฎกระทรวงว่าด้วยการแบ่งระดับหรือการเทียบระดับการศึกษานอกระบบ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย
7. กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุการศึกษาภาคบังคับ
8. กฎกระทรวงว่าด้วยหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการจัดการศึกษาเฉพาะทาง
9. พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ 9 ปี
10. พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา

ดังนั้นการปฏิรูปการศึกษาตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ถือเป็นหน้าที่และภาระกิจอันยิ่งใหญ่ของคนไทยทุกคนที่จะต้องช่วยกันเพื่อให้คนไทยทุกคนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพตลอดชีวิต สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและดำรงชีวิตอย่างมีคุณภาพ ภาพอนาคตอันรุ่งเรืองของประเทศไทยจะไม่มีวันเป็นจริงได้ ถ้าคนในชาติไม่ร่วมกันปฏิรูปการศึกษา เพื่อพัฒนาคนไทยและสังคมไทยตั้งแต่บัดนี้ตั้งนั้นประชาชนชาวไทยทุกคนต้องร่วมกันปฏิรูปการศึกษาเพื่อพัฒนาลูกหลานไทยในอนาคตให้เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่มีศักยภาพและคุณภาพในการพัฒนาประเทศ เพื่อประเทศไทยจะได้ยืนหยัดอยู่ในสังคมโลกในฐานะอารยประเทศที่มีเกียรติ มีศักดิ์ศรี มีความสงบสุข และดำรงความเป็นไทยอยู่ได้ตลอดไป

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย

2.1 ความหมายของหลักสูตร

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้

สมิทร คุณากร (2523 : 2) กล่าวว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหมดที่โรงเรียนจัดให้แก่เด็กเพื่อให้เด็กได้พัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถและคุณลักษณะที่สอดคล้องกับอุดมการณ์อันสูงสุดของชาติที่กำหนดไว้

พนัส หันนาคินทร์ (2524 : 218) กล่าวว่าหลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหมดจะยังได้รับภายใต้การนำของครูหรือโรงเรียนทั้งนี้เพื่อมุ่งหวังให้เกิดความเจริญในด้านต่างๆ แก่นักเรียนทั้งทางด้านร่างกาย ทางอารมณ์ และทางสังคม

ดวงสมร พิทักษ์อรุณภพ (2526 : 63) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึง ข้อกำหนดที่ว่าด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ทุกชนิด (Learning Activities) ที่ได้จัดรวบรวมและวางแผน สำหรับการเรียนการสอนอันเป็นส่วนร่วมหรือเป็นแกนกลางใช้กันทั่วไป

ภิญโญ สาธร (2526 : 326) กล่าวว่า หลักสูตรหมายถึง บรรดาประสบการณ์ต่างๆ ที่ โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียนตามระดับชั้น ความต้องการของนักเรียน ตามวัยของนักเรียน ตามความ สนใจของนักเรียนและความต้องการของสังคม

รัตนะ บัวสนธ์ (2533 : 59) ได้ให้ความหมายของหลักสูตรว่าหมายถึง ขอบเขต ข้อกำหนดทั้งปวงเกี่ยวกับการเรียนการสอน ที่ได้เรียนการบันทึกเป็นลายลักษณ์อักษรขึ้นอย่างเป็นทางการ

สิริพร บุญญานันต์ (2533 : 2-6) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่ จัดขึ้นเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งรวมทั้งส่วนที่เป็นกำหนดการสอน และกระบวนการเรียนรู้ทั้ง ปวง เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามข้อกำหนดให้

บีร์แชมป์ (Beachamp. 1968 : 5) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง ประสบการณ์ทั้งหมดที่ โรงเรียนจัดให้แก่แก่นักเรียน

กูด (Good. 1973 : 157) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่ โรงเรียนวางแผนที่จะจัดให้แก่แก่นักเรียน

อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1974 : 17) กล่าวว่าหลักสูตร หมายถึง การจัดเตรียม มวลประสบการณ์การเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดผลสัมฤทธิ์ตามจุดมุ่งหมายทางการศึกษาอย่างกว้างๆ และจุดมุ่งหมายเฉพาะของโรงเรียน

ทาบ (Taba. 1978 : 12) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ต่างๆ ที่ โรงเรียนและครูผู้สอนจัดขึ้น เพื่อให้แก่นักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามลักษณะที่ต้องการ และให้ถึงจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

บริเวอร์ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2538 : 56 ; อ้างอิงจาก Brewer. 1992 : 130) ให้ ความหมายว่า หลักสูตรหมายถึง ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน การวางแผนการเรียนรู้ รายการ หรือหัวข้อ ที่จัดให้นักเรียนได้ศึกษาเรียนรู้

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2523) ให้ความหมายของคำว่า หลักสูตร คือ ประสบการณ์ทั้งหลายที่ ทางโรงเรียนจัดให้แก่เด็ก เพื่อให้แก่นักเรียนได้เรียนรู้ และการพัฒนาตนเองในทิศทางที่โรงเรียน ประารถนา หลักสูตรที่ดีต้องตอบสนองความสนใจของผู้เรียน อันสอดคล้องกับความต้องการของชีวิต ที่เหมาะสมที่สุด ได้แก่ สภาพทางเศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม ทางการศึกษา การ เปลี่ยนแปลงด้านสังคม สภาพแวดล้อมทางด้านจิตวิทยาที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ สภาพการเมือง การปกครอง สภาพทางด้านขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ค่านิยมและคุณธรรม

เยาวพา เดชะคุปต์ (ราศรี ทองสวัสดิ์. 2537 ; อ้างอิงจาก เยาวพา เดชะคุปต์. 2536 :

12) ได้สรุป ความหมายของหลักสูตรว่า

1. ความหมายกว้าง หลักสูตรคือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่เกิดขึ้นในตัวเด็กในกระบวนการเรียนรู้ ซึ่งหมายรวมถึงโรงเรียน ชั้นเรียน อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่างๆ เพื่อน กิจกรรมเสริมหลักสูตร สนามเด็กเล่น วิธีสอน กิจกรรม การวางแผน หนังสือ ความสัมพันธ์กับบุคคลต่างๆ ครู เพื่อนบ้าน ฯลฯ รวมทั้งบรรยากาศต่างๆ ที่ครูสามารถจัดขึ้นเพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาตามที่ต้องการ

2. ความหมายแคบ หมายถึง การจัดโปรแกรมการศึกษาที่ประกอบไปด้วยเนื้อหาวิชา และการจัดประสบการณ์

จากความหมายของหลักสูตรที่แตกต่างกันนั้น พอจะสรุปได้ว่านักการศึกษาได้ให้ความหมายของหลักสูตรไว้ใน 2 ลักษณะใหญ่ๆ คือ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2529 : 512)

1. หลักสูตร คือ แผนการจัดประสบการณ์ ให้กับนักเรียนในชั้นเรียน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

2. หลักสูตร เป็นการอธิบายถึงลักษณะของกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียน ที่จะนำไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า หลักสูตร เปรียบเสมือนแผนที่ ที่เป็นแม่บทในการกำหนดขอบข่ายความรู้ ความสามารถและประสบการณ์สำหรับเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา โดยสามารถยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลง ให้มีความเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น ส่งเสริมให้เยาวชนให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะที่ดีสามารถดำรงอยู่ในสังคมได้อย่างสงบสุขตามสมควรแก่วัย ครอบคร้ว สภาพเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน

2.2 ความสำคัญของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2522 : 4-5) และสุมิตร คุณากร (2523 : 2) ได้สรุปความสำคัญของหลักสูตรไว้ว่าเป็นสิ่งที่กำหนดแนวทางหรือแผนการเรียนการสอน หรือรูปแบบของการเรียนการสอนให้มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้

สันต์ ธรรมบำรุง (2527 : 8-10) ได้กล่าวถึงความสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

1. หลักสูตรเป็นแผนปฏิบัติงานหรือเครื่องชี้แนวทางปฏิบัติของครู เพราะหลักสูตรจะกำหนดจุดมุ่งหมาย เนื้อหาสาระ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลไว้เป็นแนวทาง

2. หลักสูตรเป็นข้อกำหนดแผนการเรียนการสอนอันเป็นส่วนรวมของประเทศเพื่อนำไปสู่ความมุ่งหมายตามแผนการศึกษาแห่งชาติ

3. หลักสูตรเป็นเอกสารของทางราชการ เป็นบัญญัติของรัฐบาลเพื่อให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาปฏิบัติตาม

4. หลักสูตรเป็นเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเพื่อควบคุมการเรียนการสอนในสถาบัน การศึกษาระดับต่าง ๆ และยังเป็นเกณฑ์มาตรฐานอย่างหนึ่งในการจัดสรรงบประมาณ บุคลากร อาคาร สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ ของการศึกษาของรัฐให้แก่สถานศึกษาด้วย
5. หลักสูตรเป็นแผนการดำเนินงานของผู้บริหารการศึกษา ที่จะอำนวยความสะดวก และควบคุมดูแลติดตามผลให้เป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของรัฐบาลด้วย
6. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางในการส่งเสริมความเจริญงอกงามและพัฒนาการของ เด็กตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา
7. หลักสูตรจะกำหนดลักษณะและรูปร่างของสังคมในอนาคตได้ว่าจะเป็นไปได้ ในรูปใด
8. หลักสูตรจะกำหนดแนวทางให้ความรู้ ทักษะ ความสามารถ ความประพฤติ ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อสังคม อันเป็นการพัฒนากำลังซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ อย่างได้ผล
9. หลักสูตรจะเป็นสิ่งบ่งชี้ถึงความเจริญของประเทศ เพราะการศึกษาเป็นเครื่องมือ ในการพัฒนาคน ประเทศใดจัดการศึกษาโดยมีหลักสูตรที่เหมาะสมทันสมัย มีประสิทธิภาพ ทันทต่อ เหตุการณ์ และการเปลี่ยนแปลงย่อมได้กำลังคนที่มีประสิทธิภาพ

2.3 องค์ประกอบของหลักสูตร

กรมวิชาการ (2522: 4-5) ได้ระบุว่าหลักสูตรประกอบด้วยสาระสำคัญ 8 ประการ คือ

1. หลักการ เป็นทิศทางหรือแนวทางที่จะบอกหรือนำไปสู่จุดหมายของหลักสูตร
2. จุดหมาย เป็นความต้องการของการจัดการศึกษาหรือของสังคมที่จะให้ผู้เรียน เป็นไปตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้
3. โครงสร้าง เป็นส่วนที่กำหนดกลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่างในหลักสูตร ซึ่งมีทั้งบังคับ และส่วนที่ให้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ
4. จุดประสงค์การเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ หรือทัศนคติ ในแต่ละรายวิชา
5. เนื้อหาของรายวิชา เป็นข้อกำหนดเนื้อหาและประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและ ทางอ้อมเพื่อให้การเรียนและการสอนบรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่กำหนดไว้
6. สื่อการเรียน เป็นสิ่งที่ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหาวิชาได้รวดเร็ว
7. หลักสูตรควรจะเป็นแนวกว้าง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สำรวจความสนใจ ความ ถนัดและความสามารถเป็นรายบุคคล
8. หลักสูตรในระดับต่างๆ ควรมีความสัมพันธ์และต่อเนื่องกันดีไม่ขาดตอน
9. การประเมินผลหลักสูตรเป็นสิ่งจำเป็นและต้องทำเป็นระยะๆ ผลของการประเมิน ควรนำมาปรับปรุงหรือพัฒนาหลักสูตร

2.4 ที่มาของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยหลายหลักสูตรมาจากรูปแบบการจัดการศึกษาปฐมวัย ซึ่งเรียกว่าโปรแกรมการศึกษา ทั้งนี้เพราะแต่เดิมการศึกษาปฐมวัยไม่มีหลักสูตรมีแต่รูปแบบที่เรียกว่าโปรแกรม เช่นโปรแกรมมอนเตสซอรี โปรแกรมไฮสโคป เป็นต้น ด้วยลักษณะของการจัดการศึกษาปฐมวัยแบบนี้จึงทำให้เกิดความสับสนระหว่างคำว่า การจัดการศึกษา หรือโปรแกรม กับคำว่าหลักสูตร และคำว่าการเรียนการสอน แต่หลังปี ค.ศ. 2000 เป็นต้นมา จึงได้มีการจำแนกการจัดการศึกษา หลักสูตร และการเรียนการสอนของการศึกษาปฐมวัยให้เกิดความชัดเจน ดังนี้ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2547 : 42-43)

การจัดการศึกษา หมายถึง การจัดโปรแกรมหรือการบริหารหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยที่มีองค์ประกอบสำคัญคือ การจัดสภาพแวดล้อม หลักสูตร การจัดเวลาเรียน และบทบาทครู ตัวอย่างเช่น การจัดการศึกษาปฐมวัยแบบมอนเตสซอรี ไฮสโคป เรกจิโอเอมิเลีย หรือเฮทสตาร์ท เป็นต้น ส่วนตัวหลักสูตรจะหมายถึง เป้าหมายการเรียนรู้ วิธีจัดการเรียนการสอนและแนวการประเมินผล ส่วนวิธีการจัดการเรียนการสอนเป็นสาระที่เกี่ยวข้องด้วยการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ และกระบวนการสร้างการเรียนรู้ จากนิยามนี้ทำให้เกิดภาพความเข้าใจมากขึ้น ทำให้เราทราบว่า การจัดโปรแกรมการศึกษาอาจคัดส่วนของหลักสูตร หรือส่วนการเรียนการสอนมาใช้ได้ตามความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและความสนใจของครูดังตัวอย่าง เช่น การจัดการศึกษาแบบมอนเตสซอรีที่สามารถใช้ได้ทั้งเป็นการจัดการศึกษาหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอน

ในสังคมปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงความเชื่อและการมีพัฒนาการศึกษาปฐมวัยมากขึ้น ทำให้มีการจัดการศึกษาปฐมวัยด้วยระบบการศึกษา ที่มีหลักสูตรและส่วนของการเรียนการสอน ออกมาเป็นการเฉพาะและมีการใช้คำว่าหลักสูตรและรูปแบบการเรียนการสอน จากตัวอย่างที่ยกมา ซึ่งนอกจากรูปแบบการจัดการศึกษาแบบมอนเตสซอรีแล้วยังมีรูปแบบการจัดการศึกษาแบบไฮสโคป แบล็คสตรีท หรือเรกจิโอเอมิเลียที่มีการจำแนกเช่นเดียวกัน อย่างไรก็ตามปัจจุบันการพัฒนารูปแบบการจัดการศึกษาดังกล่าวในต่างประเทศจะมีน้อยลงแต่มาเน้นการพัฒนาวัตกรรมการเรียนการสอน ซึ่งตรงกันข้ามกับการจัดการศึกษาปฐมวัยของประเทศไทยที่เน้นรูปแบบการจัดการศึกษาเฉพาะตนมากขึ้น เช่นโรงเรียนหมู่บ้านเด็กเน้นเสรีภาพและประชาธิปไตย โรงเรียนสัมมนาเน้นศิลปะเด่น โรงเรียนสัตยาไสเน้นพัฒนามนุษย์ไปพร้อมกับคุณธรรม เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า รูปแบบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยต่างจากรูปแบบของหลักสูตรการศึกษาพื้นฐาน หรืออุดมศึกษาตรงที่สาระหลักสูตรจะบูรณาการโดยตัวของสาระเอง เพราะเป็นหลักสูตรสำหรับเด็กปฐมวัยที่ต้องเน้นพัฒนาเด็กแบบองค์รวมทำให้สาระหลักสูตรมีการจัดการเรียนการสอนที่ต้องให้ทั้งความรู้และสร้างเสริมพัฒนาการ โดยสอดคล้องกับพัฒนาการตามวัยของเด็ก

2.5 หลักการจัดการศึกษาปฐมวัย

การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยฉบับนี้ ยึดหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

1. การสร้างหลักสูตรที่เหมาะสม การพัฒนาหลักสูตรพิจารณาจากวัยและประสบการณ์ของเด็ก โดยเป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นการพัฒนาเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยอยู่บนพื้นฐานของประสบการณ์เดิมที่เด็กมีอยู่ และประสบการณ์ใหม่ที่เด็กจะได้รับต้องมีความหมายกับตัวเด็ก เป็นหลักสูตรที่ให้โอกาสทั้งเด็กปกติ เด็กด้อยโอกาส และเด็กพิเศษได้พัฒนา รวมทั้งยอมรับในวัฒนธรรมและภาษาของเด็ก

2. การสร้างสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จะต้องอยู่ในสภาพแวดล้อมให้เด็กได้อยู่ในที่ที่สะอาด ปลอดภัย อากาศสดชื่น ผ่อนคลายไม่เครียด มีโอกาสออกกำลังกายและพักผ่อน มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ มีของเล่นที่หลากหลายเหมาะสมกับวัย ให้เด็กมีโอกาสได้เลือกเล่น เรียนรู้เกี่ยวกับตนเองและโลกที่เด็กอยู่ รวมทั้งพัฒนาการอยู่ร่วมกับคนอื่นในสังคม ดังนั้นสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนจึงเป็นเสมือน หนึ่งสังคมที่มีคุณสำหรับเด็กแต่ละคน จะเรียนรู้และสะท้อนให้เห็นว่าบุคคลในสังคมเห็นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษากับเด็กปฐมวัย

3. การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ผู้สอนมีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมพัฒนาเด็กอย่างมาก ผู้สอนต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้บอกความรู้ของเด็ก สั่งให้เด็กทำมาเป็นผู้อำนวยความสะดวก ในการจัดสภาพแวดล้อมประสบการณ์และกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่ผู้สอนและเด็กมีส่วนร่วมที่จะริเริ่มทั้ง 2 ฝ่าย โดยผู้สอนจะเป็นผู้สนับสนุน ชี้แนะ และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ส่วนเด็กเป็นผู้ลงมือกระทำ เรียนรู้และค้นพบด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้สอนจะต้องยอมรับ เห็นคุณค่า รู้จักและเข้าใจเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบก่อน เพื่อจะได้วางแผน สร้างสภาพแวดล้อม และจัดกิจกรรมที่จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ผู้สอนต้องรู้จักพัฒนาตนเอง ปรับปรุงใช้เทคนิคการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็ก

4. การบูรณาการเรียนรู้ การจัดการเรียนการสอนในระดับปฐมวัยยึดหลักการบูรณาการที่ว่า หนึ่งแนวคิดเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายกิจกรรม หนึ่งกิจกรรมเด็กสามารถเรียนรู้ได้หลายทักษะและหลายประสบการณ์สำคัญ ดังนั้น เป็นหน้าที่ของผู้สอนจะต้องวางแผนการจัดประสบการณ์ในแต่ละวันให้เด็กเรียนรู้ผ่านการเล่นที่หลากหลายกิจกรรม หลากหลายทักษะหลากหลายประสบการณ์สำคัญ อย่างเหมาะสมกับวัยและพัฒนาการ เพื่อให้บรรลุจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางที่กำหนดไว้

5. การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก การประเมินเด็กระดับปฐมวัยยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ผู้สอนจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุตามจุดประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการ จากข้อมูลเชิงบรรยาย จากการรวบรวมผลงานการแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูล

จากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนการที่เด็กประเมินตนเองหรือผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการ เรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยผู้สอนในการวางแผน การจัดการจัดกิจกรรม ซึ่งให้เห็นความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสาร กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเด็ก และขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับ เด็กในวัยนี้ได้อีกด้วย

6. ความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับครอบครัวของเด็ก เด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งนี้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่เด็กเจริญเติบโตขึ้นมา ผู้สอน พ่อแม่ และผู้ปกครองของเด็ก จะต้องมีการแลกเปลี่ยนข้อมูล ทำความเข้าใจพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ต้องยอมรับและ ร่วมมือกันรับผิดชอบ หรือถือเป็นหุ้นส่วนที่จะต้องช่วยกันพัฒนาเด็กให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการ ร่วมกัน ดังนั้น ผู้สอนจึงมิใช่จะแลกเปลี่ยนความรู้กับพ่อแม่ ผู้ปกครองเกี่ยวกับการพัฒนาเด็ก เท่านั้น แต่จะต้องให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง มีส่วนร่วมในการพัฒนาด้วย ทั้งนี้ได้หมายความว่าให้พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้กำหนดเนื้อหาหลักสูตรตามความต้องการ โดยไม่คำนึงถึงหลักการจัดที่เหมาะสมกับ วัยเด็ก

จากแนวคิดและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่สำคัญเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็ก ที่มีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน แนวคิดเกี่ยวกับการ เรียนรู้ที่ยึดให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์และจัดกิจกรรมบูรณาการให้เหมาะสมกับระดับ พัฒนาการของผู้เรียนแต่ละคน โดยถือว่าการเล่นอย่างมีจุดหมายเป็นหัวใจสำคัญของการจัด ประสบการณ์ให้กับเด็ก และแนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการ เรียนรู้ การพัฒนาศักยภาพและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน และจากพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวดต่างๆ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราชจึงกำหนดสาระสำคัญและ โครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยขึ้น ซึ่งจะกล่าวรายละเอียดต่อไป

2.6 สาระสำคัญของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักการ

เป็นหลักสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ซึ่งผู้สอนจำเป็นต้องศึกษาหลักการ ของหลักสูตรให้เข้าใจ เพราะในการจัดประสบการณ์ให้เด็กอายุ 3 -5 ปี จะต้องยึดหลักการอบรม เลี้ยงดูควบคู่กับการให้การศึกษา โดยต้องคำนึงถึงความสนใจและความต้องการของเด็กทุกคนทั้ง เด็กปกติ เด็กที่มีความสามารถพิเศษ และเด็กที่มีความบกพร่องทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา รวมทั้งการสื่อสารและการเรียนรู้หรือเด็กที่มีร่างกายพิการ หรือทุพพลภาพ หรือบุคคลซึ่ง ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ หรือไม่มีผู้ดูแล หรือด้วยโอกาส เพื่อให้เด็กพัฒนาทุกด้านทั้งด้านอารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาอย่างสมดุล โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลาย บูรณาการผ่านการเล่นและ กิจกรรมที่เป็นประสบการณ์ตรงผ่านประสาทสัมผัสทั้งห้า เหมาะสมกับวัย และความแตกต่างระหว่าง บุคคลด้วยปฏิสัมพันธ์ที่ระหว่างเด็กกับพ่อแม่ เด็กกับผู้เลี้ยงดูหรือบุคลากรที่มีความสามารถใน

การอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาปฐมวัย เพื่อให้เด็กแต่ละคนได้มีโอกาสพัฒนาตนเองตามลำดับขั้นตอนการสูงสุดตามศักยภาพและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข เป็นคนดีและคนเก่งของสังคม และสอดคล้องกับธรรมชาติสิ่งแวดล้อม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อทางศาสนา สภาพเศรษฐกิจ สังคมโดยความร่วมมือจากบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

หลักการของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภท
2. ยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลและวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย
3. พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่นและกิจกรรมที่เหมาะสม
4. จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และมีความสุข
5. ประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการพัฒนาเด็ก

จุดหมาย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยมุ่งให้เด็กมีพัฒนาการที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา เมื่อเด็กจบการศึกษาระดับปฐมวัยเด็กจะบรรลุตามมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่กำหนดไว้ในจุดหมาย 12 ข้อ และในแต่ละช่วงอายุผู้สอนจะต้องคำนึงถึงคุณลักษณะตามวัยของเด็กด้วย มาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตร

การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 จะครอบคลุมพัฒนาการด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนี้

1. ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีนิสัยที่ดี
2. กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้ได้อย่างคล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน
3. มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข
4. มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม
5. ชื่นชม และแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย
6. ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย
7. รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย
8. อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขและปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข
9. ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

10. มีความสามารถในการคิดและการแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย
11. มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
12. มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

2.7 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติเมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ พัฒนาการแต่ละวัยอาจจะเกิดขึ้นตามวัยมากขึ้นน้อยแตกต่างกันไปในแต่ละบุคคลทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมการอบรมเลี้ยงดู และประสบการณ์ที่เด็กได้รับ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจ คุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3 – 5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถและศักยภาพ หรือช่วยเหลือเด็กได้ทันท่วงที ในกรณีที่พัฒนาการของเด็กไม่เป็นไปตามวัยผู้สอนจำเป็นต้องหาจุดบกพร่องและรีบแก้ไขโดยจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก ถ้าเด็กมีพัฒนาการสูงกว่าวัยผู้สอนควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการเต็มตามศักยภาพ

คุณลักษณะตามวัยซึ่งเกิดในเด็กวัย 3 - 5 ปีที่นำเสนอต่อไปนี้มีทั้งที่ส่วนที่นำมาจากหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 และส่วนที่ค้นคว้าเพิ่มเติมให้ ซึ่งผู้สอนสามารถศึกษาจากแหล่งเรียนรู้อื่นๆ เพิ่มเติมได้อีก

ตาราง 1 แสดงคุณลักษณะตามวัย

อายุ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
1. ด้านร่างกาย 1.1 กล้ามเนื้อใหญ่	<ul style="list-style-type: none"> - รับบอลที่กระดอนจากพื้นด้วยแขนทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดได้ด้วยตนเอง - กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้ - วิ่งตามลำพังได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้ - กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้ - วิ่งและหยุดได้อย่างคล่อง 	<ul style="list-style-type: none"> - รับบอลที่กระดอนจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง - เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว - กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่อง - วิ่งได้เร็วและหยุดได้ทันที
1.2 กล้ามเนื้อเล็ก	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้ขาดได้ - เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ - ร้อยลูกปัดขนาดใหญ่ได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นตรงตามที่กำหนดให้ - เขียนรูปร่างสี่เหลี่ยมตามแบบได้ - ร้อยลูกปัดขนาดเล็กได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ใช้กรรไกรตัดกระดาษให้อยู่ในแนวเส้นตรงตามที่กำหนดให้ - เขียนรูปร่างสามเหลี่ยมตามแบบได้

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
1.3 สุขภาพอนามัย	- มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ	- มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูง และมีเส้นรอบศีรษะตาม เกณฑ์อายุ	- มีร่างกายแข็งแรงสมบูรณ์ มีน้ำหนัก ส่วนสูงและมีเส้นรอบศีรษะตามเกณฑ์อายุ
2. ด้านอารมณ์และจิตใจ			
2.1 การแสดงออกทางด้านอารมณ์	- ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม - แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก	- ชอบทำทนายผู้ใหญ่ - เริ่มควบคุมอารมณ์ได้บางครั้ง	- รักครู/ผู้สอน - ควบคุมอารมณ์ได้ดีขึ้น เขินอายง่าย
2.2 ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น	- เริ่มรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง - เริ่มรู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบสนใจ	- รับบทบาทหน้าที่ของตนเอง - รู้จักเลือกเล่นสิ่งที่ตนชอบสนใจ	- รับบทบาทหน้าที่ของตนเองและหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย - รู้จักเลือกเล่น ทำงานตามตนชอบสนใจและทำได้
2.3 คุณธรรมและจริยธรรม	- เริ่มแสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยงไม่ทำร้ายผู้อื่นเมื่อไม่พอใจ - เริ่มรู้ว่าของสิ่งใดเป็นของตนและสิ่งใดเป็นของผู้อื่น - เริ่มรู้จักเก็บของเล่น - เริ่มรู้จักกรอคอย - เริ่มตัดสินใจในเรื่องง่ายๆได้	- แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง - ไม่ทำร้ายผู้อื่นและทำให้ผู้อื่นเดือดร้อน - ไม่แย่งหรือหยิบของของผู้อื่นมาเป็นของตน - รู้จักเก็บของเล่นเข้าที่ - รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่ายๆและเริ่มเรียนรู้ผลที่เกิดขึ้น	- แสดงความรักเด็กที่เล็กกว่าและสัตว์ต่างๆ - ไม่ทำร้ายผู้อื่นและไม่ทำให้ผู้อื่นเสียใจ - ไม่หยิบของผู้อื่นมาเป็นของตน - รู้จักจัดเก็บของเล่นเข้าที่ - รู้จักกรอคอยและเข้าแถวตามลำดับก่อนหลัง - รู้จักการตัดสินใจเรื่องง่ายๆ
3. ด้านสังคม			
3.1 การช่วยเหลือตนเอง	- ล้างมือได้ - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง - รู้จักใช้ห้องน้ำ ห้องส้วม	- แต่งตัวได้ด้วยตนเอง - รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง โดยไม่หกและเทอะ - รู้จักทำความสะอาดหลังจากเข้าห้องน้ำ ห้องส้วม	- เลือกเครื่องแต่งกายของตนเองได้และแต่งตัวได้ - ใช้เครื่องมือเครื่องใช้ในการรับประทานอาหารได้ - ทำความสะอาดร่างกายได้
3.2 การอยู่ร่วมกับผู้อื่นและการมีคุณธรรม	- ชอบเล่นแบบคู่ขนาน - ยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง - เริ่มปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน - รู้จักทำงานที่ได้รับมอบหมาย	- เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ - เริ่มช่วยเหลือผู้อื่น - ปฏิบัติตามกฎกติกาที่ตกลงร่วมกัน - มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย	- เล่นหรือทำงานร่วมกันในกลุ่มย่อยได้ - รู้จักการให้และการรับ - ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกลุ่มสถานศึกษา - ตั้งใจทำงานที่ได้รับมอบหมายจนเสร็จ

ตาราง 1 (ต่อ)

อายุ	อายุ 3 ปี	อายุ 4 ปี	อายุ 5 ปี
3.3 การอนุรักษ์ วัฒนธรรมและ สิ่งแวดล้อม	<ul style="list-style-type: none"> - เริ่มรู้จักแสดงความเคารพ - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - ไม่ทำลายสิ่งของเครื่องใช้ 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้จักแสดงความเคารพ - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - รู้จักสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน 	<ul style="list-style-type: none"> - แสดงความเคารพได้เหมาะสมกับโอกาส - ทิ้งขยะได้ถูกที่ - ช่วยดูแลรักษาสิ่งแวดล้อมรอบตัว
4. ด้านสติปัญญา	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งง่ายได้ - บอกชื่อตนเองได้ - รู้จักใช้คำถามอะไร - ชีตเขียนเส้นอย่างอิสระได้ - จับคู่สีต่างๆ ได้ประมาณ 3 – 4 สี - ยังคิดสิ่งที่เป็นนามธรรมไม่ได้ - อยากรู้ยากเห็นทุกอย่างรอบตัว - วาดภาพตามความพอใจของตน - สนทนาโต้ตอบ / เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้น - เลียนแบบท่าทางการเคลื่อนไหว - เรียนรู้จากการสังเกตและเลียนแบบผู้อื่น 	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วปฏิบัติตามคำสั่งที่ต่อเนื่องได้ - บอกชื่อ นามสกุลของตนเองได้ - สอบถาม “ทำไม” - เขียนภาพและสัญลักษณ์ตามความต้องการของตนเองได้ - ชีและบอกสีได้ประมาณ 4-6 สี - พุดเกี่ยวกับ “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” - เล่านิทานหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้ - เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้ - เรียนรู้จากการสังเกตฟังด้วยตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ฟังแล้วสามารถนำมาเล่าถ่ายทอดได้ - บอกชื่อ นามสกุล อายุ ที่อยู่ - สอบถาม “ทำไม” “อย่างไร” “ที่ไหน” - เขียนชื่อ นามสกุลของตนเองตามแบบได้ - บอกและจำแนกสีต่างๆได้ - บอกเวลา “เมื่อวานนี้” “วันนี้” “พรุ่งนี้” - เล่านิทาน เล่าสิ่งที่ตนคิดหรือเรื่องราวตามจินตนาการได้ - เคลื่อนไหวท่าทางตามความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการได้

คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญๆ ของเด็กปฐมวัยที่ยกมากล่าวข้างต้นนี้เป็นสิ่งที่ผู้สอนต้องตระหนักเพราะเด็กในแต่ละช่วงอายุมีลักษณะสำคัญที่เด่นแตกต่างกันไป ถ้าผู้สอนไม่เข้าใจยอมทำให้การพัฒนาเด็กไม่เกิดผลตามจุดหมายของหลักสูตรได้ อาทิ เด็ก 3 ขวบ ชอบยัดตนเองเป็นศูนย์กลาง การจัดสื่อ วัสดุให้เด็กวัยนี้มีเพียงพอที่จะสนองความต้องการไม่เกิดการรอคอยนานจนเกินไป หรือเด็ก 3 ขวบ ต้องการการฝึกกล้ามเนื้อใหญ่เพิ่มขึ้น เนื่องจากร่างกายอยู่ในช่วงที่ต้องพัฒนาการทางกล้ามเนื้อใหญ่และเล็ก เริ่มรู้จักใช้พลัง สามารถควบคุมร่างกายได้ การจัดกิจกรรมสามล้อให้เด็ก 3 ขวบ ได้ขี่เล่นจึงเหมาะสมกับวัย หรือเด็ก 4 ขวบ ชอบทำทนายผู้ใหญ่ซึ่งสอนจำเป็นต้องเข้าใจและควรให้เด็กได้รับรู้เรื่องขอบเขตและวินัยในการเล่นอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นพัฒนาการเด็กทุกด้านจึงมีความสำคัญเท่าเทียมกัน และเด็กต้องได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่องในสภาพบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ดังได้กล่าวไว้ข้างต้น

2.8 โครงสร้างของหลักสูตร

เพื่อให้การจัดการศึกษาเป็นไปตามหลักการ จุดหมายที่กำหนดไว้ให้สถานศึกษาและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฏิบัติ ในการจัดหลักสูตรสถานศึกษาจึงกำหนดโครงสร้างของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ดังนี้

ตาราง 2 โครงสร้างหลักสูตร

โครงสร้างหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546		
ช่วงอายุ	อายุต่ำกว่า 3 ปี	
	อายุ 3 – 5 ปี	
สาระการเรียนรู้	ประสบการณ์สำคัญ	สาระที่ควรเรียนรู้
	✍ ด้านร่างกาย	✍ เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก
	✍ ด้านอารมณ์และจิตใจ	✍ เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก
	✍ ด้านสังคม	✍ ธรรมชาติรอบตัว
	✍ ด้านสติปัญญา	✍ สิ่งต่างๆ รอบตัว
ระยะเวลาเรียน	ขึ้นอยู่กับอายุเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและรับการศึกษา	

1. การจัดชั้นหรือกลุ่มเด็ก ให้ยึดอายุเป็นหลักและอาจเรียกชื่อแตกต่างกันไปตามหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแล เช่น กลุ่มเด็กที่มีอายุ 3 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 1 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 4 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 2 กลุ่มเด็กที่มีอายุ 5 ปี อาจเรียกชื่ออนุบาล 3 หรือเด็กเล็ก
2. ระยะเวลาเรียน ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1 – 3 ปีการศึกษา โดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้ารับการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษา
3. สาระการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3 – 5 ปี ประกอบด้วย 2 ส่วน คือประสบการณ์สำคัญและสาระที่ควรเรียนรู้ ทั้งสองส่วนใช้เป็นสื่อกลางในการจัดประสบการณ์ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษาอาจจัดในรูปแบบหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้รูปแบบที่เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย รวมทั้งต้องสอดคล้องกับปรัชญาและหลักการการศึกษาปฐมวัย

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร

สุธีรักษ์ ทรงมุสิก (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูปฐมวัย สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงธนเหนือ มีความคิดเห็นด้วยกับสภาพการใช้หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยในโรงเรียน

2. ความคิดเห็นของครูปฐมวัยกลุ่มตัวอย่างเมื่อเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุระดับชั้นที่สอนประสบการณ์สอน และขนาดของโรงเรียนมีความแตกต่างกันดังนี้

2.1 ครูปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ใช้ในโรงเรียนและสภาพการนำหลักสูตรปฐมวัยในสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติมีความแตกต่างกัน

2.2 ครูปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 และชั้นอนุบาลปีที่ 2 มีความคิดเห็นต่อหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ใช้ในโรงเรียนและสภาพการนำหลักสูตรปฐมวัยในสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

2.3 ครูปฐมวัยที่ใช้กลุ่มตัวอย่างที่มีประสบการณ์สอนแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ใช้ในโรงเรียนและสภาพการนำหลักสูตรปฐมวัยในสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติแตกต่างกัน

2.4 ครูปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างที่สอนอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่ใช้ในโรงเรียนและสภาพการนำหลักสูตรปฐมวัยในสถานศึกษามาสู่การปฏิบัติแตกต่างกัน

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า หลักสูตรมีความสำคัญต่อการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัยเป็นอย่างมาก เพราะหลักสูตรเปรียบเสมือนเข็มทิศในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้เหมาะสมกับพัฒนาการ ความต้องการ ความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

การจัดประสบการณ์ เป็นการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกห้องเรียนให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา โดยให้ได้รับประสบการณ์จากการเล่น ลงมือปฏิบัติซึ่งทำให้เกิดการเรียนรู้ และเพื่อเป็นการส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา (ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ. 2529 : 2) ซึ่งคณะกรรมการการศึกษาเอกชนได้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ไว้ว่าเป็น ขอบข่ายที่ครูจะต้องจัดกิจกรรมเพื่อให้เด็กพัฒนาตัวครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมีใช้จะให้อ่านเขียนได้ตั้งในระดับประถมศึกษาแต่เป็นการปูพื้นฐานหรือพัฒนาทักษะที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ เช่น ทักษะในการสังเกตโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2531 : 6) ทั้งนี้จะต้องมีการจัดสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กที่มีลักษณะและคุณสมบัติเหมาะสมอันจะเป็นสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กทำกิจกรรมเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์นั้นๆ และเกิดประสบการณ์ต่างๆ ตามจุดมุ่งหมายของผู้จัดเตรียม (มหาวิทยาลัยสุโขทัย

ธรรมชาติราช. 2527 : 194) การจัดประสบการณ์ที่ดีที่สุดสำหรับเด็กปฐมวัยต้องช่วยให้เด็กได้รับความรู้ทักษะและมีทัศนคติที่ดีต่อกิจกรรมและสามารถเรียนรู้ นำความรู้ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองและผู้อื่น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 3)

3.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์

ได้มีผู้ให้ความหมายของคำว่า การจัดประสบการณ์ไว้หลายท่าน ซึ่งพอสรุปได้ดังนี้
 นิคม ทาแดง (2524 : 194) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดวัสดุอุปกรณ์ สิ่งจำลอง และสิ่งจำลอง และสื่อต่างๆ ที่มีลักษณะและคุณสมบัติที่เหมาะสมสำหรับการทำกิจกรรม ซึ่งเป็นสถานการณ์ที่กระตุ้นให้เด็กกระทำกิจกรรมตอบสนองต่อสถานการณ์นั้นๆ อันจะทำให้เกิดประสบการณ์ต่างๆ ตามวัตถุประสงค์ของผู้จัดเตรียม

ราศี ทองสวัสดิ์ และคณะ (2529 : 2) ให้ความหมายการจัดประสบการณ์ว่า หมายถึง การจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์ และการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนให้กับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาด้วยการได้รับประสบการณ์ตรงจากการเล่น การลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดี และเน้นการส่งเสริมพัฒนาการให้ครบทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

พัฒนา ชัชพงศ์ (2530 : 24) ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ว่า หมายถึง การจัดการศึกษาให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อพัฒนาให้ครบทุกด้านมิใช่มุ่งให้ผู้อ่าน เขียนได้ เหมือนกับเด็กประถมศึกษาแต่จะเป็นการปูพื้นฐานความพร้อมให้โดยคำนึงถึงวัยและความสามารถของเด็ก

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 6 - 7) ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดการศึกษาให้แก่เด็กระดับก่อนประถมศึกษาเพื่อพัฒนาให้ครบทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา มิใช่มุ่งเน้นการอ่านออก เขียนได้ เช่นระดับประถมศึกษา แต่เป็นการปูพื้นฐานความพร้อมให้เด็กโดยคำนึงถึงความสามารถของเด็กเป็นหลัก และเนื่องจากเด็กระดับก่อนประถมศึกษาต้องเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังนั้นการจัดประสบการณ์ควรให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองจากประสาทสัมผัสทั้ง 5

จากความหมายดังที่กล่าวมาข้างต้น สรุปว่าการจัดประสบการณ์เป็นการจัดการศึกษาให้เด็กระดับก่อนประถมศึกษาโดยให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงจากการลงมือปฏิบัติหรือใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา ด้วยการจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ทั้งนี้การจัดกิจกรรมต่างๆ ต้องสอดคล้องกับแผนการจัดประสบการณ์ ต้องคำนึงถึงความเหมาะสมกับวัยและความสามารถของเด็กด้วย ความหมายดังกล่าวสอดคล้องกับความหมายของการสอนที่ กู๊ด (Good. 1973 ; 588) กล่าวว่า การสอน หมายถึงการจัดกิจกรรมของครูผู้สอน ซึ่งรวมถึงตั้งแต่การวางแผน การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์การควบคุมปฏิริยาต่างๆ ของครูผู้สอนและนักเรียนการตัดสินใจ การ

วัดผลและการปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิม และสอดคล้องกับน้อมฤดี จงพยุงะ (2527 : 1) ที่กล่าวว่าการสอน หมายถึงการจัดสถานการณ์ (Situation) สภาพการณ์ (Condition) หรือกิจกรรม (Activities) เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนมีประสบการณ์ ซึ่งก่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning) ได้โดยสะดวก อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีความเจริญงอกงามทั้งทางกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

3.2 จุดมุ่งหมายการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติได้กำหนดหลักการและจุดมุ่งหมาย สำหรับแนวการจัดประสบการณ์ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 15)

1. ประสบการณ์ต้องมุ่งเสริมสร้างพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาเพื่อวางพื้นฐานชีวิต

2. ประสบการณ์ต้องมุ่งตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความสามารถ และความแตกต่างระหว่างบุคคลที่เหมาะสมกับวัย

3. ประสบการณ์ต้องมุ่งพัฒนาทักษะพื้นฐานเพื่อประสบความสำเร็จในชีวิต เนื่องจากเด็กระดับก่อนศึกษากำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การส่งเสริมการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by Doing) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจึงมีความสำคัญมากดังที่ ดิวอี้ ได้กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อมีการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กจะได้ฝึกการคิดการแก้ปัญหา การแสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้นๆ มาใช้ ในการแก้ปัญหาของตนเองและส่วนร่วมด้วย (จักรสิน พิเศษสาทร. 2521 : 232 ; อ้างอิงจาก Dewey. N.d.) นอกจากนี้เด็กมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ฝึกทำกิจกรรมตามลำพังและการรวมกลุ่ม เด็กจะได้เรียนรู้จากกันและกันมากมาย ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจดีกว่า การเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่เด็กใช้สื่อสารกันนั้นสามารถสื่อความหมายได้ดี และเหมาะสมกว่าภาษาครู (อุทัย เพชรช่วย. 2522 : 24) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจท์ ซึ่งมีความเชื่อว่าการจัดประสบการณ์ตรงโดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออกและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบาย หรือเล่าให้ฟัง (ศรียา นิยมธรรม และประภัศร นิยมธรรม. 2518 : 45 ; อ้างอิงจาก Piaget. n.d.)

จุดมุ่งหมายของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กระดับก่อนศึกษาก็คือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนการคิด ได้แสดงออกอย่างอิสระร่วมกับเพื่อนและสื่อต่างๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองได้จากการเล่น โดยให้เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3.3 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

เนื่องจากเด็กปฐมวัยกำลังมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การส่งเสริมการจัดประสบการณ์โดยให้เด็กลงมือปฏิบัติเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ (Learning by Doing) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจึงมีความสำคัญมาก ดังที่ ดิวอี้ ได้กล่าวว่าเด็กจะเรียนรู้ได้ดี เมื่อมีการเรียนการสอนและประสบการณ์ที่จัดให้เด็กเป็นประสบการณ์ตรง เด็กจะได้ฝึกการคิดการแก้ปัญหา การแสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้จากประสบการณ์นั้นๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองและส่วนรวมด้วย (จักรสิน พิเศษสาทร. 2521 : 232 ; อ้างอิงจาก Dewey. n.d.) นอกจากนี้เด็กมีโอกาสนปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนๆ ฝึกการทำกิจกรรมตามลำพังและการรวมกลุ่ม เด็กจะได้เรียนรู้จากกันและกันมากมาย ซึ่งการเรียนรู้ในลักษณะนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจได้ดีกว่าการเรียนรู้จากครูเสียอีก เพราะภาษาที่เด็กใช้สื่อสารกันนั้นสามารถสื่อความหมายได้ดี และเหมาะสมกว่าภาษาของครู (อุทัย เพชรช่วย. 2522 : 24) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเพียเจท์ ซึ่งมีความเชื่อว่าการจัดประสบการณ์ตรงโดยให้เด็กมีอิสระในการคิด การแสดงออกและการสนทนาระหว่างเด็กด้วยกัน จะทำให้เด็กสามารถเข้าใจกันได้เร็วกว่าครูเป็นผู้อธิบาย หรือเล่าให้ฟัง (ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. 2518 : 45 ; อ้างอิงจาก Piaget. n.d.) เพอเบลเป็นนักการศึกษาอีกท่านหนึ่งซึ่งเน้นให้เด็กทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองเพราะเด็กทุกคนมีความสามารถอยู่ในเมื่อได้รับการสนับสนุนก็จะแสดงความสามารถนั้นออกมา ครูจึงเป็นเพียงผู้จัดเตรียมประสบการณ์และคอยให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการเท่านั้น

การจัดประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กปฐมวัยได้ฝึกฝนการคิด และการแสดงออกอย่างอิสระร่วมกับเพื่อนจึงมีความสำคัญมาก เพราะเด็กเหล่านี้จะสามารถนำประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ของตนเองไปแก้ปัญหาได้ (วาสี ประุงสิงห์. 2524 : 17 ; อ้างอิงจาก Froebel. n.d.)

การจัดประสบการณ์ตามแผนการจัดประสบการณ์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีดังนี้

1. เป็นการจัดกิจกรรมที่ครอบคลุมพัฒนาการของเด็ก คือด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา ทำให้พัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กได้รับการพัฒนาให้เจริญขึ้น
2. ครอบคลุมมวลประสบการณ์ที่จำเป็นและเกี่ยวข้องโดยตรงกับเด็ก
  - 2.1 เตรียมสร้างเสริมทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์
  - 2.2 เตรียมสร้างเสริมประสบการณ์
  - 2.3 เตรียมสร้างเสริมลักษณะนิสัย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2529 : 3)
3. การจัดประสบการณ์แบบยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยมีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ ทั้งนี้เพราะคำนึงถึงว่า บางกิจกรรมเหมาะสมกับบางเนื้อหา นอกจากนี้ยังต้องคำนึงถึงพัฒนาการของเด็กแต่ละคน การจัดประสบการณ์จึงต้องมีการยืดหยุ่น และประยุกต์ใช้อยู่ตลอดเวลา

ความสำคัญของการจัดประสบการณ์และกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยก็คือ การเปิดโอกาส ให้เด็กได้ฝึกฝนการคิด ได้แสดงออกอย่างอิสระร่วมกับเพื่อนและสื่อต่างๆ และสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนเองได้จากการเล่นโดยให้เด็กเป็นผู้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

3.4 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 19 - 20) การศึกษาที่เน้นความสำคัญของผู้เรียนจนถึงทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มต่างๆ ได้พัฒนาอย่างต่อเนื่องยาวนานและมั่นคงจนเป็นภาพที่เด่นชัดในปัจจุบัน แนวทางนี้เป็นยุทธศาสตร์ที่จะนำพาการจัดการศึกษาสู่เป้าหมายคือการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะเฉพาะที่เหมาะสมกับการเป็นประชากรยุคปัจจุบันมีนักการศึกษาไทยให้ความสนใจ และได้ให้ทัศนะไว้ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนที่ควรจะเป็นไว้ว่า ควรเป็นการเรียนการสอนที่นักเรียนได้รับการยอมรับนับถือในการเป็นเอกัตบุคคล ได้เรียนรู้ด้วยวิธีที่เหมาะสมกับความสามารถ ได้เรียนสิ่งที่สนใจ ต้องการหรือมีประโยชน์ ได้ปฏิบัติตามกระบวนการเพื่อการเรียนรู้ ได้รับการเอาใจใส่ประเมินและช่วยเหลือเป็นรายบุคคลและได้รับการพัฒนาเต็มศักยภาพและสำเร็จตามอัตภาพ

การเรียนการสอนที่พึงประสงค์ หมายถึง กระบวนการพัฒนาให้ผู้เรียนคิดเป็นทำเป็นและแก้ปัญหาเป็น

กระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตร หมายถึง กระบวนการใดๆ ที่ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ เช่น กระบวนการกลุ่มทักษะกระบวนการ 9 ชั้น กระบวนการสร้างความตระหนัก กระบวนการสร้างเจตคติ ฯลฯ

การเรียนที่มีผู้เรียนเป็นสำคัญของกระบวนการ การเรียนการสอนนั้น ครูผู้สอนจะเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้ ช่วยเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ขึ้นได้โดยการเตรียมการด้านเนื้อหา วัสดุอุปกรณ์ สื่อการเรียนต่างๆ ให้เหมาะสมกับผู้เรียน ตลอดจนเป็นผู้คอยสอดส่อง สืบสวนในขณะผู้เรียนฝึกและให้ข้อมูลป้อนกลับ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสามารถแก้ไขปรับปรุงตนเอง และเกิดพัฒนาการขึ้น

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนควรมีคุณสมบัติดังนี้

1. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้เป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเองทำความเข้าใจสร้างความหมายของสาระข้อความรู้ให้แก่ตนเองค้นพบข้อความรู้ด้วยตนเอง
2. ช่วยให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ ต่อกันและกันและได้เรียนรู้จากกันและกันได้ แลกเปลี่ยน ข้อมูลความรู้ ความคิดและประสบการณ์แก่กันให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้
3. ช่วยให้ผู้เรียนมีบทบาท มีส่วนร่วม ในกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด
4. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ “กระบวนการ” ควบคู่ไปกับ “ผลงาน”
5. ช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ที่ได้ใช้ในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยเน้นให้ผู้เรียนได้คิดค้น สร้างและสรุปข้อความรู้ด้วยตนเอง สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นและนำความรู้ไปใช้ประโยชน์

3.5 แนวการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

เพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ โรงเรียนควรดำเนินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้ (อัญชลี ไสยวรรณ. 2543 : 3)

1. จัดสภาพแวดล้อมภายในโรงเรียนที่กระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการทำกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมรายบุคคล ทั้งนี้ให้สอดคล้องกับหลักการพัฒนาและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย

2. จัดประสบการณ์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทั้งร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ในลักษณะของการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมดนตรี และการเคลื่อนไหว เกมการศึกษา และมุมการเล่นในห้องเรียน

3. จัดประสบการณ์โดยเน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ลักษณะการจัดประสบการณ์เป็นแบบบูรณาการ เนื้อหาสาระและพัฒนาการทักษะกระบวนการไปพร้อมๆ กัน ครูและเด็กร่วมกันวางแผนการเรียนไว้ในหลักสูตรใยแมงมุม และเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ให้เด็ก ทั้งนี้โดยใช้วิธีการช่วงเวลาและสื่อการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลักษณะและธรรมชาติของเด็กปฐมวัย

4. การจัดตารางกิจกรรมประจำวันเป็นช่วงเวลาสั้นๆ และจัดกิจกรรมที่หนักและเบาสลับกัน ทั้งนี้เพื่อไม่ให้เด็กเบื่อหรือเหนื่อยเกินไป และตารางกิจกรรมประจำวันสามารถยืดหยุ่นได้สำหรับขยายหรือลดเวลาไปตามช่วงความสนใจและความต้องการของเด็ก

5. การดำเนินกิจกรรมจะมุ่งเน้นการส่งเสริมให้เด็กได้พัฒนาความสามารถทางด้านต่างๆ อย่างสูงสุดตามขีดความสามารถ ทั้งนี้โดยคำนึงถึงความพร้อมของแต่ละคนเป็นเกณฑ์ไม่เน้นการเร่งเรียน อ่าน เขียน หนังสือ

6. จัดการประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักพัฒนาการและวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ก็คือ กิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน เหมาะสมกับวัย เหมาะสมกับความสามารถ เปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง มีการบูรณาการต่างๆ โดยเน้นเรื่องที่เด็กสนใจ อีกทั้งยึดเด็กเป็นสำคัญในการจัดประสบการณ์

3.6 หลักการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

ประสบการณ์เป็นสื่อของการเรียนรู้ได้ระดับก่อนประถมศึกษา ให้ทั้งพัฒนาการความรู้ ความคิดในการแก้ปัญหา แต่ทุกประสบการณ์มิใช่เด็กจะสนใจ ครูต้องใช้หลักการจัดที่จะกระตุ้นให้เด็กสนใจเกิดการเรียนรู้และพัฒนาไปพร้อมๆ กัน ซึ่งหลักการที่สำคัญของการจัดประสบการณ์เป็นดังนี้

1. ประสบการณ์ต้องน่าสนใจ ตรงกับความต้องการของเด็กแต่ละคน
2. เป็นประสบการณ์ตรงที่เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง และประสบการณ์ต้องเปิดโอกาสให้เด็กพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา
3. ประสบการณ์มีความหลากหลาย ยืดหยุ่นจากเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น
4. สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรม และประเพณีให้เด็กได้เรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

5. ประสบการณ์ที่จัดต้องมีประสบการณ์ในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียน

โดยทั้งนี้ในการจัดประสบการณ์ที่ดีนั้นครูต้องวางแผนการสอนให้ชัดเจน มีการดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ใช้คำพูดคำถามกระตุ้นให้เด็กคิด ให้กำลังใจเด็ก ให้โอกาสเด็กแสดงความคิดเห็น และลงมือปฏิบัติด้วยตัวเด็กเอง การสนทนาของครูกับเด็กเป็นการสร้างเสริมการเรียนรู้ให้แก่เด็กเป็นอย่างดี และโดยเป้าหมายของการจัดการศึกษาอนุบาลแล้วครูทุกคนน่าจะให้ความสนใจด้วย เพราะความสำคัญของการศึกษาอนุบาลอยู่ที่การสร้างเสริมพัฒนาการเด็กทุกด้านและการเตรียมความพร้อมด้านภาษา การช่วยเหลือตัวเอง การเป็นมิตร การมีสุขภาพที่ดีและพื้นฐานความรู้เบื้องต้นที่เหมาะสม (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 35 - 37) ซึ่งหมายความว่าครูต้องสามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่จูงใจและพัฒนาการเรียนการสอนให้มีคุณค่าการเรียนรู้สำหรับเด็กอย่างแท้จริง ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยนั้น

ราศี ทองสวัสดิ์ (2533 : 82) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับหลักการจัดประสบการณ์และกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย มุ่งให้พัฒนาการเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา โดยจัดประสบการณ์ในรูปแบบกิจกรรมแทนการสอนเป็นวิชา
2. การพัฒนาเด็กให้ครบทุกด้านโดยไม่เน้นการสอนอ่าน – เขียน ในระดับปฐมวัยนั้น จะไม่ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับประถมศึกษาต่ำกว่าเด็กที่เรียน อ่าน – เขียนในระดับประถมศึกษาแต่อย่างใด
3. ภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับปฐมวัยนั้นเป็นเพียงขั้นพื้นฐาน ในขณะที่ระดับประถมศึกษาจะเน้นทักษะการคิดคำนวณเป็นใหญ่
4. การจัดประสบการณ์แก่เด็กปฐมวัยนั้นจะยึดพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาเป็นหลักในการจัดทำแนวการจัดประสบการณ์ ซึ่งจะแตกออกมาเป็นรายการประสบการณ์ และเนื้อหาซึ่งจะใช้จัดทำเป็นแผนการจัดประสบการณ์ต่อไป

5. การจัดประสบการณ์แก่เด็กจะบังเกิดผลดี หากมุ่งพัฒนาเด็กทุกด้าน ยึดเด็กเป็นศูนย์กลาง จัดกิจกรรมให้หลากหลาย กล่าวคือ มีทั้งกิจกรรมสงบ กิจกรรมเคลื่อนไหว จัดทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียนและควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้พัฒนาเป็นรายบุคคลให้มากที่สุด

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 15) ได้ให้ขอบข่ายของการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. ประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน คือด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา
2. ประสบการณ์ที่จัดให้เด็ก คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง โดยการเล่นและลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง
4. สภาพแวดล้อมเป็นปัจจัยที่เอื้อต่อพัฒนาการของเด็ก
5. บุคลากรมีคุณลักษณะที่เอื้อต่อการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กและทักษะในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้

3.7 หลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญของการเรียน

เพื่อให้การเรียนการสอนเป็นไปอย่างได้ผล การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ควรยึดหลักต่อไปนี้ (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 20)

1. การเรียนเป็นกระบวนการที่ควรเป็นไปอย่างมีชีวิตชีวา ดังนั้น ผู้เรียนจึงควรมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนของตน และมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้จากแหล่งต่าง ๆ กัน มิใช่จากแหล่งใดแหล่งหนึ่งเพียงแหล่งเดียว ประสบการณ์ความรู้สึกรักนึกคิดของแต่ละบุคคลถือว่าเป็นแหล่งการเรียนรู้ที่สำคัญ
3. การเรียนรู้ที่ดีจะต้องเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากความเข้าใจ จึงจะช่วยให้ผู้เรียนจดจำและสามารถใช้การเรียนรู้ให้เป็นประโยชน์ได้ การเรียนรู้ที่ผู้เรียนเป็นผู้ค้นพบด้วยตนเองนั้นมีส่วนช่วยให้เกิดความเข้าใจลึกซึ้งและจดจำได้ดี
4. การเรียนรู้กระบวนการเรียนรู้ที่มีความสำคัญหากผู้เรียนเข้าใจและมีทักษะในเรื่องนี้แล้วจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้และคำตอบต่าง ๆ ที่ตนต้องการ
5. การเรียนรู้ที่มีความหมายแก่ผู้เรียนคือ การเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน

จากที่กล่าวมาว่าหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจสรุปได้ว่า ควรยึดหลักว่า ผู้เรียนมีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตน โดยตั้งแต่การเลือกและวางแผนสิ่งที่ตนจะเรียน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในการเลือก และจะเริ่มต้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการศึกษาค้นคว้า รับผิดชอบการเรียนตลอดจนประเมินผลการเรียนรู้ด้วยตนเอง

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พัฒนา ชัชพงศ์ ได้กล่าวถึงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญว่า ต้องมีความหลากหลายและบูรณาการให้ผู้เรียนได้พัฒนาทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ซึ่งต้องคำนึงถึงสิ่งต่างๆ ดังนี้ (พัฒนา ชัชพงศ์. 2542)

1. ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ค้นพบความสามารถของตนเอง ซึ่งผู้เรียนมีความสามารถที่แตกต่างกัน ดังนั้นการจัดกิจกรรมต้องหลากหลาย ยากง่ายปนกัน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองและค้นพบความสามารถของตนได้ทุกคน

2. ควรเป็นกิจกรรมที่ช่วยให้ผู้เรียน เรียนรู้ที่จะรักการเรียนรู้เนื่องจากธรรมชาติของเด็กจะมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ผ่านการเล่น การได้รับกิจกรรมที่สนุกสนานแฝงไว้ด้วยการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ประสบความสำเร็จ ส่งผลให้เด็กเกิดความมั่นใจและรักที่จะเข้าร่วมในกิจกรรม และเกิดการเรียนรู้ต่อไปอย่างไม่สิ้นสุด ทั้งยังเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง มีความภาคภูมิใจในความสำเร็จจากการร่วมทำกิจกรรม

3. กิจกรรมที่มีความหมายต่อผู้เรียน เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ผู้เรียนมีโอกาสประสบพบในชีวิตประจำวันอันจะก่อให้เกิดการนำไปใช้ เกิดการฝึกฝนและมีความชำนาญในการใช้ทักษะที่ได้เรียนรู้

4. ให้โอกาสผู้เรียนได้เลือกตามความสนใจและความถนัด ในแต่ละช่วงเวลาควรมีการจัดกิจกรรมให้เลือก หรือหากเป็นกิจกรรมเดียวกันก็ควรมีสื่ออุปกรณ์หลากหลายให้เลือกใช้ตามความต้องการของผู้เรียน

5. ควรเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกปรับตัวต่อสื่อใหม่ๆ เพื่อนใหม่ๆ สื่อและอุปกรณ์ในการทำกิจกรรมควรมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา หมุนเวียนมาให้เด็กได้เลือกใช้ร่วมกับผู้อื่นตามความต้องการพัฒนาการสังเกตสิ่งใหม่ๆ รอบๆ ตัวฝึกฝนอยู่และทำงานร่วมกับผู้อื่น

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการจัดมวลประสบการณ์สำหรับผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้ กระบวนการคิด วิเคราะห์ ครูควรร่วมสรุปเนื้อหา และสิ่งค้นพบในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้เรียน และเชื่อมโยงไปสู่การนำไปใช้ในชีวิตประจำวันของผู้เรียน

ลักษณะของกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่มีคุณภาพ ควรมีลักษณะดังนี้ (ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. 2543 : 12)

1. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางด้านร่างกาย และอารมณ์ จิตใจ กิจกรรมการเรียนรู้อาจมีความหลากหลาย ให้โอกาสผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกายเป็นระยะๆ ตามความเหมาะสมกับวัย วุฒิภาวะ และความสนใจของผู้เรียน การเคลื่อนไหว อาจเป็นการเคลื่อนไหวอวัยวะหรือกล้ามเนื้อต่างๆ ได้แก่

1.1 การเคลื่อนไหวอวัยวะ/กล้ามเนื้อมัดย่อย เช่น กิจกรรมการเขียน การฟัง การพูด การวาดภาพ การพับกระดาษ การขีดหุ่น การร้อยลูกปัด การร้องเพลง เป็นต้น

1.2 การเคลื่อนไหวอวัยวะ/กล้ามเนื้อมัดใหญ่ เช่น กิจกรรมการย้ายกลุ่ม การย้ายเก้าอี้ การจัดโต๊ะ การกระโดด การวิ่ง การเล่นเกมต่างๆ (ประเภทใช้กล้ามเนื้อใหญ่)

การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวร่างกาย ซึ่งหมายถึงการจัดกิจกรรมที่มีลักษณะหลากหลายเอื้ออำนวยให้ผู้เรียนได้เคลื่อนไหวส่วนต่างๆ ของร่างกาย จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความพร้อมในการเรียนรู้ มีความกระฉับกระเฉง ตื่นตัวไวต่อการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร และพฤติกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้น อย่างไรก็ตามการให้เคลื่อนไหวดังกล่าว ครูผู้จัดกิจกรรมจะต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมทางอารมณ์ของผู้เรียนด้วย ครูจะต้องวิเคราะห์ว่าอารมณ์ ความรู้สึกใดที่น่าจะนำไปสู่การเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้นตามวัตถุประสงค์

2. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางด้านสติปัญญา และอารมณ์ จิตใจ กิจกรรมการเรียนรู้ควรมีลักษณะที่กระตุ้นและท้าทายความคิดของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความจดจ่อผูกพันกับสิ่งที่คิด ซึ่งจะส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี การเรียนรู้ทางสติปัญญานี้จำแนกได้ 2 ประเภท ได้แก่

2.1 การเรียนรู้เนื้อหาความรู้ (Contents or Knowledge) ซึ่งได้แก่ การเรียนรู้ข้อมูล ข้อเท็จจริงและความรู้ต่างๆ ที่ผ่านมาในอดีตครูมักจัดการเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง คือครูเป็นผู้มีความรู้ ทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้ให้ผู้เรียน ผู้เรียนเป็นผู้รับความรู้ โดยครูหวังว่าการถ่ายทอดความรู้ของตนจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ และนำความรู้ไปใช้ได้ ซึ่งในทางปฏิบัติผลที่เกิดขึ้นอาจไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง จากการประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนระดับต่างๆ จะเห็นได้ว่าผู้เรียนจำนวนมากมักเกิดการเรียนรู้ในระดับความรู้ ความจำเท่านั้น และบางส่วนอาจจะขึ้นไปถึงระดับความเข้าใจและมีน้อยมากที่ได้ถึงการนำไปใช้วิเคราะห์ สังเคราะห์ และการประเมินผล แสดงให้เห็นว่าการถ่ายทอดความรู้ของครูไม่เพียงพอที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนตามที่ต้องการ ด้วยเหตุผลนี้จึงมีผู้แสวงหาแนวคิดใหม่ที่จะนำมาอธิบายและใช้แก้ปัญหา ซึ่งแนวคิดหนึ่งที่กำลังได้รับความสนใจอย่างกว้างขวาง คือ แนวคิดการสรรค์สร้างความรู้ (constructivism) ซึ่งเชื่อว่า ความรู้เป็นสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้นด้วยตนเอง สามารถเปลี่ยนแปลงและพัฒนาให้องกามขึ้นไปได้เรื่อยๆ โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาโครงสร้างความรู้ภายในของบุคคล และการรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว โดยอาศัยองค์ประกอบอย่างน้อย 3 ประการ

1) ความรู้เดิม หรือโครงสร้างความรู้เดิมที่มีอยู่
2) ความรู้ใหม่ ได้แก่ข้อมูล ข้อเท็จจริง ความรู้ ความรู้สึก ประสบการณ์ใหม่ๆ ที่บุคคลรับเข้าไป

3) กระบวนการทางสติปัญญา ได้แก่ กระบวนการทางสมอง ที่ใช้ในการทำความเข้าใจ ความรู้ที่รับมา และใช้ในการเชื่อมโยง และปรับความรู้เดิมและความรู้ใหม่เข้าด้วยกัน

แนวคิดข้างต้น เชื่อว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้ดีก็ต่อเมื่อผู้เรียนมีโอกาสได้รับข้อมูลประสบการณ์ใหม่ๆ เข้ามา และมีโอกาสได้ใช้กระบวนการทางสติปัญญาของการคิดกลั่นกรอง ข้อมูลวิเคราะห์ ทำความเข้าใจข้อมูล เชื่อมโยงข้อมูล ความรู้ใหม่กับความรู้เดิม และสร้างความหมายข้อมูลความรู้ด้วยตนเอง กระบวนการสร้างสรรค์ความรู้นี้จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมายต่อตนเอง ส่งผลถึงความเข้าใจและการคงความรู้นั้น โดยมีกระบวนการที่สำคัญ ดังนี้

1) ให้ผู้เรียนทบทวนความรู้เดิม 2) ให้ผู้เรียนได้รับ แสวงหา รวบรวมข้อมูลและประสบการณ์ต่างๆ

ด้วยตนเอง 3) ให้ผู้เรียนได้ศึกษา คิด วิเคราะห์ และสร้างความหมายข้อมูล ประสบการณ์ด้วยตนเอง โดยใช้ทักษะกระบวนการต่างๆ 4) ให้ผู้เรียนได้สรุป และจัดระเบียบความรู้ข้อมูล หรือจัดโครงสร้างความรู้ด้วยตนเอง และ 5) ให้ผู้เรียนได้แสดงออกในสิ่งที่เรียนรู้ด้วยวิธีการต่างๆ อย่างหลากหลาย

2.2 การเรียนรู้ทักษะกระบวนการ (Process Skill) หรือทักษะทางสติปัญญาต่างๆ ที่เป็นเครื่องมือที่จำเป็นในการเรียนรู้ เช่น ทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะความคิด ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น เป็นต้น ดังจะเห็นได้จากการสอนและการประเมินผล การเรียนการสอนที่เน้นด้านการถ่ายทอดเนื้อหาความรู้ และประเมินผลเพียงด้านเนื้อหาความรู้ที่ผู้เรียนได้รับจากการเรียนการสอนนั้นไม่เป็นการเพียงพอ เนื่องจากเนื้อหาความรู้ในโลกนี้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ และจะมีมากขึ้นเรื่อยๆ ผู้เรียนไม่สามารถที่จะเรียนรู้ได้หมด ผู้เรียนจะต้องเลือกสรรสิ่งที่ตนเองสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อตนเอง ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะแสวงหาศึกษาได้ด้วยตนเอง หากผู้เรียนมีทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็น แนวคิดในเรื่องการสอนให้ผู้เรียนได้เรียนรู้กระบวนการ (Process Skills) ควบคู่ไปกับเนื้อหาความรู้หรือผลผลิต (Product) จึงเกิดขึ้น ทักษะกระบวนการต่างๆ ที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ได้แก่

2.21 ทักษะการแสวงหาความรู้ และการศึกษาดด้วยตนเอง เช่น ทักษะการสืบค้น แหล่งความรู้ ทักษะการอ่าน ทักษะการฟัง ทักษะการตั้งคำถาม ทักษะการจับใจความสำคัญ ทักษะการจดบันทึก ทักษะการประมวลความรู้ การจัดทำผังความรู้ การเขียน การอธิบาย และการสรุป เป็นต้น

2.2.2 ทักษะการคิดและกระบวนการคิดต่างๆ เช่น ทักษะการคิดเปรียบเทียบ จำแนก วิเคราะห์ สังเคราะห์ หาแบบแผน จัดโครงสร้าง จัดระบบ การตั้งสมมุติฐาน การพิสูจน์ ทดสอบ การลงข้อมูล การสรุปอ้างอิง รวมทั้งกระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ กระบวนการคิดแก้ปัญหา กระบวนการคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เป็นต้น

2.2.3 ทักษะการจัดการ และทักษะการทำงานกลุ่ม หรือทำงานเป็นทีม

ดังนั้น การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางสติปัญญา จึงควรให้ครอบคลุมการเรียนรู้ทั้งทางด้านเนื้อหาความรู้ และทักษะกระบวนการที่จำเป็นต้องใช้ในการเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้สร้าง ความรู้ด้วยตนเอง และเน้นการฝึกฝนทักษะกระบวนการทั้งหลายเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้

3. เพื่อช่วยให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมทางสังคมและอารมณ์ กิจกรรมการเรียนการสอน ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมรอบตัว ซึ่งเปรียบเสมือนแหล่งความรู้ที่มีคุณค่า ได้แก่ บุคคลแวดล้อม สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมทางด้านสื่อ โสตทัศนวัสดุและเทคโนโลยีต่างๆ ซึ่งครูจำเป็นต้องวิเคราะห์ว่า ขณะที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล หรือสิ่งแวดล้อมรอบตัว ผู้เรียนควรเกิดอารมณ์หรือความรู้สึกใดที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ และพยายามแสวงหาวิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกดังกล่าว

กิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญาและทางสังคมนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ได้ดี เนื่องจากเป็นการ

เรียนรู้ที่ได้ผ่านกระบวนการคิด กลั่นกรองโดยผู้เรียนเอง ผู้เรียนจะเกิดความเข้าใจและจำในสิ่งที่ตนเรียนรู้ได้เป็นอย่างดี การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูมีความจำเป็นต้องเข้าใจพัฒนาการ และเรียนรู้ความสนใจ ความสามารถและลักษณะนิสัยเฉพาะตัวของเด็กแต่ละคนที่ตนดูแลรับผิดชอบในขณะนั้นๆ เป็นอย่างดี เพื่อให้การสนับสนุน การส่งเสริม หรือกระตุ้น ช่วยเหลือ ให้เด็กทุกคนได้รับความสำเร็จในการทำกิจกรรมนั้นๆ ได้อย่างเหมาะสม จนเด็กเกิดความภาคภูมิใจในตนเองและเกิดความใฝ่รู้ในสิ่งต่างๆ ต่อไป

3.8 วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

หากทำการศึกษาย้อนกลับไปในอดีต จะพบว่า แนวคิดการสอนที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง นั้นได้แตกออกเป็น 2 แนวทาง ได้แก่ แนวคิดตามแนวความเชื่อในปรัชญาภาวะนิยม (Existentialism) มีความเห็นว่าการจัดการเรียนการสอนเน้นเด็กเป็นศูนย์กลางนั้นต้องเป็นการเรียนการสอนที่ขึ้นอยู่กับความสนใจในการเรียนของผู้เรียนอย่างอิสระ โรงเรียนควรเป็นสถานที่เสรี ผู้เรียนควรมีอิสระในการคิดในการกระทำ และตัดสินใจได้เองอย่างที่ตนต้องการ ซึ่งแนวคิดนี้แตกต่างไปจากแนวคิดของ รุสโซ ปาร์คเกอร์ (Parker) และดิวี่ ที่เห็นว่าการเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง หมายถึงการจัดเนื้อหาหลักสูตรให้สอดคล้องกับชีวิตความเป็นอยู่และสังคมรอบตัวเด็กไม่ใช่การปล่อยเด็กเรียนอย่างโดดเดี่ยวเช่นกลุ่มภาวะนิยม (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2543 : 23)

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น จึงสามารถจำแนกได้เป็น 3 ลักษณะ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 36 - 37) ดังนี้

1. การสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นฐาน (Learner – Based Approach)

เป็นการสอนที่ครูกระตุ้นหรือมอบหมายให้ผู้เรียนเลือกคิด เลือกเรียนตามความสนใจ ด้วยการค้นคว้าหาข้อมูลที่จะเรียนเอง โดยใช้ประสบการณ์การเรียนรู้และความชำนาญของตนเป็นฐาน มีครูร่วมเป็นที่ปรึกษาสำคัญ

2. การสอนโดยเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง (Learner – centered Approach)

เป็นการสอนที่ให้โอกาสเด็กได้เรียนและลงมือกระทำด้วยตนเอง (Active learning) เกิดการค้นพบด้วยความสนใจและสนุกกับการเรียน

3. การเรียนเสรี (Independent Study)

เป็นการเรียนที่ผู้เรียนควบคุมกำกับตนเอง เป็นอิสระจากชั้นเรียน สามารถศึกษาค้นคว้าตนเองตามความสนใจอย่างเต็มศักยภาพอาจเรียนคนเดียวหรือเรียนร่วมเป็นกลุ่มก็ได้

การสอนระดับปฐมวัยศึกษาจะเน้นแบบเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยครูวางรูปแบบการสอน กำหนดจุดประสงค์การเรียนรู้ และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ จัดกระทำ จนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยภาพลักษณะการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ คือ ให้การเรียนรู้ด้วยการลงมือปฏิบัติตรง มีส่วนร่วมในการคิดและพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ และครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้ และพัฒนาปฏิสัมพันธ์เพื่อการเรียนรู้

3.9 ทักษะในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการจัดการเรียนการสอน ดังนี้ (ศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 9. 2544 : 25)

1. ทักษะการนำเข้าสู่บทเรียน ครูผู้สอนต้องอาศัยเทคนิคชั้นเชิง และความรู้ด้านจิตวิทยาเกี่ยวกับเจตคติที่มีอิทธิพลต่อความคิดและพฤติกรรมของบุคคล
  2. ทักษะการสั่งงาน หรือมอบหมายงาน การเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น การปฏิบัติกิจกรรมเดี่ยว และกิจกรรมกลุ่มของผู้เรียนเป็นสิ่งจำเป็น ฉะนั้นทักษะการสั่งงานหรือมอบหมายงานจึงมีความจำเป็นสำหรับครู เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจในจุดมุ่งหมายและขั้นตอนการปฏิบัติงานอย่างชัดเจน ครูต้องมีความรู้ความเข้าใจในจิตวิทยาเกี่ยวกับเรื่องการจำและการลืม การสื่อความหมายทางวาจา และการทบทวนความเข้าใจ
  3. ทักษะการสร้างสถานการณ์จำลอง การสร้างสถานการณ์หรือบรรยากาศของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งให้เหมือนจริง เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกรู้ว่าได้อยู่ในสถานการณ์จริง เพื่อช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการตื่นตัวต่อการทำกิจกรรมให้มากขึ้น ครูผู้สอนจำเป็นต้องมีความรู้ทางด้านจิตวิทยา เรื่องการเรียนรู้อย่างมีความหมาย แรงจูงใจและการสร้างแรงจูงใจ
  4. ทักษะการสรุปบทเรียน เป็นการสรุปสาระสำคัญของบทเรียน เพื่อให้รู้ว่าผู้เรียนกำลังเรียนอะไร และจะนำความรู้ใหม่ไปสัมพันธ์กับความรู้เดิมได้อย่างไร
- ทักษะดังกล่าวข้างต้น ยังจำเป็นจะต้องอาศัยแหล่งข้อมูล ความรู้ ที่ครูสามารถเข้าถึง ได้มีความทันสมัย เป็นปัจจุบัน และมีการอบรมฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง กระตุ้นให้ครูกิจการค้นวิธีการใหม่ๆ ในการจัดการเรียนการสอนอยู่เสมอ

3.10 บทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

แดนสวรรค์ สุตทน (2539 : 23 - 24) กล่าวถึงบทบาทครู อาจารย์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญไว้ 6 ประการ คือ

1. เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีโอกาสศึกษาอย่างอิสระ
2. จัดสภาพแวดล้อมให้เกิดการเรียนรู้มากที่สุด
3. เป็นผู้คอยชี้แนะช่วยเหลือ เมื่อนักเรียนมีปัญหาในการเรียน และคอยให้กำลังใจนักเรียนตลอดเวลา
4. ไม่เป็นผู้สกัดกั้นความคิดเห็นของนักเรียน รับฟังความคิดเห็นของนักเรียน
5. ให้โอกาสผู้เรียนแสวงหาความรู้
6. จัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ให้นักเรียน โดยสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน การจัดสภาพในห้องสอน การจัดป้ายนิเทศส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดนิทรรศการ

กุหลาบ ตันติผลาชีวะ (2543 : 30 - 35) ได้กล่าวถึงบทบาทครูปฐมวัยในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ไว้ดังนี้

1. ครูมีบทบาทเป็นผู้วางแผนการเรียนรู้ในฐานะผู้ช่วยหลักสูตรสู่กระบวนการเรียนการสอนและพัฒนาระบบการสื่อสารเพื่อการเรียนรู้ที่นำไปสู่การเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติและสัมผัสกับสิ่งที่เรียนด้วยตนเอง

2. ครูมีบทบาทเป็นผู้จัดหน่วยการเรียนรู้ไปสู่โมทัศน์ของการเรียนรู้ให้เป็นไปตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

3. ครูมีบทบาทเป็นผู้พัฒนาการเรียนรู้ที่ท้าทายที่จูงใจให้ผู้เรียนต้องการเรียนรู้ ซึ่งการเรียนอย่างอิสระนั้นมีความสำคัญมาก เพราะเป็นการเรียนอิสระโดยเฉพาะผลงานที่ผู้เรียนต้องทำตามข้อตกลง ผู้เรียนต้องศึกษาค้นคว้าอย่างมีความหมาย และเกิดการเรียนรู้จากกิจกรรมที่ตนกระทำ รู้ความก้าวหน้าในการเรียนของตนด้วยการประเมินผลงานสะสม ซึ่งการสะสมผลงานจะเป็นการรวบรวมชิ้นงานที่เป็นตัวอย่างของความสามารถเพื่อสะท้อนภาพ หรือการพัฒนางานตามสภาพความเป็นจริง สร้างความมั่นใจให้กับเด็กในการเรียน และสนุกกับการเรียน ครูอาจจำเป็นต้องเลือกวิชา เลือกผลงานที่ประเมินได้เป็นอย่างดีเหมาะสม

นอกจากนี้ วัฒนาพร ระงับทุกข์ (2542 : 12 - 14) ได้จำแนกบทบาทของครูในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางออกเป็นด้านต่างๆ คือ

1. ด้านการเตรียมการ ประกอบด้วย

1.1 การเตรียมตัวเอง ครูต้องเตรียมตนเองให้พร้อมสำหรับบทบาทของผู้เป็นแหล่งความรู้ สามารถให้คำแนะนำ ปรีกษา ให้ข้อมูลความรู้ที่ชัดเจนแก่ผู้เรียน ครูจึงจำเป็นต้องเตรียมตนเองด้วยการอ่าน การค้นคว้า การทดลองปฏิบัติในหัวข้อเนื้อหาที่ตนรับผิดชอบ รวมทั้งข้อมูลและประสบการณ์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้องอันเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน

1.2 การเตรียมแหล่งข้อมูล เมื่อบทบาทครูเปลี่ยนไปจากผู้บอกเล่ามวลความรู้ ครูจึงต้องเตรียมแหล่งข้อมูลความรู้แก่ผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเองในสถานที่ต่างๆ ได้ทั้งในและนอกเวลาเรียน

1.3 การเตรียมกิจกรรมการเรียน ครูต้องวิเคราะห์จุดประสงค์ของการเรียนรู้ เพื่อให้ได้สาระสำคัญ และเนื้อหาข้อความรู้ อันจะนำไปสู่การออกแบบกิจกรรมการเรียนที่เน้นให้ผู้เรียนมีบทบาทในการเรียนรู้ตามที่กำหนดตามความสามารถ และความสนใจของผู้เรียน

1.4 การเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ ครูจะต้องพิจารณาและกำหนดว่า จะใช้สื่อ วัสดุอุปกรณ์ใด เพื่อให้กิจกรรมการเรียนดังกล่าวบรรลุผล พร้อมทั้งเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดเตรียมให้พร้อม เพื่อให้การเรียนรู้ในครั้งนั้นๆ บรรลุผล

1.5 การเตรียมการวัดและประเมินผล โดยการวัดให้ตรงตามจุดประสงค์การเรียนรู้ และวัดให้ครอบคลุมทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงานที่เกิดขึ้นทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะ โดยการเตรียมวิธีการวัดและเครื่องมือวัดให้พร้อมก่อนทุกครั้ง

2. บทบาทด้านการดำเนินการ เป็นบทบาทขณะผู้เรียนดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนประกอบด้วย

2.1 การเป็นผู้ช่วยเหลือให้คำแนะนำปรึกษา คอยให้คำตอบเมื่อผู้เรียนต้องการความช่วยเหลือ เช่น ให้ข้อมูลหรือความรู้ในเวลาที่คุณเรียนต้องการเพื่อให้การเรียนรู้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.2 การเป็นผู้สนับสนุน และเสริมแรง ช่วยสนับสนุนหรือกระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเข้าร่วมกิจกรรมหรือลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง

2.3 การเป็นผู้ร่วมทำกิจกรรม โดยเข้าร่วมทำกิจกรรมในกลุ่มผู้เรียนพร้อมทั้งให้ความคิด และความเห็นหรือช่วยเหลือเชื่อมโยงประสบการณ์ส่วนตัวของผู้เรียนขณะทำกิจกรรม

2.4 การเป็นผู้ติดตามตรวจสอบการทำงานตามกิจกรรมของผู้เรียน เพื่อให้ถูกต้องชัดเจนและสมบูรณ์ก่อนให้ผู้เรียนสรุปเป็นข้อความที่ได้จากการเรียนรู้

2.5 การเป็นผู้นำสร้างเสริมบรรยากาศที่อบอุ่นเป็นมิตร โดยการสนับสนุนเสริมแรงและกระตุ้นให้ผู้เรียนได้เข้าร่วมทำงานกับกลุ่ม แสดงความคิดเห็นอย่างเปิดเผยเต็มที่ ยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน อภิปรายโต้แย้งแสดงความคิดเห็นด้วยท่วงทิวที่นุ่มนวล ให้เกียรติและเป็นมิตร โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เป้าหมายของกลุ่มบรรลุความสำเร็จ

3. บทบาทด้านการประเมินผล ครูผู้สอนต้องดำเนินการเพื่อตรวจสอบว่าสามารถจัดการเรียนการสอนบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยเตรียมเครื่องมือและวิธีการให้พร้อมก่อนถึงขั้นตอนการวัดและประเมินผลทุกครั้ง และการวัดควรครอบคลุมทุกด้าน โดยเน้นการวัดจากสภาพจริงจากการปฏิบัติ และจากแฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งในการวัดและประเมินผล นอกจากครูเป็นผู้ประเมินแล้ว ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและสมาชิกของแต่ละกลุ่มมีบทบาทร่วมวัดและประเมินตนเองและกลุ่มด้วย

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น บทบาทของครูผู้สอนจะเปลี่ยนไปจากการเป็นผู้ป้อนความรู้ให้ผู้เรียนไปสู่การเป็นผู้วางแผน อำนวยความสะดวก และเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ให้แก่ผู้เรียน เป็นผู้เสริมสร้างบรรยากาศ และสนับสนุนให้แรงเสริมกระตุ้นให้ผู้เรียนเข้าร่วมลงมือทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมายแก่ผู้เรียน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันของผู้เรียนได้

3.11 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

ไบรแอนท์ และฮังเกอร์ฟอร์ด (Bryant; & Hungerford.1977 : 44-49) ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์กลวิธีสอนความคิดรวบยอดและค่านิยมทางสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนอนุบาล โดยทดลองสอนเรื่องสิ่งแวดล้อมและปัญหามลภาวะ ใช้เวลาทดลองสอน 1เดือน ผลปรากฏว่านักเรียนอนุบาล สามารถสร้างความคิดรวบยอดเกี่ยวกับผลสืบเนื่องของสิ่งแวดล้อม และสำนึกใน

หน้าที่ของพลเมืองที่มีต่อสิ่งแวดล้อม และได้อภิปรายเพิ่มเติมว่า ข้อค้นพบนี้มีความสำคัญมาก เนื่องจากว่าวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการสอนเช่นนี้ ในระดับอนุบาลมีน้อยมากและการสอนเช่นนี้ก็ไม่ใช่สิ่งที่กระทำได้ง่าย

งานวิจัยในประเทศ

จรัสศรี คำใส (2527 : 46-49) ได้ทำการศึกษาผลการจัดประสบการณ์การเล่นมุมช่างไม้ที่มีต่อความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนประถมศึกษาพบว่า เด็กก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมช่างไม้มีความพร้อมทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ไม่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมช่างไม้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ฉวีวรรณ นิยมชาติ (2527 : 62) ได้ศึกษาการพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมคณิตศาสตร์อย่างมีแบบแผน พบว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมคณิตศาสตร์อย่างมีแบบแผนมีความพร้อมทางคณิตศาสตร์สูงกว่าเด็กก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมคณิตศาสตร์อย่างมีแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สนธยา อ่อนน้อม (2538 : 96) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่อง ที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องแบบครูให้การเสริมแรงมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่าเรื่องปกติ

อุบล เวียงสมุทร (2540 : 63-75) ได้ทำการเปรียบเทียบความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์หุนมือโดยใช้ภาษากลาง โดยศึกษากับเด็กอายุ 5-6 ปี จำนวน 60 คน แบ่งเป็นเด็กกลุ่มทดลอง 30 คน และกลุ่มควบคุม 30 คน การทดลองใช้เวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 20 นาที ผลการทดลองพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุนมือโดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น มีความพร้อมทางภาษาแตกต่างจากเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุนมือโดยใช้ภาษากลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากงานวิจัยดังกล่าวสรุปได้ว่า ในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยจะต้องสามารถส่งเสริมพัฒนาการ การเรียนรู้ให้กับเด็กได้ในทุกๆ ด้าน สร้างบรรยากาศในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมด้วยตัวเอง และการนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่ทันสมัยทางการศึกษามาเป็นแนวทางในการจัดประสบการณ์ สร้างเสริมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและการประเมินผล

ความหมายและความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล

4.1 ความหมายของการประเมินผลการเรียนรู้

การประเมินผลการเรียนรู้เป็นกิจกรรมสำคัญทางการศึกษาที่ใช้เป็นเครื่องมือในการบอก ระดับความสามารถของผู้เรียน ซึ่งมีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการประเมินผลไว้ดังนี้

ธอร์นไดค์และเฮเกน (Thorndike; & Hagen. 1969) กล่าวว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการ ที่สมบูรณ์สำหรับบ่งชี้ให้ทราบว่า ในกระบวนการทางการศึกษาที่ได้กำหนดวัตถุประสงค์ต่างๆ ไว้ มี วัตถุประสงค์ใดบ้างที่บรรลุเป้าหมาย ซึ่งการประเมินผลอาศัยแบบทดสอบเป็นเครื่องมือ รวมทั้ง หลักฐานอื่นๆ อีกด้วย ตลอดจนพิจารณาความรับผิดชอบ และความขยันหมั่นเพียรในการเรียนมา ประกอบการตัดสินคุณค่าด้วย

กู๊ด (Good. 1973 : 220) ให้ความหมายของการประเมินผลว่า หมายถึง กระบวนการค้นหา หรือตัดสินคุณค่าหรือจำนวนของสิ่งของบางอย่าง โดยใช้มาตรฐานของการประเมินผลตลอดจนการ ตัดสินใจโดยอาศัยเกณฑ์ภายในหรือเกณฑ์ภายนอก

กรอนลันด์ (Gronlund. 1990 : 5 - 8) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการ อย่างมีระบบในการอธิบายถึงผู้เรียนว่า มีผลสัมฤทธิ์บรรลุตามจุดประสงค์ของการสอนอย่างไร โดย พิจารณทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพประกอบในการตัดสินคุณค่าของผู้เรียน

จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่าการประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการนำ ข้อมูลที่เป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ต่างๆ ของผู้เรียนซึ่งได้มาจากหลายวิธี มาพิจารณาตัดสินว่า ผู้เรียนบรรลุตามจุดประสงค์ที่วางไว้หรือไม่

4.2 ความสำคัญของการประเมินผล

หลักสำคัญของการประเมินผลการเรียนรู้มีจุดมุ่งหมายที่จะปรับปรุงการเรียนการสอน การปรับปรุงการเรียนการสอนก็มุ่งที่จะเสริมสร้างให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ต้องการนั่นเอง ศิริชัย กาญจนาวาสี (2539 : 44-45) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการประเมินต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ดังต่อไปนี้

1. การประเมินเป็นวิธีการแสวงหาสารสนเทศ เพื่อระบุระดับการเรียนรู้ของผู้เรียนและ ประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน ผลของการประเมินจะให้สารสนเทศที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ เข้าใจถึงพัฒนาการและผลการเรียนรู้ของตนเองว่าเป็นอย่างไร อยู่ในระดับใด มีข้อควรปรับปรุง แก้ไขอย่างไรบ้าง เพื่อหาทางพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้ถึงระดับที่ควรจะเป็น ในขณะที่เดียวกัน ผลการประเมินจะให้สารสนเทศแก่ผู้สอน เพื่อทราบถึงประสิทธิผลของการสอนสำหรับการพัฒนา และปรับปรุงการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น

2. การประเมินช่วยให้มีการกำหนดเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ที่ชัดเจน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจะต้องมีการตั้งเป้าหมายและจุดมุ่งหมายของการเรียนรู้ไว้อย่าง

ชัดเจน เพื่อให้ผู้ประเมินสามารถประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่า มีความสอดคล้องกับเป้าหมายที่กำหนดหรือไม่

3. การประเมินเป็นระบบการให้ข้อมูลย้อนกลับสำหรับพัฒนาการเรียนรู้ ผลการประเมินจะช่วยให้ข้อมูลย้อนกลับที่แสดงถึงจุดเด่นจุดด้อยของกระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ เพื่อการปรับปรุงและพัฒนาผู้เรียนอย่างเหมาะสม

4. การประเมินเป็นเครื่องมือสำหรับเปรียบเทียบประสิทธิภาพของการสอนแบบต่างๆ ว่าการสอนแบบใด วิธีไหนที่สามารถบรรลุเป้าหมายของการเรียนได้ดีกว่ากัน

สรุปได้ว่าการประเมินผล มีความสำคัญต่อผู้เรียนและการสอน กล่าวคือ ใช้ตรวจสอบว่าผู้เรียนเรียนรู้ตามจุดประสงค์หรือไม่และการสอนบรรลุตามจุดประสงค์หรือไม่ ข้อมูลที่ได้จากการประเมินจะเป็นข้อมูลย้อนกลับเพื่อการพัฒนาการเรียนการสอน

4.3 ความสัมพันธ์ของการวัดและการประเมินผล

ความหมายของการวัด

ไทเลอร์ (Tyler. 1979 : 4 - 5) ได้ให้ความหมายของการวัดผลในเชิงจิตวิทยาว่าการวัดผลเป็นการรวมของกิจกรรมหลายอย่าง ในกิจกรรมเหล่านั้นมีสิ่งๆ ที่เหมือนกันอย่างหนึ่ง คือการใช้จำนวน ดังนั้นการวัดผลจึงหมายถึงการกำหนดค่าเป็นตัวเลขโดยเป็นไปตามกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์ที่ว่านี้เกี่ยวข้องกับ การบวก ลบ คูณและหารทางคณิตศาสตร์

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2530 : 6) ได้ให้ความหมายของการวัดผลไว้ว่า หมายถึงกระบวนการที่ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ จะถูกนำมาเกี่ยวข้องกับลักษณะของวัตถุ คน หรือสิ่งที่จะวัด การวัดจึงต้องมีคุณสมบัติดังนี้ ต้องมีกลุ่มของวัตถุหรือคน มีคุณสมบัติของลักษณะที่จะวัด มีการกระทำ โดยการให้ตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ต้องพิจารณาถึงธรรมชาติตลอดจนนำตัวเลขหรือสัญลักษณ์เหล่านั้นไปใช้

สุริยันต์ บุญราทีพย์ (2542 : 26) ได้สรุปว่าการวัดผลหมายถึง กระบวนการที่กำหนดคุณลักษณะความรู้ความสามารถของผู้เรียน โดยการตีค่าเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ตามกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้โดยอาศัยเครื่องมือและวิธีการวัดหลายๆ อย่างประกอบกัน

จากความหมายต่างๆ ที่กล่าวมาสามารถสรุปได้ว่า การวัดผลหมายถึง การกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์ให้กับบุคคล สิ่งของเหตุการณ์หรือปรากฏการณ์ใดๆ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการ

4.4 การวัดกับการประเมินผล

ศิริชัย กาญจนวาสี (2539 : 14) ได้สรุปขั้นตอนของการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ไว้ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายของการวัดและประเมินผลโดยระบุประเภทของการวัดและประเมินความต้องการในการใช้ประโยชน์จากการวัดและประเมิน ซึ่งจะช่วยให้ผู้ประเมินทราบเป้าหมายและทิศทางของการวัดและประเมินผลได้เป็นอย่างดี

2. วิเคราะห์เป้าหมายการเรียนรู้ที่ต้องการให้เกิดขึ้น ผู้ประเมินจะต้องศึกษาทำความเข้าใจถึงจุดหมายปลายทางที่ต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และจะต้องสามารถระบุและแยกแยะความสัมพันธ์ระหว่างจุดมุ่งหมาย เนื้อหา และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3. สร้างเครื่องมือในการประเมินผล ซึ่งประกอบไปด้วยการออกแบบการสร้างเครื่องมือได้แก่ กำหนดประเภท รูปแบบ ขอบเขตของเครื่องมือ เป็นต้น จากนั้นจึงลงมือสร้างเครื่องมือและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

4. เก็บรวบรวมข้อมูล

5. วิเคราะห์ข้อมูล

6. ตัดสินคุณค่าผลการเรียนรู้

7. รายงานและนำผลไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการเรียนการสอน ผู้สอนจะต้องรายงานผลการประเมินให้ผู้เรียนและผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ผลการประเมินจะเป็นสารสนเทศสำหรับผู้สอนในการพัฒนา และปรับปรุงการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิผลและประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2535 : 199) ได้ให้ความหมายของการวัดและประเมินผลว่า คือการพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณค่าความจริงและการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับการวัดเพียงอย่างเดียว ส่วนการประเมินผลประกอบด้วย

1. ผลการวัดที่ได้จากกระบวนการต่างๆ เช่น การสังเกต การทดสอบ

2. เกณฑ์การพิจารณา เพื่อให้เป็นแนวทางหรือหลักการพิจารณาแล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เช่น พอใจ ไม่พอใจ

3. การตัดสินใจ เป็นการสรุปผลเปรียบเทียบระหว่างผลการวัดกับเกณฑ์ที่กำหนดไว้ จากความหมายดังกล่าวสรุปได้ว่า การวัดและการประเมินผลมีความสัมพันธ์กันอย่างมากเพราะการวัดจะทำให้ได้ค่าของสิ่งนั้นมาอาจเป็นตัวเลขหรือสัญลักษณ์ ส่วนการประเมินเป็นการนำสิ่งที่ได้จากการวัด ตีค่าหรือแปลความจากเกณฑ์ที่ตั้งไว้

4.5 ขอบข่ายของการวัดและประเมินผล

วัลลภ กัณฑ์ทรัพย์ (2533 : 1-3) ได้กล่าวถึงขอบข่ายของการวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนดังนี้ งานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียนในที่นี้หมายถึง งานวัดผลและประเมินผลนักเรียนที่ปฏิบัติอยู่ในโรงเรียนตามข้อกำหนดในหลักสูตร งานนี้อาจแบ่งออกเป็น 3 ส่วน หรือ 3 งานย่อย ซึ่งผู้ที่ติดตามช่วยแนะนำหรือนิเทศ ควรคำนึงถึงและวางแนวทางการประสานงาน ให้สอดคล้องกันทั้ง 3 งานดังนี้

1. งานระเบียบวิธีการ ในการวัดผลประเมินผล และกลไกการดำเนินงาน งานนี้เกี่ยวข้องกับแนวการดำเนินงานในเรื่องการวัดและประเมินตามหลักการที่กำหนดไว้ ซึ่งจะกำหนดออกมาเป็นข้อกำหนดในหลักสูตรและระเบียบการประเมิน ตลอดจนในคำสั่งอื่นที่เกี่ยวข้อง ซึ่งโรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องยึดถือปฏิบัติเป็นปทัสถานเดียวกัน ทั้งนี้งานนี้จะครอบคลุมไปถึงกลไกการบริหารงานเพื่อให้เป็นไปตามหลักการและระเบียบนั้นๆ กล่าวอีกนัยหนึ่งงานส่วนนี้ของการวัดและประเมินผลก็คือ งานบริหารการวัดผลและประเมินผลนั่นเอง งานนี้เมื่อมองในเชิงบริหารแล้วก็จะมีกระบวนการทำงาน ซึ่งประกอบด้วยขั้นตอนสำคัญๆ คือ การวางแผน – การดำเนินงาน – การติดตามและประเมินผล ดันเป็นการทำงานครบวงจร ซึ่งในรายละเอียดของการดำเนินงานก็หมายถึง

1.1 การวางแผนกำหนดกิจกรรมการสอนและการเก็บคะแนน ตลอดจนงานอื่นๆ ที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบประเมินผลที่ใช้อยู่ ตลอดจนภาคเรียนและตลอดปีการศึกษา

1.2 การดำเนินงานตามแผนที่กำหนดในเรื่องการวัดผลของโรงเรียนทั้งหมด

1.3 การติดตามคุณภาพการทำงานในเรื่องการวัดผลประเมินผลของโรงเรียน และทำการปรับปรุงเพื่อให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในช่วงเวลาต่อไป

2. งานเทคนิค เครื่องมือและการแปลผล งานนี้เป็นเรื่องของกลวิธีที่ใช้ ซึ่งจะเสริมคุณภาพของงานวัดและประเมินผล เพื่อให้ผลของการวัดผลและประเมินผลเชื่อถือได้มากยิ่งขึ้นเป็นงานเสริมคุณภาพของงานบริหารในข้อแรก งานนี้จะประกอบด้วยเทคนิควิธีต่างๆ ที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์หลักสูตร เพื่อกำหนดจุดประสงค์ เทคนิคการสร้างเครื่องมือ การปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือ การวิเคราะห์ผล การแปลผลการวัดและประเมิน ตลอดจนการรวบรวมและจัดหมวดหมู่ เพื่อเป็นแหล่งกลางสำหรับใช้และบริการเครื่องมือต่างๆ ในรูปของคลังข้อสอบ งานส่วนนี้จุดเน้นมีได้ อยู่ที่ปทัสถาน แต่อยู่ที่คุณภาพ และเป็นการเสริมคุณภาพในข้อแรก

3. งานบุคลากรวัดผล งานนี้เป็นเรื่องของการเตรียมบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจความสามารถในการปฏิบัติงานตาม 2 ข้อแรก หรือร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานดังกล่าว เป็นเรื่องของการฝึกอบรม เผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจและสร้างทักษะในเรื่องของการวัดผลและประเมินผล ตลอดจนการพยายามเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่บุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อความร่วมมือและประสานงาน เพื่อความสำเร็จของการวัดผลและประเมินผลการเรียนของนักเรียน ยังมีงานย่อยอีก 2 งาน ที่อาจมี ผู้พิจารณาแยกออกมาเน้นในการวัดผลและประเมินผลของโรงเรียน ที่ควรกล่าวถึง คือ

1. งานติดตามและปรับปรุงดำเนินการงาน ข้อนี้ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของข้อที่ 1 เพราะขั้นตอนการติดตามและปรับปรุงเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารงานที่ครบวงจร จึงควรอยู่ที่การบริหารงานวัดผลและประเมินผล

2. งานประชาสัมพันธ์การวัดผล งานนี้ควรอยู่ในข้อ 3 เรื่องบุคลากร เพราะถ้าเรายอมรับว่างานวัดผลประเมินผลนั้นเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายๆ ฝ่าย และเราพยายามที่จะสร้างความเข้าใจให้ทุกๆ ฝ่ายแล้ว เราก็ต้องดำเนินการตามจุดยืนของแต่ละฝ่าย ทั้งครูวัดผล ครูอื่นๆ นักเรียนและผู้ปกครองกับชุมชนที่อยู่รอบๆ โรงเรียน ต้องถือว่าเป็นการผสมผสานกันระหว่างการทำ

ความรู้ความเข้าใจและประชาสัมพันธ์ไปพร้อมๆ กัน ตามจุดยืนของผู้รับแต่ละฝ่าย ถ้าเรามองกลุ่มผู้เกี่ยวข้องและเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลที่เขาควรรู้และเข้าใจแล้วอาจแยกออกได้ดังนี้

2.1 กลุ่มครูวัดผล คือผู้ที่ทำหน้าที่เจ้าหน้าที่วัดผลในโรงเรียน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกลุ่มนี้เป็นผู้ชำนาญประจำหน่วย ควรเสริมความรู้ด้านหลักการและเทคนิคระดับสูงได้ลึกซึ้งกว่ากลุ่มอื่นๆ

2.2 กลุ่มครูผู้สอน คือ ครูทุกๆ คน ต้องเป็นผู้สอนและผู้วัดผลประเมินผลเอง กลุ่มนี้ต้องรู้วิธีการในเชิงปฏิบัติได้ จึงอาจสร้างความรู้ความเข้าใจในหลักการพอประมาณ แต่เน้นการปฏิบัติได้ตามหลักการหรือทฤษฎีที่ยอมรับกันอยู่ แต่ไม่จำเป็นต้องรู้ซึ่งในทฤษฎีหรือหลักการมากนัก

2.3 กลุ่มผู้บริหาร- นักเรียน – ผู้ปกครอง – ชุมชน ต้องพยายามสร้างความเข้าใจให้บุคคลในกลุ่มนี้สามารถตอบสนองต่อความต้องการในเรื่องการวัดผลประเมินผลได้เหมาะสมตามจุดยืนของตนได้ คือ ผู้บริหารก็เข้าใจยอมรับ และเอื้ออำนวยให้การวัดผลประเมินผลดำเนินไปอย่างเหมาะสมนักเรียนก็เข้าใจ และยอมรับวิธีการและผลการวัดผลและประเมินผล ส่วนผู้ปกครองและชุมชนก็เข้าใจยอมรับและสนับสนุนตามบทบาทของตน การสร้างความรู้ความเข้าใจกับผู้ปกครองและชุมชนนับเป็นการประชาสัมพันธ์ก็ได้

อย่างไรก็ตาม การวัดผลและประเมินผลที่กล่าวถึงนี้อยู่ในขอบข่ายของการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเท่านั้นหากเราจะขยายขอบข่ายให้ครอบคลุมกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนก็จะเป็นการหมายถึง การประเมินผลการจัดการศึกษาซึ่งมีขอบเขตครอบคลุมการจัดการศึกษาของโรงเรียนทั้งระบบ และการแบ่งลักษณะงานก็อาจต้องมองให้คลุมหมดทุกๆ ด้านของโรงเรียน ไม่เฉพาะการวัดผลประเมินผลตัวนักเรียนเท่านั้น

ขอบข่ายในการวัดผลและประเมินผลในกระบวนการสอน มีดังนี้

1. การวัดและประเมินก่อนการเรียนการสอน มีจุดประสงค์เพื่อประเมินความรู้พัฒนาการ และทักษะที่ผู้เรียนมีอยู่ก่อนเริ่มการสอน หรือเพื่อจัดวางตำแหน่งของผู้เรียนซึ่งจะนำสารสนเทศที่ได้จากการวัดประเมินความพร้อมก่อนการเรียนมาใช้ในการกำหนดจุดประสงค์ของการสอน วางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและวางแผนการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนมีความพร้อมก่อนเริ่มต้นการเรียนตามความแตกต่างระหว่างบุคคล

2. การวัดและประเมินระหว่างการเรียนการสอน เป็นการตรวจสอบว่าผู้เรียนมีความรู้ความสามารถหรือทักษะตามจุดประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละหน่วยการสอนหรือไม่ สารสนเทศที่ได้จะช่วยบ่งชี้พัฒนาการ ความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนแต่ละคน เพื่อทำการปรับปรุงการเรียนและเป็นข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับประสิทธิภาพการสอน เพื่อทำการปรับปรุงการสอนตลอดจนใช้ในการตัดสินใจว่า จะต้องปรับปรุงแก้ไขจุดบกพร่องของนักเรียนแต่ละคนในจุดใดบ้าง

3. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน เพื่อใช้ในการปรับปรุงผลการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของผู้เรียนและใช้ในการตัดสินผลการเรียน เป็นการประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การปฏิบัติหรือผลงานของนักเรียน นอกจากสารสนเทศที่ได้จากการประเมินนี้จะใช้ในการตัดสินคุณค่าการเรียนรู้แบบรวบยอดแล้ว ยังสามารถนำไปใช้ในการตัดสินใจที่จะปรับปรุงจุดประสงค์การเรียนรู้ให้มีความเหมาะสมกับผู้เรียน เพื่อให้การสอนมีประสิทธิภาพมากที่สุด (ศิริชัย กาญจนวาสี. 2539: 42 - 44)

จากเอกสารดังกล่าวสรุปได้ว่า ขอบข่ายของการวัดและประเมินผลมีบุคคลที่เกี่ยวข้องหลายฝ่ายทั้งนี้บุคคลากรดังกล่าวก็ยังคงต้องมีการพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลาเพื่อให้การวัดประเมินผลมีประสิทธิภาพ แต่บุคคลที่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุดคือครูผู้สอนเพราะจะต้องทำการสอนและประเมินผู้เรียนด้วยตนเอง จึงต้องพัฒนาตนเองในเรื่องการวัดและประเมินผลให้มาก เพื่อการแปลผลที่ออกมาจะได้เป็นพฤติกรรมที่แท้จริงของผู้เรียน และหาทางส่งเสริมหรือแก้ไขผู้เรียนต่อไป ซึ่งการวัดและประเมินผลในกระบวนการเรียนการสอนก็มี 3 ระยะด้วยกันคือ ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุดการเรียนการสอน ซึ่งผู้ทำการวัดและประเมินจะต้องพัฒนาตนเองในการใช้ประโยชน์จากการวัดประเมินทั้ง 3 ระยะเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการเรียนการสอน

4.6 การประเมินผลระดับปฐมวัย

4.6.1 การประเมินผลพัฒนาการ

หลักสูตรก่อนประถมศึกษากล่าวถึงการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เด็กมีพัฒนาการทั้งทางร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาเหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยผ่านกิจกรรมการเล่นที่เหมาะสมกับวัย (กรมวิชาการ. 2540 : 12) ดังนั้นการวัดและประเมินพัฒนาการจึงเป็นการวัดและประเมินความพร้อมในการเรียนของนักเรียนในทุกด้าน มิใช่ประเมินเนื้อหาสาระในแผนการสอน ซึ่งผลการประเมินจะนำมาใช้ในการปรับปรุงผู้เรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนาตามจุดมุ่งหมายที่กำหนด (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528)

4.6.2 หลักการประเมินผลพัฒนาการ

การประเมินพัฒนาการ

การประเมินเด็กอายุ 3 – 6 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ เนื่องจากเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วช้าต่างกัน และสามารถพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายได้ ถ้าเด็กได้รับประสบการณ์เสริมสร้างอย่างเพียงพอและเหมาะสม (กรมวิชาการ. 2540ข)

หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการ (สำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. 2539)

1. การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการประเมินราย
พฤติกรรมของเด็กแต่ละคน โดยครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญา
2. การประเมินพัฒนาการเด็กระดับก่อนประถมศึกษา เป็นกระบวนการ
ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน
3. การประเมินพัฒนาการควรใช้วิธีการสังเกตและบันทึกพฤติกรรม
ความสามารถของเด็กอย่างสม่ำเสมอ เพื่อสรุปพัฒนาการและนำข้อมูลมาจัดประสบการณ์ให้
เหมาะสม สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน
4. การประเมินพัฒนาการ มิได้มุ่งนำผลการประเมินมาตัดสินการเลื่อนชั้น
ของเด็กทั้งนี้เพราะเด็กแต่ละคนมีพัฒนาการเร็วหรือช้าต่างกัน และสามารถพัฒนาไปตาม
จุดประสงค์ได้ถ้าครูจัดประสบการณ์เสริมสร้างอย่างเพียงพอและเหมาะสม
5. ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ได้ผลทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์
จิตใจ สังคมและสติปัญญานั้น ครูต้องทราบว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ในระดับใด เพื่อจะได้จัด
ประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ครูจึงต้องรู้วิธีการประเมินพัฒนาการด้านต่าง ๆ
ของเด็ก โดยทำการสังเกตพฤติกรรมของเด็กอย่างสม่ำเสมอ จนสามารถสรุปได้ว่าเด็กมีพัฒนาการ
อยู่ในระดับใด เพื่อสามารถจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับความสามารถของเด็กแต่ละคน
6. เมื่อถึงปลายปีสุดท้ายของระดับก่อนประถมศึกษาครูควรนำผลการ
ประเมินมา

พิจารณาสรุปตัดสินว่า เด็กพร้อมที่จะเลื่อนชั้นไปเรียนในระดับประถมศึกษาหรือไม่

การประเมินพัฒนาการควรยึดหลักดังนี้ คือ

1. ต้องประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินต้องมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
ของเด็กโดยจัดการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวัน
4. จัดทำการประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน การเลือกใช้เครื่องมือและ
การจดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ไม่ใช้การประเมินด้วยแบบทดสอบ เพราะไม่เหมาะสมกับวัยและระดับ
พัฒนาการของเด็กอายุ 3 – 6 ปี การประเมินเด็กควรจะขึ้นอยู่กับข้อมูลหลายๆ ด้านมิใช่ขึ้นอยู่กับ
คะแนนสอบ

สำหรับวิธีการประเมินที่เหมาะสมและควรใช้กับเด็กอายุ 3 – 6 ปี ได้แก่ การ
สังเกต การสนทนา การสัมภาษณ์ การรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่แสดงออกถึงการทำงานอย่าง
เต็มความสามารถในพัฒนาการแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล ทั้งนี้อาจมีการรวบรวมข้อมูล
เกี่ยวกับตัวเด็กโดยการจัดทำเป็นแฟ้มรายบุคคล (กรมวิชาการ. 2540ข : 47)

กระบวนการประเมินพัฒนาการ

กระบวนการประเมินพัฒนาการ ประกอบด้วยขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. **ขั้นศึกษาพฤติกรรมเด็ก** ซึ่งต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอและศึกษาพฤติกรรมในสถานการณ์ต่างๆ จนทราบความสามารถที่แท้จริงของผู้เรียน ซึ่งเทคนิคการศึกษาเด็กมีดังนี้

1.1 **การสังเกต** เป็นเทคนิคที่ใช้มากที่สุดในการศึกษาพฤติกรรมเด็ก ควรสังเกตเด็กในเวลาและสถานการณ์ต่างๆ กัน

1.2 **การสนทนา** การสนทนากับเด็กจะทำให้ทราบพัฒนาการทางด้านภาษา และความคิดและยังช่วยให้ครูรู้จักเด็กและได้ข้อมูลเกี่ยวกับเด็กมากยิ่งขึ้น

1.3 **การสะสมผลงาน** ผลงานถือว่าเป็นสิ่งที่แสดงออกถึงความสามารถของเด็กช่วยให้พัฒนาการตามลำดับเวลา

1.4 **การทดสอบด้วยวาจา** หลังจากการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก จะช่วยให้ทราบว่าเด็กมีความคิดและมีความเข้าใจอย่างไร

2. **ขั้นบันทึกและสรุปพฤติกรรมนักเรียน** ครูควรจดบันทึกพฤติกรรมที่ได้จากการใช้เทคนิควิธีการต่างๆ โดยไม่ใส่ความคิดเห็นส่วนตัวของผู้บันทึกลงไป

3. **ขั้นบันทึกแบบประเมินพัฒนาการ** การประเมินตามแบบประเมินพัฒนาการมิได้ชี้ขาดว่าเด็กทุกคนต้องมีพัฒนาการทุกด้านสูงเท่าเทียมแบบประเมินพัฒนาการ เพราะเด็กแต่ละคนมีความสามารถที่แตกต่างกัน เมื่อพบว่าเด็กมีความล่าช้าในพัฒนาการด้านใด ครูก็ควรให้ความสนใจ และฝึกฝนทักษะต่างๆ ตามระดับความสามารถ จากนั้นจึงทำให้กิจกรรมที่ยากขึ้น จนอยู่ในระดับที่เด็กทั่วไปทำได้

4. **ขั้นพิจารณาจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก** การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กมีหลักว่า “เด็กจะพัฒนาได้รวดเร็วและได้ผลดี ถ้าได้รับประสบการณ์ตรงกับความสามารถของเด็ก” หลังจากบันทึกพัฒนาการลงในแบบประเมินแล้ว ผลการประเมินสามารถใช้เป็นแนวในการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เป็นอย่างดี (กรมวิชาการ. 2534 : 12 -31)

4.7 ความสำคัญของการประเมินพัฒนาการ

การวัดและประเมินเป็นกิจกรรมที่สอดแทรกอยู่ในการเรียนการสอนทุกขั้นตอน เริ่มตั้งแต่ประเมินสภาพผู้เรียนก่อนลงมือเรียน ประเมินพฤติกรรมระหว่างการเรียนการสอนและประเมินผลการเรียนทั้งด้านการทำกิจกรรมและความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรม ดังนั้นการประเมินจะเป็นเครื่องมือให้เห็นประสิทธิภาพของการสอน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น (กรมวิชาการ. 2534 : 3-9)

การวัดผลและการประเมินพัฒนาการเด็กทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรม ดูผลงาน การสนทนาซักถาม การประเมินพัฒนาการควร

ทำหลายๆ ครั้งจนได้ผลสรุปที่ชัดเจน เพื่อนำผลการประเมินมาใช้ในการปรับปรุงกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาการทุกด้านให้เต็มศักยภาพ ทั้งนี้มิใช่เป็นการประเมินเพื่อตัดสินได้หรือตก (กรมวิชาการ. 2536 : 12)

การประเมินพัฒนาการ กำหนดให้ใช้วิธีการสังเกตพฤติกรรมของเด็กเป็นรายบุคคล รวมทั้งข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต น้ำหนัก ส่วนสูง และสุขภาพของเด็ก และนำผลที่ได้มาวางแผนปรับปรุงการจัดประสบการณ์และกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็กให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (กรมวิชาการ. 2540 : 18)

การประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา ยึดวิธีการสังเกตเป็นส่วนใหญ่ ครูจะต้องสังเกตและประเมินทั้งการสอนของตนและพัฒนาการการเรียนรู้ของเด็กว่าได้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่วางไว้หรือไม่ ผลที่ได้จากการสังเกตพัฒนาการจากข้อมูลเชิงบรรยายจากการสะสมผลงาน การแสดงออกในสภาพที่เป็นจริง ข้อมูลจากครอบครัวของเด็ก ตลอดจนให้เด็กประเมินตนเองและผลงาน สามารถบอกได้ว่าเด็กเกิดการเรียนรู้และมีความก้าวหน้าเพียงใด ข้อมูลจากการประเมินพัฒนาการจะช่วยครูในการวางแผนการจัดกิจกรรมชี้ให้เห็นถึงความต้องการพิเศษของเด็กแต่ละคน ใช้เป็นข้อมูลในการสื่อสารกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ขณะเดียวกันยังใช้ในการประเมินประสิทธิภาพการจัดการศึกษาให้กับเด็กวัยนี้ได้อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 9)

4.8 การประเมินจากสภาพจริง

4.8.1 ความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริง

การประเมินผลจากสภาพจริง (จรัญ คำยัง. 2539 : 3) หมายถึง กระบวนการสังเกตการบันทึก และรวบรวมข้อมูลจากผลงานและวิธีการที่นักเรียนทำ เพื่อเป็นพื้นฐานสำหรับการตัดสินใจในการศึกษาถึงผลกระทบท่อนักเรียนเหล่านั้น การประเมินผลจากสภาพจริงจะไม่เน้นเฉพาะการประเมินทักษะพื้นฐาน แต่จะเน้นการประเมินทักษะการคิดที่ซับซ้อนในการทำงานของนักเรียน ประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการแสดงออก ที่เกิดจากการปฏิบัติงานตามสภาพจริง นอกจากนั้น ยังเน้นการประเมินพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนที่เกิดจากการให้นักเรียนเป็นผู้ค้นพบข้อความรู้ สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและร่วมจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

การประเมินผลจากสภาพจริง (สุวิทย์ มูลคำ. 2543 : 22) หมายถึง การวัดและประเมินผลกระบวนการทำงานในด้านสมอง หรือการคิดและจิตใจของผู้เรียนอย่างตรงไปตรงมาตามสิ่งที่ผู้เรียนกระทำ โดยพยายามตอบคำถามว่าผู้เรียนทำอะไรและทำไมจึงทำอย่างนั้น การได้ข้อมูลว่า “เขาทำอะไร” และ “ทำไม” จะช่วยให้ผู้สอนได้ช่วยผู้เรียนพัฒนาการเรียนการสอนของผู้เรียนและการสอนของผู้สอน ทำให้การเรียนการสอนมีความหมายและทำให้เกิดความอยากในการเรียนรู้ต่อไป

สรุปได้ว่าการประเมินผลจากสภาพจริงหมายถึง การประเมินผลที่ใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อตรวจสอบความสามารถในการทำงานในสถานการณ์ที่เป็นจริงเป็นการประเมินที่ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอน เปิดโอกาสให้ตนเอง เพื่อน ครูและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน

จากความหมายของการประเมินผลจากสภาพจริงนั้นการจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริงจะมีลักษณะการจัดดังนี้

1. จัดสถานการณ์การเรียนการสอนที่ใกล้เคียงชีวิตจริง
2. เน้นให้นักเรียนได้ปฏิบัติจริง
3. เน้นให้นักเรียนมีส่วนร่วม มีปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน
4. นักเรียนเป็นผู้สร้างความรู้ด้วยตนเอง
5. นักเรียนคิดค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
6. จัดการเรียนการสอนที่มีความหมายต่อผู้เรียน เนื้อหาสอดคล้องกับความสนใจของนักเรียน
7. คำนึงถึงสติปัญญา ความรู้ความสามารถ ความถนัด ความสนใจ ที่แตกต่างกัน วิธีการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน
8. กระตุ้นให้ผู้เรียนได้แสดงออก สร้างงานมากขึ้น
9. การเรียนการสอนและการวัดผลประเมินผลควบคู่ไปด้วยกัน
10. นักเรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนไปประยุกต์ใช้ได้จริง (ดำรัส สีหวิระชาติ.

2542 : 15)

4.8.2 วิธีการประเมินจากสภาพจริงมีหลายวิธีสรุปได้ดังนี้ (กรมวิชาการ. 2539 : 26-38)

1. การสังเกต (Observation)

การสังเกตเป็นเทคนิคการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่ครูใช้วิธีการเฝ้าดูหรือศึกษาเหตุการณ์และพฤติกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับนักเรียนในระหว่างการเรียนการสอน ซึ่งมี 2 ประเภทคือ

1.1 การสังเกตแบบมีโครงสร้าง (Structured Observation) หมายถึง การสังเกตที่ครูได้กำหนดประเด็นที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้าแน่นอนแล้ว หรือกำหนดขอบเขตเฉพาะเรื่องไว้ล่วงหน้า

1.2 การสังเกตแบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Observation) หมายถึง การสังเกตเรื่อยๆ ตามใจชอบหรือตามความต้องการ โดยไม่ได้กำหนดประเด็นที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า

ทั้งนี้โดยมีเครื่องมือประกอบการสังเกตคือ

แบบสำรวจรายการ (Checklist) ซึ่งเป็นเครื่องมือที่ใช้ประกอบการสังเกตอย่างหนึ่ง แบบสังเกตนี้จะมีรายการประเมินที่ครูต้องการสังเกต โดยครูจะทำเครื่องหมายลง

ในรายการที่สังเกตเห็นและในการสร้างแบบสำรวจราย ครูจะต้องกำหนดพฤติกรรมที่ต้องการสังเกตเห็นให้เฉพาะเจาะจงลงไปอย่างชัดเจน

2. แบบสอบถาม (Questionnaire)

แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ประกอบด้วยชุดของข้อความหรือข้อความที่ต้องการให้นักเรียนตอบเกี่ยวกับความคิดเห็น ความสนใจ หรือข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตนเองหรือเรื่องราวต่างๆ

ประเภทของแบบสอบถาม

2.1 แบบสอบถามปลายปิด (Closed Form or Structured Questionnaire)

เป็นแบบสอบถามที่กำหนดคำตอบให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ลงหน้าข้อความหรือตรงช่องที่ตรงกับความจริงหรือความคิดเห็นของตนเอง

2.2 แบบสอบถามปลายเปิด (Open-ended Form or Unstructured)

เป็นแบบสอบถามที่ไม่ได้กำหนดคำตอบให้นักเรียนเลือกตอบ แต่เปิดโอกาสให้นักเรียนตอบแบบสอบถามโดยใช้ความคิดเห็นของตนเองอย่างอิสระ

3. การบันทึกย่อ (Anecdotal Record)

การบันทึกย่อเป็นการบันทึกพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่สังเกตเห็นได้ในการบันทึกครูจะบันทึกข้อความสั้นๆ เกี่ยวกับสิ่งที่สังเกตเห็นได้ตามความจริง การบันทึกควรกระทำทันทีหลังจากได้สังเกตเห็นเหตุการณ์นั้นๆ เพื่อป้องกันความผิดพลาดในการบันทึกและรวบรวมข้อมูลโดยครูจะบันทึกในสิ่งที่เด่นๆ สามารถสังเกตเห็นได้ชัดเจน ทั้งนี้ครูจะต้องพยายามขจัดความลำเอียงทั้งในแง่บวกและลบเกี่ยวกับสถานการณ์นั้นๆ

4. การสัมภาษณ์ (Interview)

การสัมภาษณ์เป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลของนักเรียน โดยการสนทนาซักถามโต้ตอบซึ่งกันและกัน ครูจะต้องหาวิธีการซักถามให้ได้ตามข้อมูลที่ตรงจุดมุ่งหมาย

ประเภทของการสัมภาษณ์

4.1 การสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) การสัมภาษณ์แบบนี้ครูจะทำการสัมภาษณ์ตามคำถามที่ได้สร้างขึ้นหรือได้เตรียมไว้

4.2 การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง (Unstructured Interview)

การสัมภาษณ์แบบนี้ ครูไม่ได้กำหนดคำถามไว้แน่นอนและนักเรียนสามารถตอบโต้โดยอิสระ

5. การอภิปรายกลุ่ม (Conference)

การอภิปรายกลุ่ม สามารถใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผล โดยจัดในรูปของการสนทนาหรือการอภิปรายกลุ่มระหว่างครูและนักเรียน โดยมีหัวข้อการอภิปรายเป็นงานที่ทำในโรงเรียน ซึ่งอาจจะเป็นที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว หรืองานที่กำลังดำเนินอยู่ และมักจะเป็นงานที่เป็นกิจกรรม ซึ่งครูวางแผนไว้เพื่อการสังเกตและการอภิปราย

การอภิปรายกลุ่ม มีผลดีในแง่ของการที่ทำให้ครูเข้าใจกระบวนการ ยุทธศาสตร์ และแนวทางที่นักเรียนใช้ในการทำงานที่มอบหมาย เพราะการอภิปรายกลุ่มเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ทบทวนงานให้ข้อคิดเห็นและวิจารณ์ของตนเอง

6. บันทึกประจำวัน (Journals)

บันทึกประจำวัน เป็นการเขียนบันทึกกิจกรรมการเรียนรู้แต่ละวิชาที่นักเรียนได้ปฏิบัติในแต่ละงาน โดยนักเรียนสามารถประเมินย้อนกลับ เกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ของตน การจัดการเรียนการสอน เนื้อหาสาระ ตลอดจนปฏิสัมพันธ์ระหว่างตนเองกับเพื่อนในชั้นเรียนและครูผู้สอน

7. แบบทดสอบ (Test)

หมายถึง ชุดของข้อคำถามหรือกลุ่มของงานใดๆ ที่สร้างขึ้นมา ใช้เป็นส่งเราให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมตามที่ต้องการ โดยครูสามารถสังเกตและวัดได้ แบบทดสอบมีหลายประเภท แล้วแต่จะใช้เกณฑ์ในการจำแนกชนิดใด เช่น แบบทดสอบแบบความเรียง แบบทดสอบแบบถูกผิด แบบทดสอบแบบเติมคำ แบบทดสอบแบบจับคู่ เป็นต้น

8. การวัดภาคปฏิบัติ (Performance)

การวัดภาคปฏิบัติเป็นการวัดความสามารถในการปฏิบัติงานของนักเรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้โดยประเมินพฤติกรรมที่แสดงออกของนักเรียน ซึ่งครูจะใช้วิธีการสังเกต ความถูกต้อง ความคล่องแคล่ว ความรวดเร็ว และความคิดสร้างสรรค์ในการปฏิบัติเป็นต้น

9. การสะสมผลงาน (Portfolio)

การสะสมผลงาน เป็นการรวบรวมผลงานหรือชิ้นงานที่เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงถึงผลการปฏิบัติงาน ความพยายาม พัฒนาการด้านความรู้ความสามารถ จุดแข็ง – จุดอ่อน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความสำเร็จตามศักยภาพของแต่ละบุคคลในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งในการเก็บรวบรวมผลงานจะเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา กำหนดเกณฑ์การคัดเลือก เกณฑ์การตัดสิน และเก็บรวบรวมอย่างเป็นระบบด้วยตัวนักเรียนเองและเกิดความภาคภูมิใจในความสำเร็จของงาน

4.9. การประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน (Portfolio)

4.9.1 ความหมายของการสะสมผลงาน

มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความหมายของการสะสมผลงานไว้ดังนี้

อาเทอร์ (Arter, 1990) กล่าวว่า การสะสมผลงานเป็นสิ่งที่ใช้สำหรับรวบรวมตัวอย่างผลงานของนักเรียนที่มีเนื้อหาหลากหลายตามจุดมุ่งหมายของผู้ที่ต้องการวัด นอกจากนั้นยังสะท้อนตัวนักเรียนให้เห็นถึงผลแห่งความพยายามความก้าวหน้าและผลสัมฤทธิ์ ในงานที่ได้รับมอบหมาย

นอกจากนี้ฮามม์ และอดัมส์ (ดาร์ส สีหะวีระชาติ 2542 : 21; อ้างอิงจาก Hamm. And Adams. 1991 : 18. *Portfolio assessment implementation and use at an elementary level.*) ได้ให้ความหมายของการสะสมผลงานว่า หมายถึงสิ่งที่บรรจุหลักฐานอันแสดงถึงทักษะของบุคคล หลักฐานที่สะสมไว้สามารถใช้เป็นเอกสารที่แสดงให้เห็นถึงพัฒนาการความเจริญงอกงามในด้านความสามารถ เจตคติ ทักษะ และความมุ่งมั่นปรารถนา การสะสมผลงานมีความหมายมากกว่ากล่องบรรจุผลงานนักเรียน เพราะเป็นเครื่องมือที่ครูที่สามารถนำไปใช้ในชั้นเรียนเพื่อชักนำนักเรียนให้อภิปราย แสดงความคิดเห็นร่วมกันจากชิ้นงานที่เจ้าของคิดว่าดี และชิ้นงานที่เพื่อนร่วมชั้นเรียนนำเสนอ การสะท้อน (Reflection) จะเป็นหนทางนำไปสู่การรู้จักคิดและเพิ่มพูนศักยภาพในการเรียนต่อไป และการสะสมผลงานยังเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงครูและนักเรียนให้มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน

บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ (2538 : 12) กล่าวถึงการสะสมผลงานว่าเป็นการสะสมผลงานของนักเรียนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้แสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า หรือสัมฤทธิ์ผลในการเรียนรู้ในเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้นักเรียนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องได้รับทราบ นอกจากนี้ทั้งครูและนักเรียนร่วมกันสร้างและประเมินการสะสมผลงาน (Portfolio) ด้วยกัน โดยนักเรียนเป็นผู้เลือกเนื้อหาสาระมาเก็บสะสมภายใต้คำแนะนำดูแลของครู

กรมวิชาการ (2539 : 68) ได้กล่าวว่า การสะสมผลงานคือการสะสมงานอย่างจุดมุ่งหมายเพื่อแสดงผลงาน ความก้าวหน้าและสัมฤทธิ์ผลของนักเรียนในส่วนหนึ่งหรือหลายส่วนของการเรียนรู้ในวิชา การรวบรวมงานจะต้องครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วมในการเลือกเนื้อหา เกณฑ์การคัดเลือกและเกณฑ์การตัดสินใจให้ระดับคะแนน รวมทั้งเป็นหลักฐานที่สะท้อนการประเมินตนเองของนักเรียน

อุทุมพร (ทองอุไทย) จามรมาน (2540 : 2) ได้ให้ความหมายของการสะสมผลงานไว้สรุปได้ว่าการสะสมผลงานหมายถึง การสะสมผลงานเพื่อชี้ให้เห็นบุคคลดังกล่าวทำงานอะไรบ้าง ทำแล้วได้ผลดีมากน้อยเพียงใด การสะสมผลงานทำให้เห็นพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญาของเจ้าของผลงานไปพร้อมกัน นอกจากนี้การใช้การสะสมผลงานยังจะทำให้เจ้าของมีพัฒนาการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองด้วย

โสภิตา จิตใจจำ (2541 : 22) ได้กล่าวถึงการสะสมผลงานว่า เป็นการเก็บรวบรวมตัวอย่างผลงานของนักเรียนที่มีการจัดเก็บอย่างมีเป้าหมาย รวมถึงหลักฐานอื่นๆ ที่แสดงถึงความพยายาม ความก้าวหน้า พัฒนาการหรือผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยเด็กมีส่วนร่วมในการคัดเลือกตัดสินผลงานและแสดงความรู้สึกต่อผลงานนั้น

สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ (2543 : 3) กล่าวถึงการสะสมผลงานว่าเป็นการรวบรวมผลงานที่เป็นตัวอย่างของความสามารถ หรือผลสัมฤทธิ์จากการทำงาน หรือผลผลิตจากงานที่สามารถสะท้อนภาพของผู้เรียนหรือเจ้าของผลงาน ด้านความสามารถ ความก้าวหน้า หรือการพัฒนาตามสภาพจริง ดังนั้นการสะสมงานจึงไม่สะสมงานทุกชิ้น แต่จะเลือกเฉพาะผลงานเด่นที่สะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์เท่านั้น

จากเอกสารที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่า การสะสมผลงาน หมายถึง การเก็บรวบรวม ตัวอย่างผลงานอย่างมีจุดมุ่งหมาย ซึ่งการรวบรวมงานจะต้องครอบคลุมถึงการที่นักเรียนมีส่วนร่วม ในการคัดเลือกตัดสินผลงาน และแสดงความรู้สึกต่อผลงานนั้น การสะสมผลงานยังแสดงให้เห็นถึง ผลแห่งความพยายามความก้าวหน้า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละคนและจะเลือกสะสม เฉพาะผลงานเด่นที่สะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์เท่านั้น นอกจากนี้ยังทำให้เจ้าของผลงานมี พัฒนาการในหน้าที่รับผิดชอบของตนเองด้วย

การประเมินการเรียนรู้แบบเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการ ประเมินผู้เรียนไว้ในมาตรา 26 ว่า “ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการ ของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกตพฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคุม ไปในการกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบการศึกษา” ซึ่ง ปรับเปลี่ยน ไปจากเดิมที่เน้นวัดความรู้และความจำทางด้านเนื้อหา มาเป็นการประเมินซึ่งมุ่งเน้นผล ที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยต้องวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งในส่วนของกระบวนการ และผลงาน ทั้งด้านความรู้ ความรู้สึก และทักษะการแสดงออกทุกด้านและประเมินตามสภาพจริง สามารถประเมินระหว่างการเรียนรู้การสอนและประเมินสรุปรวม ขั้นตอนในการประเมิน สรุปได้ดังนี้ (คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้. 2543 : 65)

1. กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายในการประเมิน
2. พิจารณาขอบเขต เกณฑ์ วิธีการ และสิ่งที่จะประเมิน เช่น
  - การประเมินพัฒนาการด้านศิลปะและดนตรี คณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ พัฒนาการทางร่างกาย พัฒนาการของบุคลิกภาพ เป็นต้น
  - ขอบเขตที่จะประเมิน เช่น ด้านความรู้ ทักษะ ความรู้สึก และคุณลักษณะ เป็นต้น
3. พิจารณากำหนดองค์ประกอบและผู้ประเมินว่ามีใครบ้างที่จะเป็นผู้ประเมิน เช่น นักเรียนประเมินตนเอง เพื่อนนักเรียน ครูประจำชั้น ผู้ปกครอง ชุมชน หรือผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้ ประเมิน
4. เลือกใช้เทคนิคและเครื่องมือในการประเมินหลากหลายเหมาะสมกับ วัตถุประสงค์ และเกณฑ์ในการประเมิน เช่น การทดสอบ การสัมภาษณ์ การบันทึกพฤติกรรม แบบ สัมภาษณ์ ความคิดเห็น บันทึกจากผู้เกี่ยวข้อง แฟ้มสะสมงาน ฯลฯ
5. กำหนดเวลาและสถานที่ที่จะประเมิน เช่น ประเมินระหว่างนักเรียนทำ กิจกรรม ระหว่างการทำงานกลุ่ม/โครงการ วันใดวันหนึ่งของสัปดาห์ เหตุการณ์/งานพิเศษ ฯลฯ
6. วิเคราะห์ผลและจัดการข้อมูลการประเมิน ได้แก่ รายการกระบวนการ แฟ้มสะสมงาน การบันทึกข้อมูล ฯลฯ

7. สรุปผลการประเมินเพื่อพัฒนาและปรับปรุงข้อบกพร่องการเรียนรู้และพัฒนาผู้เรียน รวมทั้งปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอน ในกรณีที่เป็น การประเมินสรุปรวมเพื่อพิจารณาตัดสินการเลื่อนชั้น โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดให้ นำผลการประเมินระหว่างเรียน มาประกอบการพิจารณาด้วย

การประเมินการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ต้องกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ซึ่งมีวิธีการในการปฏิบัติ ดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ อ้างถึงใน น.สายน้ำ, 2544 : 67)

1. การตัดสินใจก่อนเริ่มต้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยประเมินจาก

1.1 การทบทวนศึกษาหลักสูตร แผนการสอน ตำรา หนังสือที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์ การประเมินผลที่ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้

1.2 การสังเกต จดบันทึกผู้เรียนในระหว่างชั้นเรียน พุดคุยกับครูคนอื่นที่เคยสอนผู้เรียนมาก่อนคะแนนผลการสอบต่างๆ เกรดของผู้เรียน ข้อมูล ภูมิหลังของครอบครัวผู้เรียน

1.3 การสังเกต แรงจูงใจ ความสนใจ ความเชื่อ และประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องเนื้อหาที่จะสอน การสังเกตท่าทีความรู้สึกของผู้เรียนต่อหัวข้อการเรียนรู้ ผลการสอบก่อนเรียน ผลการประเมินเดิมของครูผู้สอน

1.4 การสำรวจทบทวนกิจกรรมชนิดต่าง ๆ ที่ครูใช้มาก่อนว่าสามารถกระตุ้นความสนใจของผู้เรียนกลุ่มอื่น ๆ ที่ได้ทำกิจกรรมดังกล่าว

1.5 สำรวจทบทวนเป้าหมายการศึกษาและวัตถุประสงค์การเรียนรู้ ศึกษาทบทวนคำถามที่ผู้เรียนควรสามารถตอบได้ ศึกษาทบทวนทักษะการคิดและการปฏิบัติที่ผู้เรียนควรสามารถปฏิบัติได้หลักเกิดการเรียนรู้แล้ว สังเกตผู้เรียนตามความต้องการเรียนรู้พิเศษและความต้องการทางสังคม การสังเกตและจดจำพฤติกรรมผู้เรียนในช่วงกิจกรรมการเรียนรู้ที่ผ่านมา

2. การตัดสินใจในช่วงระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินจากการสังเกตผู้เรียนในช่วงทำกิจกรรมการเรียนรู้ ผู้เรียนตอบคำถามของครูหรือไม่ สังเกตปฏิสัมพันธ์ของผู้เรียน

3. การวินิจฉัยลักษณะความผิดพลาดของผู้เรียน หรือความคิดที่ผิดพลาดที่ผู้เรียนใช้คิดค้นหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิธีอื่น ๆ ระบุผู้เรียนคนที่ไม่ร่วมมือในการทำกิจกรรมการเรียนรู้หรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

4. การสังเกตและประสบการณ์ในอดีตเกี่ยวกับปริมาณชนิดของการประเมินผู้เรียนที่มีความต้องการแตกต่างกัน การทำการบ้านและผลสอบย่อย การสัมภาษณ์ผู้เรียน การสังเกตและตรวจสอบผลงานที่ทำสำเร็จเรียบร้อยแล้ว สอบถามความเข้าใจผู้เรียน การบ้านของผู้เรียน ผลการทดสอบ และสอบย่อย ๆ

5. การตัดสินใจหลักการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประเมินจากการใช้แบบทดสอบในชั้นเรียน ผลงานของโครงการระยะยาว การสังเกต การสัมภาษณ์ผู้เรียน ผลการทดสอบด้วยข้อสอบที่ครูสร้างขึ้น

6. การสังเกตการมีส่วนร่วมในชั้นเรียนของผู้เรียนของผู้เรียนแต่ละคน ศึกษา ทบทวนผลการทดสอบด้วยแบบทดสอบมาตรฐานด้านผลสัมฤทธิ์ และด้านความถนัด ศึกษาทบทวน สารสนเทศเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของครอบครัว

7. การดูผลจากกิจกรรมการเรียนรู้ในชั้นเรียน สอบย่อย การทดสอบ โครงการงาน ในชั้นเรียน รายงานผลการทดลองในห้องปฏิบัติการ การสังเกตเกี่ยวกับระดับผลสัมฤทธิ์ตามจุดหมาย การเรียนรู้ที่ต้องการประเมินความรู้ที่เป็นผลเกิดขึ้นในช่วงระยะสั้นหรือช่วงระยะยาว

8. การสรุปผลการปฏิบัติในชั้นเรียนตามจุดหมายการเรียนรู้ที่สำคัญสรุปผล การตอบข้อคำถามที่สำคัญที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐาน สรุปผลจากระดับความชอบกิจกรรม และเนื้อหาในบทเรียน

9. การสรุปความสนใจของผู้เรียน และปฏิบัติต่อกิจกรรมและเนื้อหาการเรียนรู้ สรุปผลสัมฤทธิ์ในชั้นเรียนจากแบบทดสอบในชั้นเรียนตามหลักสูตร และสรุปผลการตอบในชั้นเรียน จากเนื้อหาที่คัดเลือกจากแบบทดสอบมาตรฐานอื่น ๆ

การประเมินตามสภาพจริง (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 185) เป็นการประเมิน จากข้อมูลเชิงประจักษ์ เน้นถึงผลงานและการกระทำตามธรรมชาติในชีวิตจริงเป็นหลัก เป็นวิธีการ ประเมินหนึ่งที่สามารถบอกผลการเรียนรู้ของเด็กโดยตรง ผลการเรียนรู้ของเด็กไม่ได้บอกเฉพาะ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กเท่านั้น แต่ยังสะท้อนภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ที่ครู สามารถนำไปใช้ปรับปรุงการเรียนการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน การสอนของครูมาจากการสังเกตเด็ก การศึกษาผลงานของเด็ก และการประเมินตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดของสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545 : 213) ที่กล่าวว่า การวัดประเมินที่มีสภาพจริง เป็นการวัดที่ มีคุณค่าให้ข้อมูลที่ลึกซึ้งมากกว่าที่เห็นที่เกิดขึ้นในห้องเรียนเป็นการวัดที่มีความหมายต่อผู้เรียน ดังนั้นวิธีการที่ใช้ในการประเมินสภาพจริงในระดับปฐมวัยประกอบไปด้วยวิธีการอย่างไม่เป็นทางการ ดังนี้

1. การประเมินด้วยการสร้างความรู้สึก
2. การประเมินด้วยการสังเกต
3. การประเมินด้วยการพูดคุย
4. การประเมินด้วยการสะสมผลงาน
5. การประเมินด้วยการสาธิตหรือการปฏิบัติจริง
6. การประเมินด้วยสถานการณ์จำลอง (Simulations)
7. การประเมินตนเอง

ในที่นี้ผู้วิจัยจะขอกล่าวถึงการประเมินด้วยการสังเกต และการประเมินด้วยการ สะสมผลงาน ซึ่งเป็นการประเมินที่ใช้กันมากในการประเมินระดับปฐมวัยในปัจจุบัน

การประเมินด้วยการสังเกต

การสังเกตเป็นเครื่องมือประเมินการเรียนรู้ที่ใช้มากที่สุดในการเรียนการสอนระดับ อนุบาลศึกษา เพราะการสังเกตเป็นการมองพฤติกรรมเด็กอย่างเป็นระบบ และเป็นแบบแผน สามารถ

เห็นการเปลี่ยนแปลงของเด็กได้ บอกปัญหาและความก้าวหน้าของเด็ก ในการสังเกตพฤติกรรมแต่ครั้งครู่จะกำหนดตัวเงื่อนไข (Input) การกระทำของเด็ก (Process) และการแสดงออกของพฤติกรรม (Output) ครูปฐมวัยใช้การสังเกตเด็กเพื่อประเมินภาพการเรียนรู้ของเด็กในแต่ละครั้ง แต่ละเรื่อง การสังเกตเด็กเป็นประโยชน์อย่างยิ่งเหนือกว่าการประเมินอื่น ๆ เนื่องจากเป็นวิธีการประเมินที่ไม่ขัดจังหวะการเล่นของเด็กหรือการทำกิจกรรมอื่น ๆ ของเด็กที่สำคัญเด็กเองยังไม่ทราบด้วยว่ามีใครสังเกตตนอยู่ นอกจากนี้ การสังเกตยังเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับครูในการสอน และปรับปรุงการสอนของครู สิ่งที่ครูพึงตระหนักตลอดเวลา คือ การตระหนักรู้ในตน ตระหนักรู้ในเด็ก และการตระหนักรู้สิ่งแวดล้อม ครูต้องเตรียมแผนการสอนของตนเองอย่างเป็นระบบแล้ววัดการสอนของครูจากความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของเด็ก ปัญหาและการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นกับครู ข้อมูลป้อนกลับที่ครูได้รับจากการประเมินภาพการสอนจะช่วยให้พัฒนาเด็กและประสิทธิภาพการสอนของครู การสังเกตที่ดีต้องเป็นการสังเกตอย่างมีจุดประสงค์ และไม่แปลความในทันที สิ่งที่ครูสังเกต ได้แก่ (กุลยา ตันติผลาชีวะ. 2545 : 185–188)

1. ความสนใจของเด็กในการเรียนการสอนของครู
  2. การแสดงออกของเด็กในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
  3. การพูด การสื่อสาร การซักถามของเด็กกับครู
  4. ความคล่องแคล่วในการคิด การแก้ปัญหา และการแสดงออกที่สัมพันธ์กับจุดมุ่งหมายการสอนของครู
  5. ความสำเร็จจากผลงานของเด็ก
- เครื่องมือประกอบการสังเกตมีหลายชนิดขึ้นอยู่กับครูที่จะเลือกใช้ตามความเหมาะสม ได้แก่ บันทึก ปรากฏการณ์ประจำวัน บันทึกพฤติกรรม ภาพถ่าย วีดิทัศน์ บันทึกผลงานรวมผลงานสะสม เป็นต้น

4.5 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผล

งานวิจัยต่างประเทศ

เฮอร์นและชูสมาน (Hearn. & Schuman. 1992) ได้ศึกษาประสิทธิภาพของการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลในโรงเรียนประถมศึกษา ในรัฐอริโซนาซึ่งติดกับกลุ่มตัวอย่าง ชั้นเกรด 1 ถึงเกรด 5 จำนวน 324 คน ในวิชาคณิตศาสตร์และการเขียน ผลการศึกษาพบว่า

1. การนำไปใช้ในห้องเรียนจะได้ผลดีมาก ถ้ามีทีมงานในการพัฒนา
2. การสะสมผลงานจะมีคุณภาพที่แตกต่างกันตามตัวแปรที่เกี่ยวกับตัวนักเรียนเหมือนกับการวัดผลโดยวิธีอื่น
3. การประเมินผลวิธีนี้มีความเที่ยงตรง ความเชื่อมั่น และความยุติธรรมเหมือนกับการวัดผลวิธีอื่น และมีหลักฐานสนับสนุนว่ามีประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอน

วิลสัน (Wilson. 1993) ศึกษาการใช้การสะสมผลงานประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา ในวิชาพีชคณิต จำนวน 2 ห้องเรียน การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการสังเกต ผลการศึกษาพบว่า ครูได้ข้อมูลจำนวนมากเกี่ยวกับตัวนักเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปในทางที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผลงานที่สะสมของนักเรียนแต่ละคน ได้สร้างสรรค์ผลงานที่โดดเด่นและเป็นภาพที่ชัดเจน แสดงประวัติการเรียนและผลการเรียน นอกจากนี้ยังช่วยพัฒนาครูให้เป็นนักวิจัย นักประเมินผลผู้มีหลักการและเป็นผู้สนับสนุนที่ดี ในด้านนักเรียนพบว่า นักเรียนรู้จักรับผิดชอบในการประเมินและตรวจสอบตนเองมากขึ้นด้านผู้ปกครองมีความเข้าใจในการเรียนการสอนและโรงเรียนมากขึ้น

แคลฟีและเพอร์ฟูโม (Calfee; & Perfumo. 1993) ได้ศึกษาสำรวจความคิดเห็น โดยส่งแบบสำรวจไปยังกลุ่มเป้าหมาย 150 แห่ง ทั้งระดับรัฐ ระดับตำบล ระดับกลุ่มโรงเรียน ระดับโรงเรียน และครูเป็นรายบุคคล พร้อมทั้งจัดสัมมนาตัวแทนกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 24 คน เป็นเวลา 2 วัน เพื่อต้องการทราบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้การสะสมผลงานประเมินผลการเรียนในโรงเรียน ทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการศึกษามีดังนี้

1. ส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการใช้การประเมินผลการเรียนวิธีนี้ และมีความเห็นว่าการใช้การทดสอบก่อนและหลังบทเรียน ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับตัวผู้เรียนไม่เพียงพอ
2. ด้านนักเรียนก็มีความพึงพอใจ และมีความรู้สึกในการเป็นเจ้าของบทเรียน
3. มีความพึงพอใจที่จุดมุ่งหมายของการใช้การสะสมผลงาน ทำให้เกิดความเที่ยงตรงในการประเมินความก้าวหน้า และพัฒนาการทางการเรียนของนักเรียน
4. ในการประเมินระดับใหญ่ เช่นระดับรัฐ ระดับตำบล ควรมีการสร้างเกณฑ์การตัดสินใจที่ได้มาตรฐาน

บาร์ตันและคอลลิน (Barton; & Collins. 1994) ศึกษาการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลกับนักศึกษาวิชาครูระดับปริญญาโท ของมหาวิทยาลัยโรดไอส์แลนด์ จำนวน 40 คน ในวิชาหนึ่งซึ่งเนื้อหาวิชาประกอบด้วย การวินิจฉัยปัญหาในอ่าน เทคนิคการสอนวรรณคดีและยุทธวิธีการสอนอ่าน จากการศึกษาค้นคว้า อาจารย์และนักศึกษาได้ร่วมมือกันกำหนดจุดมุ่งหมายของการสะสมผลงานไว้ดังนี้

1. บูรณาการทฤษฎีและการปฏิบัติโดยการ
  - เขียนบันทึกรายสัปดาห์เกี่ยวกับการฝึกปฏิบัติ
  - สัมมนาเกี่ยวกับสิ่งที่เขียนในบันทึก
2. พัฒนารูปแบบการสอนใหม่
  - สร้างแผนการสอน/บทเรียน
  - คัดเลือกแผนการสอน/บทเรียน
  - เตรียมหัวข้อเรื่องมาอภิปราย

3. สร้างความเชี่ยวชาญและเครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู

- จัดทำศูนย์เพื่อให้บริการแลกเปลี่ยน
- จัดทำวีดิทัศน์เนื้อหาเฉพาะเรื่อง

ผลการศึกษาพบว่า ประสบผลสำเร็จค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษาส่วนใหญ่เป็นผู้มีประสบการณ์ในการสอนมาแล้ว การทำกิจกรรมต่างๆ ตามวิธีการประเมินผลแนวใหม่จึงเป็นไปได้ และเป็นที่น่าสนใจของนักศึกษา การวัดผลมีความเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ค่อนข้างสูง และนักศึกษาจะให้การยอมรับ เมื่อผู้ประเมินผลงานที่สะสมอยู่ในรูปคณะกรรมการหรือเป็นที่มางาน

สำหรับเคทเทอร์ (Ketter. 1994) ได้ศึกษาการใช้การสะสมผลงานในการประเมินผลการเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา 56 โรงเรียนในวิชาภาษาอังกฤษ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ครูผู้สอนจำนวน 5 คน นักเรียน 15 คน ผู้บริหารหลักสูตรภาษาอังกฤษสังเกตและเยี่ยมห้องเรียนโรงเรียนละ 7 ห้อง ผลการศึกษาพบว่า ครูมีความพึงพอใจและประสบผลสำเร็จในการประเมินผลการเรียนโดยวิธีนี้ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสุขต่อกิจกรรมการเรียน บรรยากาศในชั้นเรียนดีขึ้นกว่าแต่ก่อน จากผลการศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ถ้าต้องการให้การประเมินผลการเรียนโดยวิธีนี้ให้มีประสิทธิภาพการประเมินผลและวิธีสอนควรเปลี่ยนแปลงดังนี้

1. การประเมินผลและวิธีสอนควรปรับปรุงตามความต้องการของผู้เรียนตามความเหมาะสม มิใช่กำหนดแน่นอนโดยยึดตามหลักสูตรและมียอมเปลี่ยนแปลง
2. ครูและนักเรียนต้องร่วมมือในกระบวนการเรียนการสอนและการวัดผล
3. ครูต้องใช้ยุทธศาสตร์ที่หลากหลายในการกระตุ้น และมีตัวชี้วัดที่ชัดเจนเกี่ยวกับผลสำเร็จในการอ่านและการเขียน
4. การสะท้อนตนเองของนักเรียน ควรกระทำอย่างสม่ำเสมอเป็นงานประจำ และถ้าต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการเรียนของนักเรียนควรกระทำดังนี้
  - 4.1 ครูต้องเปลี่ยนแปลงระบบความเชื่อเกี่ยวกับวิธีการเรียนรู้อันของนักเรียน โดยเน้นและสนับสนุนให้นักเรียนรู้จักการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใช้การประเมินผลที่มีลักษณะไม่อยู่นิ่ง(Dynamic)และเน้นความร่วมมือทางการเรียน (Collaborative)
  - 4.2 ครูต้องมีความเต็มใจในการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการเรียนและการประเมินผล
  - 4.3 เน้นให้นักเรียนรู้จักการสะท้อนตนเอง โดยมีครูเป็นผู้แนะนำ
  - 4.4 การจัดสรรเวลาที่เหมาะสม

บูลล์และคณะ (Bull; & Others.1994) ได้สำรวจเจตคติของครูและผู้บริหารโรงเรียนใน 3 รัฐ ของสหรัฐอเมริกา คือ โอกลาโฮมา ยูทาห์และนิวเม็กซิโก ผลการศึกษาพบว่า ทั้งครูและผู้บริหารต่างมีเจตคติทางบวกต่อการประเมินวิธีนี้ และสนับสนุนให้มีการใช้อย่างแพร่หลายโดยครูต้องการความรู้เพิ่มเติมในเรื่องต่อไปนี้

- การกำหนดจุดมุ่งหมายของการสะสมผลงาน
- การสะท้อนความคิดเห็น
- การจัดการหลักฐานต่างๆ เพื่อแสดงความก้าวหน้าของนักเรียน

จอห์น (Johns. 1991) ได้ศึกษาผลการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนจากนักการศึกษา ครู ซึ่งคัดเลือกแล้วว่าเป็นมีประสบการณ์ในการวางแผนและการประยุกต์ใช้การสะสมผลงานในโรงเรียนก่อนข้างมากจำนวน 173 คน ในรัฐอิลลินอยส์ โดยศึกษาในประเด็นความรู้พื้นฐานทั่วไปเกี่ยวกับการประเมินผลการเรียนวิธีนี้ ทฤษฎีเบื้องหลังและปัญหาในการนำไปใช้ ผลการศึกษาพบว่า

1. ความรู้เบื้องต้นกำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาและยังต้องมีการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป
2. เห็นด้วยกับทฤษฎีเบื้องหลัง
3. สนับสนุนในวิธีการให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประเมินผลตนเอง
4. ครูควรต้องฝึกมาก ๆ ในเรื่องการวางแผน การจัดการ และการจัดระบบของการสะสมผลงาน

นิตีและคณะ (Nidhi; & Others. 1995) ได้ศึกษาผลการใช้การประเมินผลการเรียนตามสภาพที่เป็นจริง โดยใช้วิธีตรวจสอบเยี่ยมโรงเรียน 16 โรงเรียนในอเมริกาที่ใช้การประเมินแบบนี้ทั้งระดับชาติ ระดับรัฐ ระดับตำบลและระดับโรงเรียน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ ผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการศึกษา สังเกตการสอนในโรงเรียน รวบรวมและตรวจสอบจากผลงานนักเรียน ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. รูปแบบการประเมินผลแนวใหม่ที่ครูส่วนมากใช้ คือ การใช้การประเมินจากการสะสมผลงาน
2. มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงหลักสูตร ถ้าหากในระดับรัฐหรือระดับตำบลไม่เข้มงวดเกินไปในการกำหนดกรอบหลักสูตร
3. กิจกรรมต่างๆ ของการประเมินมีมากเกินไปบางครั้งส่งผลกระทบต่อความครอบคลุมในเนื้อหาหลักสูตร
4. ธรรมชาติของการประเมินส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงวิธีการสอน โดยที่การสะสมผลงานเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนได้ฝึกฝนทักษะการเขียน
5. ครูส่วนใหญ่ใช้การสะสมผลงานของนักเรียน เป็นเกณฑ์ในการประเมิน และมีความพึงพอใจที่ให้นักเรียนและเพื่อนร่วมชั้นเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนเพราะทำให้นักเรียนเข้าใจกระบวนการประเมินผลและทราบขอบข่ายงานของตนเอง
6. ครูเปลี่ยนแปลงบทบาทจากผู้เผยแพร่ข้อมูล เป็นผู้อำนวยการความสะอาดในการเรียนและยังจำเป็นต้องได้รับการฝึกในด้านการใช้ และการปรับยุทธวิธีในการสอนให้มากขึ้น

วาลคาวิช (Walcavich. 1995 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความแปรปรวนที่มีผลกระทบต่อผลการประเมินผล โดยใช้การสะสมผลงานในเด็กระดับประถมศึกษา รัฐเพนซิลวาเนีย โดยมีจุดประสงค์

เพื่อทราบว่าการสนับสนุนของชุมชน ความเชื่อของครู ระดับการศึกษา เพศ จำนวนปีของการปฏิบัติงาน อายุและลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่มีผลกระทบต่อผลการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน โดยวิธีการใช้แบบสอบถามกับครูประถมศึกษา ในรัฐเพนซิลวาเนีย ผลการศึกษาพบว่า การสนับสนุนของชุมชน ความรู้สึกต่อการสะสมผลงาน แต่ความเชื่อของครูในด้านปรัชญา ระดับการศึกษา อายุ และเพศของครูไม่มีผลกระทบต่อผลการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน

คลาสเทลล่าย (Casteline. 1997 : Abstract) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานต่อความคาดหวังในตัวนักเรียนของครู โดยมีจุดประสงค์เพื่อสำรวจผลกระทบของการประเมินผล โดยใช้การสะสมผลงานที่ครูคาดหวังไว้กับนักเรียน โดยวิธีการสัมภาษณ์ครูอาวุโส 3 คน จำนวน 5 ครั้ง และตอบแบบสอบถาม 2 ชุด และการสังเกตในห้องเรียน ผลการศึกษา พบว่า วิธีการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานทำให้ครู นักเรียน และผู้ปกครองมีความสัมพันธ์แน่นแฟ้นขึ้น ครูได้รับความรู้ใหม่ๆ เกี่ยวกับการแสดงออก ครูเคารพต่อความคิดเห็นของนักเรียนซึ่งใช้ในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความคาดหวังจากนักเรียน โดยครูส่วนใหญ่มีความคาดหวังในตัวนักเรียน ในด้านวิชาการและอารมณ์ทางสังคมมาก ครูพยายามปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองในการเรียกร้องจากตัวนักเรียนน้อยลง

สำหรับงานวิจัยในประเทศไทย ที่น่าสนใจดังนี้

โครงการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ กระทรวงศึกษาธิการ จังหวัดกระบี่ (2539) ได้พัฒนารูปแบบการประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงาน โดยทดลองใช้ในกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 5 ด้านทักษะการเขียน โดยมีโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกระบี่เข้าร่วมในการทดลองจำนวน 8 โรงเรียน ผลการทดลองมีดังนี้

1. การประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงานนี้มีความเป็นไปได้คือ สามารถนำมาใช้ประเมินผลการผ่านจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดในเอกสาร ป.02 เรื่องการเขียน เป็นเครื่องมือที่ประเมินได้ตรงกับสภาพการเรียนรู้ และสามารถให้การสะสมผลงานมาประเมินเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของคะแนนภาคปฏิบัติในการสอบปลายภาคได้

2. นักเรียนส่วนใหญ่ที่เป็นกลุ่มทดลองกล่าวว่า การประเมินผลการเรียนโดยใช้การสะสมผลงาน ช่วยให้การเขียนพัฒนาขึ้นและช่วยให้นักเรียนรู้จักการประเมินตนเองอย่างมีจุดมุ่งหมายยิ่งขึ้น

3. ผู้ปกครองเห็นว่าการประเมินผลโดยใช้การสะสมผลงาน มีประโยชน์จริงสามารถใช้พัฒนานักเรียน และเป็นหลักฐานที่ใช้ตัดสินการเลื่อนชั้นได้ มีความเป็นรูปธรรมและมีความยุติธรรม

4. นักเรียนที่มีผลการเรียนทางวิชาภาษาไทยสูงหรือปานกลางชอบการประเมินผลวิธีนี้มาก ส่วนนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำมีความชอบในระดับน้อย แต่จากการสัมภาษณ์ครูผู้สอนพบว่า ความสามารถทางการเรียนหรือการใช้ภาษาของนักเรียนที่มีผลการเรียนต่ำดีขึ้น และมีความมั่นใจในการเรียนสูงขึ้น

5. ปัญหาสำคัญในการใช้การประเมินผลวิธีนี้คือ เวลาในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ ค่าใช้จ่ายทางการศึกษาสูงขึ้น และครูผู้สอนมีภาระมากถ้าเป็นชั้นเรียนขนาดใหญ่

สำลี ทองธิว (2541) ได้ทดลองวิจัยกระบวนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโพลีโการสอนอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพการอ่านของนักเรียนประถมศึกษาเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้คือ (1) เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโพลีโการสอนอ่านสำหรับให้นิสิตปริญญาโทสาขาประถมศึกษาใช้กับนักเรียนระดับประถมศึกษา (2) เพื่อศึกษาผลการใช้กระบวนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโพลีโการสอนอ่านหนังสือสำหรับเด็กประเภทต่างๆ ที่มีต่อการพัฒนาวิชาชีพครูของนิสิตปริญญาโท สาขาประถมศึกษา ภาคต้น ปีการศึกษา 2540 (3) เพื่อศึกษาดูคุณภาพทางการอ่านของนักเรียน ระดับประถมศึกษาที่ได้รับการสอนอ่านโดยใช้ฟอร์ทโพลีโการสอนอ่านหนังสือประเภทต่างๆ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. นิสิตสามารถระบุวิธีสอนอ่านหนังสือสำหรับเด็ก และสามารถสร้างวิธีการสอนอ่านแบบใหม่ๆ ได้เป็นจำนวนมากขึ้น หลังการใช้กระบวนการสอนโดยใช้ฟอร์ทโพลีโ การครบทุกขั้นตอน

2. นักเรียนอ่านหนังสือสำหรับเด็ก นอกเหนือจากหนังสือประกอบภาพ

ชัยฤทธิ์ ศิลาเดช (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อหาแนวทางที่เหมาะสมในการใช้แฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนและการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแคระยวิทยา จังหวัดราชบุรี ในปีการศึกษา 2539 จำนวน 43 คน ผลการศึกษาพบว่า

1. การนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลวิชาภาษาอังกฤษ มีแนวทางในการดำเนินการตามแบบจำลองการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผล โดยใช้แฟ้มสะสมงานที่ผู้วิจัยเสนอ

2. กระบวนการของแฟ้มสะสมงานช่วยให้นักเรียนมีความก้าวหน้าในการเรียนวิชาภาษาอังกฤษทั้ง 4 ทักษะ และสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนมาก

3. การประเมินผลโดยการใช้แฟ้มสะสมงานมีคุณภาพตามเกณฑ์การประเมินของลินท์และคณะในระดับมากทุกประการ

จากเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า รัฐและพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับการประเมินด้วยการสะสมผลงาน (Portfolio Assessment) เพราะเป็นการประเมินที่ชี้ให้เห็นประสิทธิภาพของการสอน ซึ่งช่วยให้ครูสามารถปรับปรุงการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรมให้ดียิ่งขึ้น (กรมวิชาการ. 2534 : 3 – 4) เพราะเป็นการประเมินผลตามสภาพจริงด้วยการสังเกตและการเก็บข้อมูลอย่างต่อเนื่อง โดยสอดแทรกอยู่ในสภาพการเรียนประจำวัน ผลงานงานที่สะสมสะท้อนให้เห็นความสามารถของผู้เรียนหรือผลสัมฤทธิ์จากการทำงาน ความก้าวหน้าและสะท้อนภาพบุคคลตามจุดประสงค์ได้ (สุวิมล ตั้งสัจพจน์และกุลยา ตันติผลาชีวะ. 2542 : 3) กระบวนการประเมินผลด้วยการสะสมผลงานเป็นเรื่องใหม่ที่ครูต้องศึกษา เพราะหากว่าครูผู้สอนขาดการทำงานที่เป็นระบบ ทั้งผู้เรียนและผู้สอนจะไม่ว่า เมื่อใดจะต้องเก็บชิ้นงาน เก็บจำนวนเท่าไร เก็บมาแล้วจะดำเนินการอย่างไร (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. 2540) ซึ่งจาก

รายงานการวิจัยพบว่า ถ้าต้องใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน ครูควรต้องฝึกมาก ๆ ในเรื่องการวางแผน การจัดการและการจัดระบบของการสะสมผลงาน (Johns. 1991) นอกจากนี้ธีและคณะ (Nidhi. & Others. 1995) ศึกษาพบว่ารูปแบบการประเมินแนวใหม่ที่ครูส่วนมากใช้คือการประเมินด้วยการสะสมผลงาน กิจกรรมต่างๆ ของการประเมินมีมากเกินไป บางครั้งส่งผลกระทบต่อความครอบคลุมในเนื้อหาหลักสูตร ครูมีความพอใจในการใช้การประเมินผลวิธีนี้ สำหรับในประเทศไทยพบว่า ครูยังไม่สามารถนำกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลด้วยการสะสมผลงานมาใช้ประโยชน์และไม่สามารถปรับปรุงพัฒนาผลงานที่สะสมได้ตามกระบวนการของการพัฒนาและมีปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการใช้การประเมินด้วยการสะสมผลงาน (พลิชฐ์ พึ่งเดช. 2542) ครูมีปัญหาในการประเมินด้วยการสะสมผลงานอยู่ในระดับมาก ไม่เข้าใจหลักเกณฑ์และวิธีการวัดผล ขาดความเข้าใจในขั้นตอนการประเมินวิธีนี้ (พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. 2542)

5. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

5.1 ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา

ในทางการศึกษามีนักวิชาการ สถาบันและหน่วยงานการศึกษาได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาไว้สอดคล้องกัน อาทิ เช่น

สำนักงานการศึกษา (2543 : 8) ได้ระบุความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า การประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง กระบวนการพัฒนาการศึกษา (mechanical process) เพื่อสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้เรียนที่จบการศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและเป็นที่ยอมรับของสังคม

ทบวงมหาวิทยาลัย (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 2543 : 2) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษาว่า หมายถึง กิจกรรมหรือแนวปฏิบัติใดๆ ที่หากดำเนินการตามระบบและแผนที่ได้วางไว้ จะทำให้เกิดความมั่นใจว่าจะได้ผลของการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์

กรมวิชาการ (2544ก : 13) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การครอบคลุมถึงกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและทางการบริหารการจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้าและมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียนจะมีความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้โดยมีความเชื่อว่า ถ้ากระบวนการประกันคุณภาพมีการดำเนินงานที่เป็นระบบอย่างถูกต้องแล้วคุณภาพที่ดีก็จะตามมา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 : 15) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การบริหารจัดการและการดำเนินกิจกรรมตามภารกิจปกติของสถานศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นการสร้างความมั่นใจให้ผู้รับบริการ ได้แก่ ผู้เรียนและผู้ปกครอง และผู้รับบริการทางอ้อม ได้แก่ สถานประกอบการ ประชาชน และสังคมโดยรวมว่า

การดำเนินงานของสถานศึกษาที่กำหนด การประกันคุณภาพมีแนวคิดอยู่บนพื้นฐานของการป้องกันไม่ให้เกิดการทำงานที่ไม่มีประสิทธิภาพและผลผลิตไม่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 1) ได้ให้ความหมายของการประกันคุณภาพการศึกษา หมายถึง การให้ความมั่นใจแก่ผู้รับบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่าโรงเรียนเอกชนมีแนวทางจัดการและพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจนและสอดคล้องกับหลักการ นโยบาย และจุดเน้นของแผนการศึกษาของรัฐ และโรงเรียนได้ปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าวอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อคุณภาพการศึกษาที่ดีของผู้เรียนแต่ละคน

รุ่ง แก้วแดง (2544 : 96) ให้ความหมายการประกันคุณภาพ คือ การทำงานตามปกติของครู เพียงแต่ปรับปรุงการทำงานให้เป็นกระบวนการ ขั้นตอนที่ชัดเจน ครูต้องทำการวิจัย มีการเก็บข้อมูล มีการวิเคราะห์ มีการนำไปใช้ โดยสรุป คือ นำกระบวนการ PDCA มาใช้ในการทำงาน

จรัส นองมาก (2544 : 2) ให้ความหมายการประกันคุณภาพว่า ตามความหมายที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมายถึง การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานของสถานศึกษา ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายใน ตรวจสอบคุณภาพ โดยบุคลากรของสถานศึกษา หรือโดยหน่วยงานต้นสังกัด ถ้าเป็นการประกันคุณภาพภายนอก ตรวจสอบโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา

อุทุมพร จามรมาน (2544 : 1) ได้ให้ความหมายการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาว่า เป็นการให้หลักฐาน ข้อมูลแก่ประชาชนว่าบุคคลในโรงเรียนทำงานอย่างเต็มความสามารถเพื่อให้ผู้ปกครอง นักเรียน และสาธารณชนมั่นใจว่านักเรียนมีคุณภาพตามที่ระบุไว้ในหลักสูตรและมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

เสตีบปีง (Stebbing. 1993 : 19) กล่าวว่า การประกันคุณภาพเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับระบบคุณภาพทุกๆ ระบบ การรวบรวมข้อมูล การวางแผนกิจกรรมทุกชนิด และการให้รายละเอียดหรือคำแนะนำต้องกระทำก่อนลงมือทำกิจกรรมใดๆ เพื่อให้สามารถควบคุมขั้นตอนการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม

คันทแนซ (Cuttance. 1994 : 5) ได้ให้นิยามของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง กลยุทธ์ที่ได้วางแผนไว้อย่างเป็นระบบ และการปฏิบัติงานที่ได้มีการออกแบบไว้โดยเฉพาะ เพื่อรับประกันว่ากระบวนการได้รับการกำกับดูแล รวมถึงการปฏิบัติงานนั้นมุ่งไปสู่เป้าหมายที่ตั้งไว้อยู่ตลอดเวลา

เมอกาทรอยด์ และมอร์แกน (Murgatroyd & Morgan. 1994 : 45) ให้ความหมายของการประกันคุณภาพว่า หมายถึง การกำหนดมาตรฐาน วิธีการ ความต้องการคุณภาพ จากผู้เชี่ยวชาญ รวมถึงกระบวนการตรวจสอบ การประเมิน ที่สามารถตรวจได้ว่ากิจกรรมที่ได้ดำเนินการปฏิบัติไปนั้น ได้มาตรฐานตามที่กำหนด

จากความหมายดังกล่าว สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจ ที่สามารถยกระดับมาตรฐาน โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

5.2 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติกับการประกันคุณภาพ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 6 ได้กำหนดความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อที่จะพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สมคิด พรหมจักษ์ และสุพักตร์ พิบูลย์. 2545 : 5)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้กำหนดเรื่องมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ในหมวดที่ 6 มาตรา 47 – 51 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2542 : 24 - 28) มีรายละเอียดดังนี้

มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วย ระบบการประกันคุณภาพภายใน และระบบการประกันคุณภาพภายนอก

ระบบหลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัด และสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

มาตรา 49 ให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีฐานะเป็นองค์การมหาชนทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผล การจัดการศึกษาเพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานการศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย และหลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

ให้มีการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษาทุกแห่งอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปีนับตั้งแต่การประเมินครั้งสุดท้าย และเสนอผลการประเมินต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

มาตรา 50 ให้สถานศึกษาให้ความร่วมมือในการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่มีข้อมูลเกี่ยวข้องกับสถานศึกษา ตลอดจนให้บุคลากร คณะกรรมการของสถานศึกษารวมทั้ง ผู้ปกครองและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับสถานศึกษาให้ข้อมูลเพิ่มเติมในส่วนที่พิจารณาเห็นว่าเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการกิจของสถานศึกษา ตามคำร้องขอของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองที่ทำการประเมินคุณภาพภายนอกของสถานศึกษานั้นต่อหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาปรับปรุงแก้ไขในระยะเวลาที่กำหนด หากมิได้ดำเนินการดังกล่าวนี้ให้สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษาเสนอรายงานต่อคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหรือคณะกรรมการการอุดมศึกษาเพื่อดำเนินการให้มีการปรับปรุงแก้ไข

สรุปได้ว่า การกำหนดพระราชบัญญัติดังกล่าวได้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีในการประกันคุณภาพ เพื่อให้สถานศึกษาทุกแห่งได้ดำเนินการประกันคุณภาพในทิศทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้เพื่อบรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสถานศึกษาต้องมีการบริหารและจัดการอย่างมีคุณภาพเป็นระบบต่อเนื่อง เริ่มจากการกำหนดวิสัยทัศน์ภารกิจและมาตรฐานการศึกษาอย่างชัดเจนเหมาะสม วางแผนพัฒนาคุณภาพและดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการตรวจสอบทบทวน ปรับปรุงแก้ไขและการรายงานผล สม่าเสมอ

5.3 ความจำเป็นของการประกันคุณภาพการศึกษา

ความท้าทายใหม่ๆ ภายใต้สังคมแห่งยุคโลกาภิวัตน์ และฐานความรู้ ส่งผลให้เกิดกระแสปฏิรูปการศึกษาทั่วทุกภูมิภาคของโลก คุณภาพของผู้เรียนเป็นประเด็นสำคัญของการอภิปรายในทุกเวทีการศึกษาและต่างเห็นพ้องในการปฏิรูปการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการเรียนการสอน การพัฒนาการศึกษาจะต้องเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาในทุกมิติอย่างเป็นองค์รวม การจัดการศึกษาต้องคำนึงถึงการพัฒนาพหุปัญญาในสิ่งแวดล้อมที่สะท้อนว่าผู้เรียนที่ได้รับการพัฒนาในวันนี้จะสามารถเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต เป็นนักนวัตกรรม นักสังคม นักเศรษฐศาสตร์ และเทคโนโลยี อันจะทำให้เขาเหล่านั้นเป็นผลผลิตของการจัดการศึกษาที่สามารถสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวรู้เท่าทันและตอบสนองต่อสิ่งที่ท้าทายในอนาคตได้อย่างถูกต้องเหมาะสม (กรมวิชาการ. 2544ก : คำแนะนำ) การศึกษาจึงเป็นรากฐานที่สำคัญประการหนึ่งในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในสังคม เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่จะช่วยให้คนได้พัฒนาตนเองด้านต่างๆ ที่จะดำรงชีวิต และประกอบชีวิตได้อย่างมีความสุข รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงรวมเป็นพลังสร้างสรรค์การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนได้ รัฐเห็นความสำคัญของการศึกษาในปี พ.ศ. 2542 จึงได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ เพื่อให้การจัดการศึกษาต้องเป็นเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยยึดหลักการจัดการศึกษา 3 ประการคือ

1) เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน 2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และ 3) พัฒนาสาระกระบวนการการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาสถานศึกษาและองค์กรปกครองท้องถิ่นทั้งให้มีการกำหนดมาตรฐาน และมีการจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ทุกระดับและประเภทการศึกษา (สมคิด พรหมจ้อยและสุพักตร์ พิบูลย์. 2544 : 3)

ดังนั้นพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดไว้ชัดเจนในหมวด 6 ว่าด้วยมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาโดยกำหนดให้มีระบบการประกัน

คุณภาพการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ซึ่งประกอบด้วยระบบประกันคุณภาพภายในและระบบประกันคุณภาพภายนอก สำหรับการประกันคุณภาพภายในให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีที่เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก

5.4 หลักการ แนวคิด และนโยบาย การประกันคุณภาพ

กรมวิชาการ (2545ก : 4) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาดังนี้ การประกันคุณภาพ (quality Assurance) เป็นศัพท์ทางวิชาการที่วงการศึกษายืมวงการธุรกิจและอุตสาหกรรมและนำเข้ามาใช้เพื่อการบริหารและจัดการเชิงคุณภาพ ในทางอุตสาหกรรม โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ คือ แบบที่เน้นการตรวจจับ (Detection) อันได้แก่การตรวจสอบคุณภาพ (Quality Inspection) และการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ทั้งสองกิจกรรมนี้เน้นพัฒนาความแม่นยำของเครื่องมือและประสิทธิภาพของเทคนิคที่ใช้ในการตรวจจับความผิดที่เกิดขึ้น จุดอ่อนของการบริหารและการจัดการเชิงคุณภาพแบบนี้คือเป็นการลงมือกระทำหลังจากข้อผิดพลาดหรือปัญหาหาได้เกิดขึ้นแล้ว (Preventive หรือ Proactive) แบ่งย่อยออกได้ 2 ประเภท คือ การประกันคุณภาพและการจัดการเชิงคุณภาพทั่วทั้งระบบ (Total Quality Management หรือ TQM) ซึ่งการประกันคุณภาพจะเป็นระดังหนึ่งของการวางแผนป้องกันอย่างเป็นระบบไม่ให้เกิดความผิดพลาดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าเป็นการสร้าง ความมั่นใจกับผู้เกี่ยวข้องว่าผลผลิตที่ออกมาจะมีคุณภาพตามที่คาดหวัง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งคือ การประกันคุณภาพเป็นวิวัฒนาการที่ต่อเนื่องมาจากการตรวจสอบและการควบคุมเชิงคุณภาพ การประกันคุณภาพยังคงมีการเน้นความสำคัญของคุณภาพและประสิทธิภาพของเครื่องมือวัดและเทคนิควิธีวัดสิ่งที่เพิ่มขึ้นมา คือการสร้าง ความมั่นใจโดยมีการครอบคลุมถึงมวลกิจกรรมและภารกิจทางวิชาการและทางการบริหารการจัดการที่มีการวางแผนล่วงหน้าและมีการประสานสัมพันธ์อย่างเป็นระบบ เพื่อที่จะสร้างความมั่นใจที่สมเหตุสมผลว่าผู้เรียน มีความสามารถและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐานการศึกษาที่ได้กำหนดไว้ การออกแบบและการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาจะยึดหลักการต่อไปนี้

1. คุณภาพการศึกษาของการประกันคุณภาพจะเน้นการสร้าง ความพึงพอใจให้กับผู้บริโภครภายในและภายนอก

คุณภาพภายใน หมายถึง ความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่สร้างความพอใจให้กับผู้รับช่วงต่อในทุกชั้นตอนของกระบวนการผลิต หรือทุกระดับชั้นเรียน

คุณภาพภายนอก หมายถึง ความพึงพอใจในเชิงเศรษฐกิจและสังคมระดับมหัพภาค (Macro Socio-economic Level) ซึ่งหมายถึง ความรู้ ความสามารถและคุณลักษณะของผู้เรียนที่จำเป็น

ต่อความอยู่รอดและการสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจ การเมืองและวัฒนธรรมของประเทศชาติในการแข่งขันทางธุรกิจ การค้า และทางเทคโนโลยีระดับภูมิภาคและระดับโลก

2. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการบริหารจัดการศึกษาทั้งระบบของสถานศึกษา และเป็นยุทธศาสตร์เชิงรุกที่เน้นการวางแผนและเตรียมการป้องกันล่วงหน้าก่อนที่ปัญหาจะเกิดขึ้น ไม่ใช่เป็นการที่จะแก้สถานการณ์เฉพาะหน้าเพื่อตอบสนองต่อปัญหาที่เกิดขึ้นแล้ว

3. การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนรากฐานของหลักวิชา หลักฐานของหลักวิชา หลักฐานข้อเท็จจริงที่สามารถตรวจสอบได้กระบวนการวิเคราะห์และประมวลผลที่เป็นวิทยาศาสตร์ หลักตรรกและความสมเหตุสมผล

4. การตรวจสอบ การวัด และการประเมินผลในบริบทของการประกันคุณภาพ มีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลย้อนกลับสำหรับใช้ในการวางแผนเพื่อการปรับปรุงคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีใช้การจับผิด หรือการตัดสินให้รางวัลหรือลงโทษ

5. ภาพของการออกแบบ (มาตรฐานการศึกษา หลักสูตร และแผนการสอน) และกระบวนการทำงาน (การเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร ครูและบุคลากรทางการศึกษา) เป็นองค์ประกอบสำคัญที่นำไปสู่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน

6. การประกันคุณภาพการศึกษาให้ความสำคัญต่อการประสานสัมพันธ์ภายในระหว่างหน่วยงานทางการศึกษาทุกระดับและการร่วมมือของหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัด

7. ภาวะความเป็นผู้นำและความเอาใจจริงเอาใจ (Commitment) ของผู้บริหารสถานศึกษา และการกระจายอำนาจความรับผิดชอบที่เหมาะสมเป็นปัจจัยสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญศึกษา (2544 ข : 5 - 6) การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการทางการศึกษาเพื่อสร้างความมั่นใจและหลักการประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมว่าสถานศึกษา เพื่อศึกษาได้มาตรฐานผู้สำเร็จการศึกษามีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดและสังคมต้องการ โดยมีแนวคิดในหลักการประกันคุณภาพการศึกษาดังภาพประกอบ 2 ดังนี้

1. การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา (Child – centered development) มุ่งให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนทั้งปวง และยึดประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ มีความเชื่อว่ามนุษย์มีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิต การจัดการศึกษาจึงต้องช่วยกระตุ้นเอื้ออำนวยความสะดวก และส่งเสริมให้ผู้เรียนแต่ละคนได้พัฒนาจนเต็มศักยภาพและมีคุณภาพ ได้มาตรฐานเพื่อเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม สามารถดำรงตนในสังคมได้อย่างมีความสุข และการร่วมมือพัฒนาอย่างสร้างสรรค์

2. การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ (School – based management) เป็นแนวคิดที่มุ่งให้สถานศึกษามีอำนาจในการตัดสินใจบริหารจัดการศึกษาได้ด้วยตนเอง มีความเชื่อว่าสถานศึกษาเป็นศูนย์กลางของการผลิตที่สามารถสร้างผลผลิต คือ ผู้เรียนให้มีคุณภาพได้ การใช้สถานศึกษาเป็นฐานในการบริหารจัดการ จึงเป็นการช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการของสถานศึกษาที่จะทำให้เกิดการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเพิ่มความรับผิดชอบต่อที่

ตรวจสอบได้ และเป็นการส่งเสริมและสร้างพลัง (Empowerment) ให้สถานศึกษา ชุมชน และสังคม ในการร่วมมือกันจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้มาตรฐาน

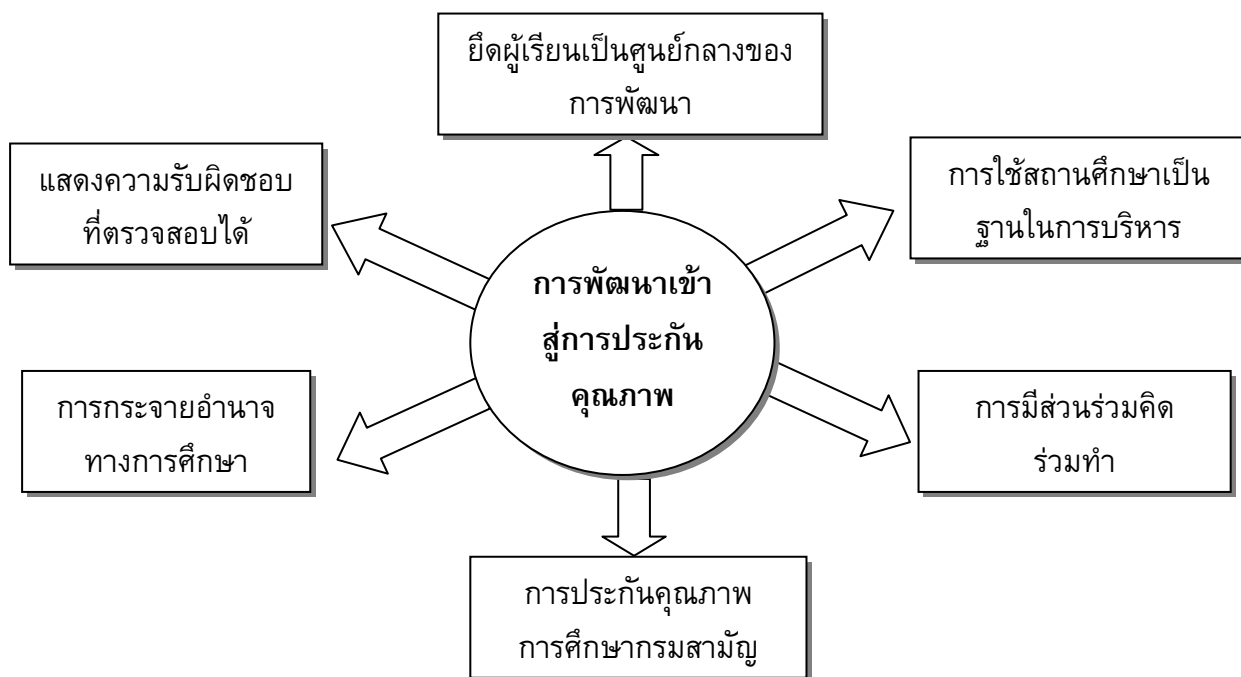
3. การมีส่วนร่วมและการร่วมคิดร่วมทำ (Participation and collaboration) มุ่งให้ การศึกษาเป็นแหล่งของสาธารณชนที่ทุกคนและทุกส่วนของสังคมต้องเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการ ดำเนินการเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสังคมโดยรวม การศึกษาจึงเป็นเรื่องของทุกคน (All for education) โดยมีความเชื่อว่า การให้ทุกคนและทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมคิด ร่วมดำเนินการใน การจัดการศึกษา และร่วมกระบวนการประเมินและประกันคุณภาพการศึกษา จะทำให้เกิดความรู้สึกรู้ ความเป็นเจ้าของ ให้การสนับสนุนและร่วมกันรับผิดชอบต่อจัดการศึกษามากขึ้น ก่อให้เกิด ความมุ่งมั่นร่วมกันพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมได้

4. การกระจายอำนาจทางการศึกษา (Decentralization of Education) มุ่งกระจาย อำนาจการจัดการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษา (Stakeholders) ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ ใกล้ชิดกับผู้เรียนมากที่สุด ได้แก่ สถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม โดยมีความเชื่อว่าการ กระจายอำนาจทางการศึกษาให้กับผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียกับการศึกษามากขึ้น จึงทำให้เกิดความ ร่วมมือในการจัดการศึกษาให้ตอบสนองตามความต้องการ และมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ และเป็นที่ยอมรับศรัทธาของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 5) มีหน้าที่รับผิดชอบการจัด การศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น ยึดหลักการ ที่สำคัญในการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ยึดหลักการกระจายอำนาจ ในการบริหารงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอและโรงเรียน

2. ให้คณะกรรมการตามกฎหมาย (กปช. กปจ. กปอ.) ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วน ร่วมในการที่รับผิดชอบในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ภาพประกอบ 2 แนวคิดในการประกันคุณภาพการศึกษาของกรมสามัญศึกษา

ที่มา : กรมสามัญศึกษา. (2542ก.) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐาน และตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา. หน้า 7.

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 5) ได้กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษา

1. จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ทุกโรงเรียนมีมาตรฐานคุณภาพการศึกษาเท่าเทียมกัน
2. ส่งเสริมให้ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและองค์กรต่างๆ ในกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างจิตสำนึกในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาร่วมกัน
3. สร้างความสมดุลให้เกิดขึ้นระหว่างเสรีภาพในการดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานของส่วนภูมิภาค กับกรอบการดำเนินงานที่ส่วนกลางกำหนด
4. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2541 : 5) ได้กำหนดนโยบาย และหลักการในการส่งเสริมให้โรงเรียนเอกชนจัดการศึกษาให้เกิดคุณภาพ ได้มาตรฐานของประเทศ และมาตรฐานสากล เพื่อเป็นแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน ดังนี้

1. สำนักคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะพัฒนาระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษามาตรฐานของโรงเรียนเอกชน กำหนดหลักการให้แต่ละโรงเรียนมีระบบการควบคุมคุณภาพการศึกษาเกิดขึ้นในโรงเรียน และให้มีการพัฒนาปรับปรุงการปฏิบัติการกิจของโรงเรียนในทุกๆ ด้านอย่างต่อเนื่อง บนพื้นฐานของควมมีเสรีภาพทางวิชาการแต่ยังคงเอื้อต่อการตรวจสอบจากสังคมภายนอก

2. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะชักชวนให้โรงเรียนเอกชนร่วมมือดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา โดยการพัฒนาตนเองตามปัจจัยหลักที่มีคุณภาพการศึกษาให้ถึงระดับเกณฑ์เบื้องต้นที่เสนอแนะ แต่ทั้งนี้โรงเรียนควรจัดให้มีระบบตรวจสอบและการประเมินตนเองขึ้นเป็นการภายใน

3. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ได้กำหนดรูปแบบและวิธีการประกันคุณภาพขึ้น เพื่อเป็นแนวทางดำเนินการของโรงเรียน แต่โรงเรียนแต่ละแห่งสามารถที่จะพัฒนารูปแบบหรือวิธีการเพิ่มเติมให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ของแต่ละโรงเรียนได้

4. เพื่อให้การประกันคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเอกชน ได้รับการยอมรับจากสังคมอย่างกว้างขวาง เมื่อโรงเรียนได้ดำเนินการประเมินตนเองจนแน่ใจแล้วว่าโรงเรียนมีคุณภาพโรงเรียนอาจขอรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาต่อไป

5. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน จะประสานให้เกิดความร่วมมือในการมีส่วนร่วมหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนมาเผยแพร่ต่อสังคมภายนอกโรงเรียน ให้รับทราบถึงมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

5.5 กระบวนการของการประกันคุณภาพการศึกษา

กรมสามัญ (2542ก : 8 - 9) กล่าวถึง การประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วยกระบวนการพัฒนาที่สำคัญ 3 ส่วน ซึ่งมีความสัมพันธ์ต่อกันคือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบ ทบทวน และปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และการประเมินเพื่อรับรองคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1. การควบคุมคุณภาพการศึกษา (Quality control) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานเพื่อการเข้าสู่คุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วยการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ 2 ขั้นตอน คือ

1.1 การกำหนดมาตรฐานการศึกษา (Education Standards) เป็นการทำงานเพื่อให้ได้มาตรฐานการศึกษาทั้งด้านผลผลิต (Output) ปัจจัย (Input) และกระบวนการ (Process) ซึ่งจะใช้เป็นกรอบแนวทางในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพการศึกษา

1.2 การพัฒนาเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา เป็นการดำเนินงานเพื่อพัฒนาปัจจัยทางการศึกษาต่างๆ ที่มีต่อคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้

- 1.2.1 การพัฒนาครูเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.2 การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.3 การพัฒนาศึกษานิเทศก์เข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.4 การพัฒนาผู้บริหารการศึกษาเข้าสู่มาตรฐานวิชาชีพ
- 1.2.5 การพัฒนากระบวนการบริหารจัดการ
- 1.2.6 การพัฒนากระบวนการเรียนการสอน
- 1.2.7 การสนับสนุนปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

2. การตรวจสอบ ทบทวนและปรับปรุงคุณภาพการศึกษา (Internal Quality Audit and Intervention) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวทางดำเนินงานเพื่อให้ได้ข้อมูลสารสนเทศ (Information) ในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ขั้นตอนคือ

2.1 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษภายในของสถานศึกษาเป็นการดำเนินงานเพื่อประเมินความก้าวหน้าของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาประเมินตนเอง (School Self Evaluation) เพื่อการปรับปรุงและพัฒนา แล้วจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.2 การตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาเป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อตรวจสอบและควบคุมคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด แล้วจัดทำรายงานผลการจัดการศึกษาเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชน

2.3 การกำหนดมาตรฐานการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มีคุณภาพไม่ถึงเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาเป็นการดำเนินงานของเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อใช้มาตรฐานต่างๆ ในการปรับปรุงและส่งเสริมคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนให้เป็นไปตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

3. การประเมินผลและรับรองคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (Quality Accreditation) หมายถึง กระบวนการพัฒนาหรือแนวดำเนินงานในการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งการรับรองตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นการดำเนินงานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือหน่วยงานภายนอกที่สำนักงานดังกล่าวรับรองสำหรับสถานศึกษาที่ผ่านการประเมินจะได้ไปรับรองมาตรฐานการศึกษาหรือคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่ให้การรับรองมาตรฐานการศึกษาหรือคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานที่ให้การรับรอง และให้สถานศึกษาเฝ้าระวังรักษาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามในมาตรฐานการศึกษาตลอดระยะเวลาที่ให้การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541 : 12) มีกระบวนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษา โดยใช้กรอบความคิดเดียวกันกับการประกันคุณภาพของกระทรวงศึกษา แต่ได้ปรับรายละเอียดในแต่ละขั้นตอนให้ชัดเจนขึ้น และให้สอดคล้องกับนโยบายและการดำเนินการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วย การดำเนินงาน 3 ประการ คือ

ขั้นตอนที่ 1 : การควบคุมคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- กำหนดมาตรฐานโรงเรียนโดย สปช. พัฒนามาตรฐานโรงเรียนที่เป็นแกนกลาง สปจ. สปอ. ปรับขยายเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อลงสู่การปฏิบัติและให้สอดคล้องกับท้องถิ่น
- พัฒนาโรงเรียนสู่มาตรฐานโดยจัดทำแผนการดำเนินงาน เตรียมความพร้อมทางด้านปัจจัยต่างๆ รวมทั้งบุคลากร

ขั้นตอนที่ 2 : การตรวจสอบและปรับปรุงโรงเรียน มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- ตรวจสอบภายใน โดยให้โรงเรียนทำการประเมินตนเองในระหว่างการทำนิเทศตามแผน และเมื่อสิ้นสุดแผน
- ตรวจสอบภายนอก โดย สปอ. ใช้สารนิเทศ 100% เป็นยุทธศาสตร์หลัก
- ช่วยเหลือ ส่งเสริม สนับสนุนโรงเรียน โดยระดมกำลังจากทุกระดับหน่วยงาน กลุ่มเป้าหมายที่สำคัญ คือ โรงเรียนที่มีคุณภาพต่ำกว่ามาตรฐาน
- โรงเรียนใช้ผลการตรวจสอบทั้งภายในและภายนอกทำการปรับปรุงโรงเรียน และตั้งเป้าหมายการพัฒนาที่สูงขึ้นกว่าเดิมอย่างต่อเนื่อง

ขั้นตอนที่ 3 : การประเมินคุณภาพ มีกิจกรรมสำคัญ คือ

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานโรงเรียนทุกโรงเรียนและทุก 2 ปี เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนและติดตามความก้าวหน้าของคุณภาพโรงเรียนในภาพรวมของระดับประเทศ
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดประเมินในส่วนที่เพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัด และการใช้ผลการประเมินทั้งสองส่วน คือ ส่วนที่ประเมินร่วมกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติและส่วนที่ประเมินเพิ่มเติมเฉพาะของจังหวัดเอง เพื่อจัดระดับคุณภาพโรงเรียนตามเกณฑ์ของระดับจังหวัด
- ปรับปรุง/พัฒนามาตรฐานโรงเรียนทุก 5 ปี (แผนพัฒนาฯ ละ 1 ครั้ง)

สรุปได้ว่า กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย การดำเนินงานที่เป็นกลไกสำคัญ 3 ขั้นตอน คือ การควบคุมคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่จะช่วยทำให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีคุณภาพ โดยสถานศึกษาต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาเป็นเป้าหมายของการพัฒนาที่ชัดเจนสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติ แล้วดำเนินการจัดการศึกษาให้สามารถสร้างความมั่นใจว่า ผู้เรียนจะมีคุณลักษณะตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

5.6 การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก

จากความจำเป็นของการประกันคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาไทย จึงได้มีการกำหนดพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก สาระบัญญัติดังกล่าวเป็นสิ่งที่สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุเจตนารมณ์ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาก็คืองานที่สถานศึกษาปฏิบัติอยู่นำมาจัดให้เป็นระบบที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานที่ได้รับมาตรฐาน เชื่อถือได้ สม่าเสมอ และต่อเนื่อง สร้างความมั่นใจต่อสังคมได้ว่าสถานศึกษามีศักยภาพในการจัดการศึกษา รายงานต่อสาธารณชนได้ว่าผู้เรียนทุกคนของสถานศึกษาได้รับการเรียนรู้หรือไม่ เพียงใด ใช้วิธีการใดในการพัฒนาผู้เรียนและทราบได้อย่างไรว่าผู้เรียนทุกคนเกิดการเรียนตลอดจนต้องมีการเปลี่ยนแปลงอะไรอีกบ้าง เพื่อให้ผู้เรียนทุกคนมีผลสัมฤทธิ์ที่เขยิบสูงขึ้น สามารถบรรลุผลมาตรฐานที่สถานศึกษากำหนดให้สูงขึ้นตามศักยภาพของผู้เรียนเช่นกัน ฉะนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาก็จะต้องประกันในสิ่งที่สถานศึกษาดำเนินการ

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญที่มีใช้สิ่งแปลกใหม่ แต่กลับเป็นการจัดการที่จะสร้างความเข้มแข็งให้สถานศึกษา ได้แก่ สถานศึกษา ทบทวนการจัดระบบบริหาร ว่าสามารถรองรับการดำเนินงานตาม พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติหรือไม่ จะต้องมีการปรับเปลี่ยนองค์กรนั้นอย่างไรให้เหมาะสมขึ้น การจัดระบบสารสนเทศ เน้นให้เกิดการบันทึก การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลอย่างเป็นระบบที่สมบูรณ์ ครอบคลุม ตรวจสอบได้ นำมาใช้ในการตัดสินใจเชิงนโยบายได้ ข้อมูลเหล่านี้จะแสดงถึงคุณภาพการปฏิบัติงานของครูผู้สอน และบุคลากรทุกฝ่าย ตลอดจนผลการปฏิบัติของผู้เรียนทั้งเป็นรายบุคคล รายกลุ่ม ระดับชั้น ระดับกลุ่มวิชา ข้อมูลภาพรวมของสถานศึกษาที่สามารถบอกจุดเด่น จุดด้อย สภาพปัญหาที่ต้องปรับแก้ไข การจัดทำมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษา โดยที่การจัดการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งสถานศึกษาต้องดำเนินการและต้องสนองตามความต้องการของท้องถิ่นด้วย ฉะนั้นจึงจำเป็นที่สถานศึกษาและชุมชนต้องร่วมกันกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเป้าหมายการพัฒนาผู้เรียนของตน การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นหัวใจของการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา แผนนี้จะฉายภาพรวมของการดำเนินงานหรือธุรกิจทั้งหมดของสถานศึกษาตามช่วงระยะเวลาที่สถานศึกษากำหนด เช่น 1 ปี 2 ปี 3 ปี แผนนี้จะประกอบด้วยทิศทางและเป้าหมายของสถานศึกษา

ในระยะยาวและระยะสั้น วิธีการที่นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล แผนการพัฒนาวิชาชีพครู บุคลากร แผนการช่วยเหลือผู้เรียน และอื่นๆ ที่กำหนดขึ้นเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาตลอดจนแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ กรอบเวลาและผู้รับผิดชอบ การจัดทำแผนนี้จะต้องรอบคอบ และมองปัญหาทั้งระบบอย่างรอบด้าน ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัดทำ รับรู้ เข้าใจ ยอมรับ เพื่อนำไปปฏิบัติสู่เป้าหมายเดียวกันในทิศทางที่ยอมรับร่วมกันทั่วทั้งสถานศึกษาแผนนี้จึงไม่จำเป็นต้องเป็นแผนที่นำมาใช้ทุกวัน ทบทวนผลการปฏิบัติเมื่อสิ้นภาคเรียนและปรับแก้ไขทุกปีการศึกษา เพื่อยกระดับคุณภาพของสถานศึกษาให้สูงขึ้นทุกส่วนของวงจรการพัฒนา แผนนี้จึงมิใช่จัดทำขึ้นเพียงเพื่อที่จะของบประมาณแต่เป็นหัวใจการพัฒนาของสถานศึกษาผลักดันให้เกิดการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา จะต้องมีการดำเนินงานตามที่กำหนดในแผนอย่างจริงจังโดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ในขั้นตอนนี้ จะต้องมีการกำกับ ติดตาม นิเทศอย่างต่อเนื่อง บันทึกผลการปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอ ถูกต้องและสมบูรณ์ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา มีจุดมุ่งหมายเพื่อตรวจสอบและทบทวนประสิทธิภาพการดำเนินงานว่าวิธีการต่างๆ ที่กำหนดไว้ในแผนมีการนำปฏิบัติ เมื่อปฏิบัติแล้วบรรลุผลตามเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดหรือไม่เพราะเหตุใด จะต้องปรับเปลี่ยนอย่างไร เพื่อดำเนินการได้บรรลุผล ขอบข่ายการตรวจสอบและทบทวนเน้นการตรวจสอบทบทวนวิสัยทัศน์แผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา การเรียนการสอน ผลการเรียนรู้ ความก้าวหน้าและผลการเรียนรู้ของผู้เรียน การบริหารและการจัดการไม่เน้นในการสร้างเครื่องมือแต่เน้นการประเมินเพื่อร่วมพัฒนา การประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นการที่สถานศึกษาจัดให้ผู้เรียนในชั้น ป. 3 ป. 6 ม. 3 และ ม. 6 ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะสำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเทียบเคียงกับเกณฑ์มาตรฐานกลางและยกระดับคุณภาพของสถานศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการแสดงภาวะความรับผิดชอบของสถานศึกษา การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการแสดงภาวะความรับผิดชอบของสถานศึกษา โดยรายงานความก้าวหน้าผลการปฏิบัติ ผลการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษานั้นตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้บิดา มารดา ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ การผดุงระบบประกันคุณภาพอย่างต่อเนื่องเป็นกระบวนการที่เอื้อต่อการผลักดันให้พัฒนาอย่างต่อเนื่องแต่ทั้งนี้สิ่งสนับสนุนภารกิจทั้งปวงของสถานศึกษา ซึ่งทำลายความเป็นผู้นำของผู้บริหารในการร้อยความรู้สึกและนำมาให้เป็นการพัฒนาที่อยู่ในระบบบริหารจัดการปกติของสถานศึกษาเพราะทุกขั้นตอนของการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องทั่วทั้งสถานศึกษา (กรมวิชาการ. 2544 : 17 - 21)

สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพการศึกษาภายใน เป็นกระบวนการบริหารงานปกติ ที่สถานศึกษาถือเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยเรื่องที่สถานศึกษาทำมาแล้วทั้งสิ้น เพียงแต่มาปรับใช้ให้ชัดเจน และตรวจสอบได้ ซึ่งสถานศึกษาดำเนินการโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยการสนับสนุนและการกำกับดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด

การประเมินภายนอก

สถานศึกษาชั้นพื้นฐานทุกแห่ง จะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุก 5 ปี จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา (มาตรา 49) สำหรับการประเมินภายนอกรอบแรก ในบทเฉพาะกาล มาตรา 72 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการให้มีการประเมินผลภายนอกครั้งแรกของสถานศึกษาทุกแห่งภายใน 6 ปี นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ 20 สิงหาคม พ.ศ. 2545 (ณัฐพล ชุมวรฐานี. 2545 : 122 - 125) การประเมินคุณภาพนอกสถานศึกษา เป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่ความเป็นไปอย่างต่อเนื่อง อันจะนำไปสู่มาตรฐานทางการศึกษาและเป็นที่ยอมรับในระดับสากลต่อไป ซึ่งรูปแบบและวิธีการดำเนินการจะเป็นไปตามที่กำหนดในระเบียบของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2544 : 3) โดยมีหลักการสำคัญในการประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาระดับการศึกษาชั้นพื้นฐาน 5 ประการ คือ

1. เป็นการประเมินเพื่อมุ่งให้มีการพัฒนาคุณภาพ ไม่ได้มุ่งเน้นเรื่องการตัดสิน การจัดผิดหรือการให้คุณให้โทษ

2. การที่จะดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายตามข้อ 1 ต้องทำให้ การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาไม่ใช่เป็นกระบวนการบริหารจัดการ และการทำงานของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา โดยสถานศึกษาจะต้องวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการที่มีเป้าหมายชัดเจน ทำตามแผนตรวจสอบประเมินผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เป็นระบบ มีความโปร่งใส และมีจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงาน

3. การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ และบุคลากรอื่นๆ ในสถานศึกษา โดยในการดำเนินงานจะต้องให้ผู้เกี่ยวข้อง เช่น ผู้เรียน ชุมชน เขตพื้นที่ หรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายวางแผน ติดตามประเมินผลพัฒนาปรับปรุง ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษามีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่ดีมีคุณภาพเป็นไปตามความต้องการของผู้ปกครอง สังคมและประเทศชาติ

สรุปได้ว่าการประเมินภายนอก เป็นการตรวจสอบเพื่อยืนยันสภาพจริงในการดำเนินงานของสถานศึกษา และประเมินคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบแนวทางจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินหรือบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

5.7 มาตรฐานคุณภาพการศึกษาปฐมวัยของสำนักงานคณะกรรมการการ ประถมศึกษาแห่งชาติ

มาตรฐานคุณภาพนักเรียนระดับปฐมวัย มีจำนวน 9 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้ และระดับ
คุณภาพรายละเอียดมีดังนี้

มาตรฐานที่ 1 นักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามระดับการศึกษา

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงตามโครงสร้างของ
หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

ระดับ 2 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและความคิด
รวบยอดตามโครงสร้างของหลักสูตรระดับก่อนประถม

ระดับ 3 มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ความคิดรวบยอด
และหลักการ ตามโครงสร้างของหลักสูตรระดับก่อน
ประถมศึกษา

มาตรฐานที่ 2 นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาและความสามารถทาง
คณิตศาสตร์

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ฟังเรื่องเข้าใจ สนทนาโต้ตอบ ฟังคำสั่งและปฏิบัติได้ พูดย/
เล่าเกี่ยวกับผลงานเป็นคำสั้นๆ ได้

ระดับ 2 ฟังเรื่องเข้าใจ สนทนาโต้ตอบ ฟังคำสั่งหลายขั้นตอนและ
ปฏิบัติตามได้ พูดย/เล่า เกี่ยวกับผลงานเป็นประโยคได้
เขียนสัญลักษณ์ตามแบบได้ถูกต้อง

ระดับ 3 ระดับ 2 ฟังเรื่องเข้าใจ สนทนาโต้ตอบ ฟังคำสั่งหลาย
ขั้นตอนและปฏิบัติตามได้ พูดย/เล่าเรื่องต่างๆ ได้ อย่าง
ต่อเนื่องไม่วกวน ออกเสียงชัดเจน มีระดับเสียงสูง ต่ำ
เขียนสัญลักษณ์ตามแบบได้ถูกต้อง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความสามารถทางคณิตศาสตร์

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 มีความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์

ระดับ 2 มีความสามารถพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ และการเชื่อมโยง
ความสัมพันธ์

มาตรฐานที่ 3 นักเรียนมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา

ตัวบ่งชี้ ความสามารถในการคิดแก้ปัญหา

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 คิดและตอบคำถาม เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของ
ตนเองและบุคคลใกล้ชดอย่างมีเหตุผลได้ตามวัยโดยมีผู้ชี้แนะ

- ระดับ 2 คิดและตอบคำถาม เพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเองและบุคคลใกล้เคียงอย่างมีเหตุผล หลากหลายคำตอบ และเลือกวิธีการที่เหมาะสม นำมาใช้ในการแก้ปัญหา โดยมีผู้ชี้แนะเป็นบางครั้ง
- ระดับ 3 คิดและตอบคำถามเพื่อแก้ปัญหาในชีวิตประจำวันของตนเอง บุคคลที่ใกล้ชิดและสิ่งแวดล้อม โดยหาคำตอบที่หลากหลาย ซึ่งแสดงออกทางความคิดอย่างมีเหตุผล เลือกวิธีการที่เหมาะสม และนำมาใช้ในการแก้ปัญหาได้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 4 นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้และมีนิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน
ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความสามารถในการแสวงหาความรู้

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 รู้จักใช้คำถาม เพื่อหาข้อมูลความรู้ ข่าวสาร โดยมีผู้ชี้แนะ
- ระดับ 2 รู้จักใช้คำถาม รู้แหล่งหาข้อมูลความรู้ ข่าวสาร ที่หลากหลาย โดยมีผู้ชี้แนะเป็นบางครั้ง
- ระดับ 3 รู้จักใช้คำถามเลือกแหล่งหาข้อมูลความรู้ ข่าวสาร ในการหาคำตอบที่หลากหลายได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 นิสัยใฝ่รู้ใฝ่เรียน

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ตามที่ได้รับมอบหมาย
- ระดับ 2 กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ตามที่ได้รับมอบหมาย และเรื่องอื่นๆ ที่ตนสนใจอยู่เสมอ
- ระดับ 3 กระตือรือร้นในการแสวงหาความรู้ ตามที่ได้รับมอบหมาย และเรื่องอื่นๆ ที่ตนสนใจตลอดจนสิ่งต่างๆ ที่แวดล้อมรอบตัวอยู่เสมอ

มาตรฐานที่ 5 นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน/งานอาชีพ และสามารถใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน / งานอาชีพ

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีผู้อื่นให้ความช่วยเหลือ
- ระดับ 2 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ โดยมีผู้อื่นให้ความช่วยเหลือเป็นบางครั้ง
- ระดับ 3 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความสามารถในการใช้เทคโนโลยีในการดำรงชีวิต

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องเล่นในชีวิตประจำวันได้ ถูกวิธีโดยมีผู้ชี้แนะ
	ระดับ 2	ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องเล่นในชีวิตประจำวันได้ ถูกวิธีและปลอดภัยโดยมีผู้ชี้แนะเป็นบางครั้ง
	ระดับ 3	ใช้เครื่องมือ เครื่องใช้ และเครื่องเล่นในชีวิตประจำวันได้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 6 นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีประชาธิปไตย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การเคารพสิทธิส่วนบุคคล ส่วนรวมและกฎระเบียบของสังคม

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	เล่นและปฏิบัติกิจกรรมโดยเคารพสิทธิของบุคคล และข้อตกลงของกลุ่มตามการชี้แนะ
	ระดับ 2	เล่นและปฏิบัติกิจกรรมโดยเคารพสิทธิบุคคล และข้อตกลงของกลุ่มได้ด้วยตนเอง
	ระดับ 3	เล่นและปฏิบัติกิจกรรมโดยเคารพสิทธิของบุคคล ข้อตกลงของกลุ่ม และกฎระเบียบของสังคมได้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความร่วมมือร่วมใจประสานประโยชน์เพื่อส่วนรวม

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	ร่วมคิด ร่วมทำตามข้อตกลงของกลุ่ม และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายโดยมีผู้ชี้แนะ
	ระดับ 2	ร่วมคิด ร่วมทำตามข้อตกลงของกลุ่ม และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยตนเอง
	ระดับ 3	ร่วมคิด ร่วมทำตามข้อตกลงของกลุ่ม และปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมายได้ด้วยความเต็มใจ เพื่อประโยชน์ของส่วนรวม

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาาร่วมกัน

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาโดยมีผู้ชี้แนะ
	ระดับ 2	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาร่วมกันโดยมีผู้ชี้แนะเป็นบางครั้ง
	ระดับ 3	รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาร่วมกันโดยคำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

มาตรฐานที่ 8 นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมี

ความสุข

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ความปรารถนาให้ผู้อื่นมีความสุข รู้จักแบ่งปันช่วยเหลือและตอบแทนคุณ

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 รับรู้และเข้าใจความหมายของการให้ การรับ และการตอบ แทนผู้อื่น
- ระดับ 2 มีพฤติกรรมการให้ การรับ และการตอบแทนผู้อื่น ได้ เหมาะสมกับวัย
- ระดับ 3 มีพฤติกรรมการให้ การรับ และการตอบแทนผู้อื่น ได้ เหมาะสมกับวัย โดยปฏิบัติเป็นนิสัย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความซื่อตรงต่อหน้าที่และความถูกต้อง

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนหรือ ไม่พูดปดโดยมีการเตือนเป็นบางครั้ง
- ระดับ 2 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่พูดปดและไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตน โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา หรือระเบียบที่ตั้งไว้
- ระดับ 3 ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่พูดปด และไม่หยิบสิ่งของผู้อื่นมาเป็นของตนเอง โดยปฏิบัติตามกฎ กติกา หรือระเบียบที่ตั้งไว้ รวมทั้งยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น

ตัวบ่งชี้ที่ 3 การใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัดและคุ้มค่า

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 รับรู้และเข้าใจวิธีใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด
- ระดับ 2 ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด โดยมีผู้ชี้แนะ
- ระดับ 3 ใช้สิ่งของและทรัพย์สินอย่างประหยัด และคุ้มค่า

ตัวบ่งชี้ที่ 4 การปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบ และถูกต้อง

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 เล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้โดยมีผู้ชี้แนะ
- ระดับ 2 เล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง
- ระดับ 3 เล่นและทำกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายอย่างมุ่งมั่นรอบคอบ ถูกต้องจนสำเร็จได้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 9 นักเรียนเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรม และภูมิใจใน

ความเป็นไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 1 การเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและศิลปวัฒนธรรม

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ปฏิบัติตนในการรักษาสิ่งแวดล้อม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และมารยาทไทยโดยมีผู้ชี้แนะ
- ระดับ 2 ปฏิบัติตนในการรักษาสิ่งแวดล้อม ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และมารยาทไทยได้ด้วยตนเอง

ระดับ 3 ปฏิบัติตนและชักชวนให้ผู้อื่นร่วมกันรักษาสิ่งแวดล้อม
ประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และมารยาทไทย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 ความภูมิใจในความเป็นไทย

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ปฏิบัติตนต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมี
สัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ โดยมีผู้ชี้แนะ

ระดับ 2 ปฏิบัติตนต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมี
สัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ ได้อย่างเหมาะสมกับวัย

ระดับ 3 ปฏิบัติตนต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และมี
สัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ มีความเกรงใจต่อผู้อื่น และชักชวน
ให้ผู้อื่นปฏิบัติ

มาตรฐานการเรียนการสอน มีจำนวน 10 มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังนี้
มาตรฐานที่ 1 วางแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรความต้องการของ
นักเรียนและท้องถิ่น

ตัวบ่งชี้ วางแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของ
นักเรียนและท้องถิ่น

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดทำแผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร

ระดับ 2 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำแผนการสอนที่
สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและ
ท้องถิ่นระดับ 3 ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและจัดทำ
แผนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของ
นักเรียนและท้องถิ่น และปรับปรุงแผนการสอนให้
เหมาะสมกับสถานการณ์

มาตรฐานที่ 2 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิดปฏิบัติจริง ประเมินและ
ปรับปรุงตนเอง

ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง ประเมินและปรับปรุง
ตนเอง

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิดหรือปฏิบัติจริง

ระดับ 2 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิดหรือปฏิบัติจริง

ระดับ 3 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง
ประเมิน และปรับปรุงตนเอง

มาตรฐานที่ 3 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้แหล่งความรู้หรือวิธีการที่หลากหลาย

ระดับ 2 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้แหล่งความรู้และวิธีการที่หลากหลาย

ระดับ 3 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองโดยใช้แหล่งความรู้ วิธีการที่หลากหลาย และสร้างความรู้ได้ด้วยตนเอง

มาตรฐานที่ 4 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้น

กระบวนการกลุ่ม

ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้นกระบวนการ

กลุ่ม

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนเรียนรู้หรือทำงานร่วมกัน

ระดับ 2 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนเรียนรู้หรือทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่

ระดับ 3 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนเรียนรู้หรือทำงานร่วมกันตามบทบาทหน้าที่ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ร่วมคิด ร่วมทำตามกระบวนการกลุ่ม

มาตรฐานที่ 5 จัดการเรียนรู้การสอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชนธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม

ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนรู้การสอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชนธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดการเรียนรู้การสอนโดยมีเนื้อหาหรือกิจกรรม ที่สอดคล้องกับสภาพชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

ระดับ 2 จัดการเรียนรู้การสอนโดยมีเนื้อหาหรือกิจกรรม ที่มีความหมายต่อนักเรียนสอดคล้องกับสภาพชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

ระดับ 3 จัดการเรียนรู้การสอนโดยมีเนื้อหาและกิจกรรมที่มีความหมายต่อนักเรียนสอดคล้องกับสภาพชุมชน ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมของนักเรียน

- มาตรฐานที่ 6 จัดการเรียนรู้การสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี
 ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนรู้การสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่ดี
 ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและจัดกิจกรรม
 ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีสอดแทรกใน
 กระบวนการเรียนการสอน
- ระดับ 2 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและจัดกิจกรรม
 ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีสอดแทรกใน
 กระบวนการเรียนการสอนแนะนำแก้ไข ข้อบกพร่องในการ
 ปฏิบัติตนของนักเรียน
- ระดับ 3 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียนและจัดกิจกรรม
 ปลูกฝัง คุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีสอดแทรกใน
 กระบวนการเรียนการสอน แนะนำแก้ไขข้อบกพร่องในการ
 ปฏิบัติตนของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 7 จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียน
 เรียนรู้อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

ตัวบ่งชี้ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้
 อย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จ

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จ
 ในการเรียน
- ระดับ 2 จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จ
 ในการเรียน แสดง ความรัก เมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียน
 อย่างทั่วถึง
- ระดับ 3 จัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จ
 ในการเรียน แสดง ความรัก เมตตา เอาใจใส่ต่อนักเรียน
 อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้สึก ที่ดีต่อกัน
 ช่วยเหลือและทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข

มาตรฐานที่ 8 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและ
 ความถนัดได้ตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคล

ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและความ
 ถนัดได้ตามศักยภาพโดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคล

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดการเรียนรู้การสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้
 ความสามารถและความถนัด โดยเสริมจุดเด่นและแก้ไข
 จุดด้อยของนักเรียนเป็นรายกลุ่ม

ของนักเรียน	ระดับ 2 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและความถนัด โดยเสริมจุดเด่นและแก้ไข จุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคล
	ระดับ 3 จัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถและความถนัด ได้ตามศักยภาพโดยเสริม จุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยของนักเรียนเป็นรายบุคคล
นักเรียน	มาตรฐานที่ 9 จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ ของนักเรียน ตัวบ่งชี้ จัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลาย ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของ นักเรียน
	ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดการเรียนการสอนโดยครูใช้สื่อหลากหลายสอดคล้องกับ จุดประสงค์และเนื้อหา ระดับ 2 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนใช้สื่อหลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา ระดับ 3 จัดการเรียนการสอนโดยเน้นให้นักเรียนใช้สื่อหลากหลาย สอดคล้องกับจุดประสงค์และเนื้อหา รวมทั้งมีการปรับปรุง และพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพอยู่เสมอ
ที่เหมาะสม	มาตรฐานที่ 10 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ด้วยเครื่องมือและวิธีการ ที่เหมาะสม ตัวบ่งชี้ ประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่อง ด้วยเครื่องมือและวิธีการที่ เหมาะสม
	ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม ผลการประเมิน ถูกต้อง ระดับ 2 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม ผลการประเมิน ถูกต้อง ระดับ 3 ประเมินนักเรียนครบทุกด้านตามที่หลักสูตรกำหนดไว้ โดยใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม ผลการประเมิน ถูกต้อง และนำผลการประเมินมาใช้ในการพัฒนานักเรียน

มาตรฐานการบริหารโรงเรียน มีจำนวน 5 มาตรฐาน 14 ตัวบ่งชี้ รายละเอียดดังนี้
 มาตรฐานที่ 1 โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ
 ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความต้องการและ
 ทันต่อการใช้งาน

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศตามจำเป็นต้องรายงานต่อ หน่วยงานบังคับบัญชาและใช้ประโยชน์ในการดำเนินงาน
	ระดับ 2	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้องตามภารกิจตรง กับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงาน
	ระดับ 3	จัดระบบข้อมูลสารสนเทศครบถ้วน ถูกต้องตามภารกิจตรง กับความต้องการในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้ ประโยชน์ในการดำเนินงาน มีระบบการใช้และให้บริการที่ สะดวก รวดเร็ว ทันต่อการใช้งาน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 มีแผนการดำเนินงานที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับ
 สภาพโรงเรียน มีเป้าหมายชัดเจนและมุ่งเน้นคุณภาพนักเรียน

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	มีแผนการดำเนินงานครบถ้วนตามภารกิจของโรงเรียน
	ระดับ 2	มีแผนการดำเนินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนและนำไปปฏิบัติตามภารกิจ อย่างครบถ้วน
	ระดับ 3	มีแผนการดำเนินที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน สอดคล้องกับสภาพโรงเรียนมีเป้าหมายชัดเจน มุ่งเน้น คุณภาพนักเรียน และนำไปปฏิบัติตามภารกิจอย่างครบถ้วน

ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงานมอบหมายงานตรงกับ
 ความรู้ความสามารถ ส่งเสริมบุคลากรให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ระดับคุณภาพ	ระดับ 1	จัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงาน
	ระดับ 2	จัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงาน มอบหมาย งานตรงกับความรู้ความสามารถของบุคลากร
	ระดับ 3	จัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงาน มอบหมาย ตรงกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร และมีการ ส่งเสริมบุคลากรให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

ตัวบ่งชี้ที่ 4 ควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้การดำเนินงานบรรลุตามแผน

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 มีการควบคุม กำกับและติดตามการดำเนินงานตามแผน โดยมีบุคลากรรับผิดชอบชัดเจน
- ระดับ 2 มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงาน โดยใช้กิจกรรมหลากหลาย มีบุคลากรรับผิดชอบชัดเจน
- ระดับ 3 มีการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศการดำเนินงานจนบรรลุตามแผน โดยใช้กิจกรรมหลากหลาย มีบุคลากรรับผิดชอบชัดเจน ปฏิบัติงานตามเวลาที่กำหนดและบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อการควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศ

มาตรฐานที่ 2 โรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ส่งเสริมพัฒนาบุคลากรให้สามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนางานอย่าง

ต่อเนื่อง

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ใช้วิธีการหลากหลายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา เพื่อให้เกิดความสามารถในการพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
- ระดับ 2 ใช้วิธีการหลากหลายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา มีการประเมินและปรับปรุงวิธีการในการพัฒนาบุคลากร ให้สามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง
- ระดับ 3 ใช้วิธีการหลากหลายส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนา มีการประเมินและปรับปรุงวิธีการในการพัฒนาบุคลากร ให้สามารถพัฒนาตนเอง และพัฒนางานอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเกิดค่านิยมและเจตคติที่ดีต่อการปฏิบัติงานเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและประโยชน์ตอบแทนในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรม

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้ตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรอย่างทั่วถึง
- ระดับ 2 จัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้ตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรอย่างทั่วถึง มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งานรวมทั้งบริการด้านสวัสดิการ มีความสะดวกรวดเร็ว
- ระดับ 3 จัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานได้ตามความต้องการจำเป็นของบุคลากรอย่างทั่วถึง มีคุณภาพเหมาะสมกับการใช้งานรวมทั้งบริการด้าน

สวัสดิการ มีความสะดวกรวดเร็ว และการให้ประโยชน์ตอบแทนเป็นธรรม ส่งผลให้บุคลากรเกิดความพึงพอใจและมีขวัญกำลังใจที่ดีในการปฏิบัติงาน

มาตรฐานที่ 3 โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน
ตัวบ่งชี้ที่ 1 จัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย

โภชนาการและกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนอย่างทั่วถึงและเหมาะสม

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย อาหารกลางวันอาหารเสริมและจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนได้เหมาะสมกับสภาพนักเรียน

ระดับ 2 จัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย อาหารกลางวันอาหารเสริมและจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนได้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนอย่างทั่วถึง

ระดับ 3 จัดกิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย อาหารกลางวันอาหารเสริมและจัดกิจกรรมช่วยเหลือนักเรียนที่ขาดแคลนได้เหมาะสมกับสภาพนักเรียนอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

ระดับ 2 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์ สิ่งแวดล้อมใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม

ระดับ 3 จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ชุมชนและท้องถิ่นอย่างต่อเนื่อง โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วม

ตัวบ่งชี้ที่ 3 จัดแหล่งความรู้ สื่อและเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดแหล่งความรู้ หรือสื่อที่มีคุณภาพต่อการเรียนการสอน

ระดับ 2 จัดแหล่งความรู้อย่างหลากหลาย สื่อที่มีคุณภาพเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอนเหมาะสมกับสภาพโรงเรียนและส่งเสริมให้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

ระดับ 3 จัดแหล่งความรู้อย่างหลากหลาย สื่อที่มีคุณภาพ เทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนการสอน เหมาะสมกับสภาพ โรงเรียนและส่งเสริมให้นำมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน ครบตามหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น

ตัวบ่งชี้ที่ 4 จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้มีบรรยากาศที่ส่งเสริมการเรียนรู้

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ มีบรรยากาศดีปลอดภัย

ระดับ 2 จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ มีบรรยากาศดีปลอดภัย มีวัสดุอุปกรณ์เสริมสร้าง พัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้

ระดับ 3 จัดสภาพแวดล้อมในโรงเรียนให้สวยงาม ร่มรื่น เป็นระเบียบ มีบรรยากาศดี ยั่วยุให้เกิดการเรียนรู้ มีความปลอดภัยมลภาวะลดลง และมีวัสดุอุปกรณ์ หลากหลาย ที่เสริมสร้าง พัฒนาการและส่งเสริมการเรียนรู้

มาตรฐานที่ 4 โรงเรียนประสานความร่วมมือจากทุกฝ่ายเพื่อพัฒนาโรงเรียน

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ดำเนินการเพื่อประสานความร่วมมือกับกรรมการโรงเรียน ชุมชน และหน่วยงานอื่นในการพัฒนาโรงเรียน

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ดำเนินการให้กรรมการโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนในลักษณะต่างๆ

ระดับ 2 ดำเนินการให้กรรมการโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนในลักษณะต่างๆ และมีผลงานที่สำเร็จตามเป้าหมาย

ระดับ 3 ดำเนินการให้กรรมการโรงเรียน ชุมชนและหน่วยงานอื่นมีส่วนร่วมพัฒนาโรงเรียนในลักษณะต่างๆ และมีกลุ่มบุคคลที่มีความรู้สีกผูกพันเป็นเจ้าของโรงเรียนอาสาเข้าร่วมปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจอย่างสม่ำเสมอ และมีผลงาน ที่แสดงถึงความสำเร็จที่เกิดจากความร่วมมืออย่างชัดเจน

ตัวบ่งชี้ที่ 2 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานโรงเรียนได้รวดเร็วทันต่อเหตุการณ์และต่อเนื่อง

ระดับคุณภาพ ระดับ 1 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนตามสถานการณ์หรือตามสภาพความพร้อมของโรงเรียน

- ระดับ 2 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน โดยใช้สื่อ/เครื่องมือหรือวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมาย อย่างต่อเนื่อง
- ระดับ 3 จัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียน โดยใช้สื่อ/เครื่องมือ หรือวิธีการที่หลากหลาย ครอบคลุมภารกิจของโรงเรียนและกลุ่มเป้าหมาย มีการดำเนินงานได้รวดเร็ว ทันเหตุการณ์อย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้โรงเรียนและชุมชนมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

มาตรฐานที่ 5 โรงเรียนประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ

ตัวบ่งชี้ที่ 1 ประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่หลากหลายและทุกฝ่ายมีส่วนร่วม

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 ประเมินผลการปฏิบัติงานโรงเรียน โดยวิธีการที่หลากหลายและใช้เครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานหรือสิ่งที่ต้องการประเมิน
- ระดับ 2 ประเมินผลการปฏิบัติงานโรงเรียน โดยบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และใช้เครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานหรือสิ่งที่ต้องการประเมิน
- ระดับ 3 ประเมินผลการปฏิบัติงานโรงเรียน โดยบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ด้วยวิธีการที่หลากหลาย และใช้เครื่องมือที่เหมาะสม สอดคล้องกับงานหรือสิ่งที่ต้องการประเมินและผลการประเมินเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

ตัวบ่งชี้ที่ 2 นำผลการประเมินไปใช้ในทิศและพัฒนางานอยู่เสมอ

- ระดับคุณภาพ ระดับ 1 นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน
- ระดับ 2 นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อการนิเทศปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง
- ระดับ 3 นำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนการปฏิบัติงาน เพื่อการนิเทศปรับปรุงและพัฒนางานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่องส่งผลให้โรงเรียนมีผลสำเร็จของงานที่ดีขึ้นกว่าเดิม รวมทั้งมีการเผยแพร่ผลการประเมินแก่บุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2541 : 1 - 69)

5.8 การประกันคุณภาพของสำนักการศึกษากรุงเทพมหานคร

แผนพัฒนาของกรุงเทพมหานคร

แนวนโยบายทางการศึกษาของรัฐในการปฏิรูปการศึกษา ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาคนและสังคม ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ฉบับที่ 9 และแผนมหาดไทย ฉบับที่ 7 ภารกิจทางการศึกษาที่เพิ่มขึ้นของกรุงเทพมหานครตามพระราชบัญญัติกำหนดและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 รวมทั้งผลการดำเนินการพัฒนาการศึกษาที่ผ่านมาของการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษา ดังนี้

1. วิสัยทัศน์การพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ มุ่งสู่การประกันคุณภาพ เสริมสร้างเอกลักษณ์ไทย ทันสมัยในวิทยาการ โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วม

2. พันธกิจการพัฒนาการศึกษา ได้กำหนดไว้

2.1 พัฒนาและเสริมสร้างคุณภาพครู อาจารย์ และบุคลากร

2.2 ปฏิรูปการเรียนรู้และหลักสูตร

2.3 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาให้ได้มาตรฐาน

2.4 นำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้ทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

2.5 ช่วยเหลือเด็กด้อยโอกาสและผู้มีความต้องการพิเศษ

3. เป้าหมายการพัฒนาด้านการศึกษา

3.1 เด็กและเยาวชนในกรุงเทพมหานครได้รับการศึกษาตามกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

3.2 สถานศึกษากรุงเทพมหานครทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา

3.3 สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครทุกแห่งได้รับการประเมินคุณภาพ

ภายนอกจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพภายนอกคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ภายในปีการศึกษา 2548

3.4 มีโรงเรียนอาชีวศึกษาของกรุงเทพมหานคร ภายในปี พ.ศ. 2549

3.5 สร้างเครือข่ายโรงเรียนฝึกอาชีพให้เป็นวิทยาลัยชุมชน ภายในปี พ.ศ. 2549

4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา

4.1 พัฒนาการให้บริการทางการศึกษาให้ครอบคลุมและตอบสนองความต้องการของประชาชน โดยเด็กและเยาวชนที่ประสงค์จะเข้าเรียนในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานครสามารถได้รับการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

4.2 พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร โดยมีคุณภาพให้ได้มาตรฐานของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการด้วยการนำเทคโนโลยีมาใช้ พัฒนาความรู้ความสามารถของบุคลากร ปรับปรุงระบบการบริหารจัดสถานศึกษา รวมทั้งการพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้รองรับการเปลี่ยนแปลง

ของโลกและการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพที่ดีขึ้นและมีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป

นอกจากนี้ได้กำหนดยุทธศาสตร์การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้โรงเรียนมีคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาดังนี้

1. แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายไว้ คือ
  - 1.1 ครู ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความรู้ ทักษะ ในการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 ภายในปี 2546 โรงเรียนทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.3 ภายในปี 2546 โรงเรียนทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายนอกจากสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
2. แนวทางดำเนินการการประกันคุณภาพ
  - 2.1 จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 2.2 พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง
  - 2.3 พัฒนาโรงเรียนแกนนำประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อขยายผลแก่โรงเรียนเครือข่ายให้ได้ครบทุกโรงเรียน
  - 2.4 นิเทศติดตาม สนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน
  - 2.5 ตรวจสอบ ทบทวนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียน ระดับสำนักงานเขต และระดับกรุงเทพมหานคร
  - 2.6 ประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา (สมศ.) เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของกรุงเทพมหานคร

การประกันคุณภาพเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน เป็นหลักประกันต่อผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมาตรฐานการศึกษาดังนี้

1. แผนงานประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดเป้าหมายไว้ คือ
  - 1.1 ครู ผู้บริหารโรงเรียนและบุคลากรทางการศึกษาทุกคน มีความรู้ ทักษะ ในการประกันคุณภาพการศึกษา
  - 1.2 ภายในปี 2546 โรงเรียนทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพการศึกษา

1.3 ภายในปี 2546 โรงเรียนทุกแห่งมีระบบประกันคุณภาพภายนอกจากสำนัก
รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

2. แนวทางดำเนินการประกันคุณภาพ

2.1 จัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

2.2 พัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพการศึกษาแก่
ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

2.3 พัฒนาโรงเรียนแกนนำประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อขยายผลแก่โรงเรียน
เครือข่ายให้ได้ครบทุกโรงเรียน

2.4 นิเทศติดตาม สนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน
โรงเรียน

2.5 ตรวจสอบ ทบทวนและพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในระดับโรงเรียน ระดับ
สำนักงานเขต และระดับกรุงเทพมหานคร

2.6 ประสานงานกับสำนักรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา
(สมศ.) เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก

5.9 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

สำหรับผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัย ของ
โรงเรียนประถมศึกษา ตามที่ได้ศึกษาค้นคว้ายังไม่พบโดยตรง งานวิจัยที่เป็นแนวทางนำมาศึกษามี
ดังนี้

เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาดำเนินการ
ประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร ผล
การศึกษาพบว่า

การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง จำแนกตาม
มาตรฐานโรงเรียนในแต่ละด้าน ดังนี้คือ การดำเนินการตามมาตรฐานการบริหารมีการดำเนินการอยู่
ในระดับมาก การดำเนินการตามมาตรฐานการเรียนการสอนมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง
และการดำเนินการตามมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน มีผลการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานการ
ประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร โดยรวมมีปัญหาการดำเนินการอยู่ในระดับน้อย จำแนกตาม
มาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน พบว่าปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐาน
โรงเรียน ทั้ง 3 ด้าน มีปัญหาอยู่ในระดับน้อยทุกรายการ

การเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามวุฒิการศึกษา และ

ประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียนทั้ง 3 ด้าน ไม่แตกต่างกัน

การเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร จำแนกตามขนาดโรงเรียน ตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ของผู้บริหารโรงเรียน พบว่า ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานโรงเรียน ทั้ง 3 ด้านไม่แตกต่างกัน

ทรงศักดิ์ ชมสวน และคนอื่นๆ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (บทนิพนธ์) เรื่องการศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ ผลการศึกษาพบว่า

สภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ โดยรวมพบว่า ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ พบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นด้านปัจจัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านกระบวนการและด้านผลผลิต แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่ จำแนกตามขนาดโรงเรียน พบว่า บุคลากรของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีความคิดเห็นทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านปัจจัย ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 แต่เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ พบว่า บุคลากรของโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นแตกต่างบุคลากรของโรงเรียนขนาดกลาง และขนาดเล็ก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05

คมเดช ภิรมย์วัฒนา (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนประถมศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2540 ผลการวิจัยพบว่า

1. ผลการประเมินการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโดยรวม และกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 สำหรับกลุ่มทักษะภาษาไทยและกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลการประเมินการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2. ผลการประเมินการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา ในโรงเรียนแต่ละขนาด คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน โดยรวมและทุกกลุ่มประสบการณ์

3. กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการประเมินการบริหารงานตามเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษาของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาศึกษาผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้มีผู้ทำการศึกษาวิจัยไว้ในเรื่องของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา การศึกษาสภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งการวิจัยดังกล่าวศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาตามเกณฑ์มาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติในภาพรวมของทั้งโรงเรียน แต่ยังไม่มีการวิจัยเฉพาะเจาะจงในเรื่องของการประเมินคุณภาพการศึกษาในระดับปฐมวัย ตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาโดยตรง

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยมีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษา ความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรี
บูรณะ ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 – 2 ปี
การศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวนทั้งหมด 6 โรงเรียน คือ
โรงเรียนวัดบางปะกอก โรงเรียนวัดแจรงร้อน โรงเรียนวัดประเสริฐ โรงเรียนวัดสารอด โรงเรียน
รัตนจินะอุทิศ โรงเรียนวัดสน จำนวน 1,492 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กำลัง
ศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 – 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ กำหนดกลุ่ม
ตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane ที่ช่วงความเชื่อมั่น 2SD ด้วยขนาด $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 316 คน จากประชากร 1,492 คน แล้วสุ่มผู้ปกครองนักเรียนจากแต่ละโรงเรียนตาม
สัดส่วนได้ดังนี้

ตาราง 3 เทียบสัดส่วนผู้ปกครองนักเรียน

โรงเรียน	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
โรงเรียนวัดบางปะกอก	458	97
โรงเรียนวัดแจรงร้อน	217	46
โรงเรียนวัดประเสริฐ	172	37
โรงเรียนวัดसारอด	189	40
โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ	282	59
โรงเรียนวัดสน	174	37
รวม	1,492	316

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยศึกษาจาก ตำรา เอกสาร ผลงานวิจัย เกี่ยวกับหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เอกสารการประกันคุณภาพของกรมวิชาการ เอกสารการประกันคุณภาพของสำนักงานการศึกษา และปรึกษาผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการที่เกี่ยวข้องกับ หลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา การวัดและประเมินผล รวมทั้งการประกันคุณภาพการศึกษา ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ปกครอง ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นการสอบถามวัดความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีลักษณะเป็นแบบประเมินค่า (Rating Scale) 4 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

สำหรับตอนที่ 2 ซึ่งเป็นการสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา รวม 60 ข้อ แบ่งเป็นสี่ด้าน ด้านละ 15 ข้อ ดังนี้

ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	จำนวน	15	ข้อ
ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	จำนวน	15	ข้อ
ด้านการวัดและประเมินผล	จำนวน	15	ข้อ
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	จำนวน	15	ข้อ

เกณฑ์การให้คะแนนแบบสอบถาม สำหรับข้อคำถามด้านบวกใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	4	แทน	เห็นด้วยมากที่สุด
คะแนน	3	แทน	เห็นด้วยมาก
คะแนน	2	แทน	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	1	แทน	เห็นด้วยน้อยที่สุด

สำหรับข้อคำถามเชิงลบ ใช้เกณฑ์การตรวจให้คะแนน ดังนี้

คะแนน	4	แทน	เห็นด้วยน้อยที่สุด
คะแนน	3	แทน	เห็นด้วยน้อย
คะแนน	2	แทน	เห็นด้วยมาก
คะแนน	1	แทน	เห็นด้วยมากที่สุด

การสร้างเครื่องมือและการตรวจสอบข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามผู้ปกครองนักเรียนอนุบาลที่เรียนในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา บทความ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้แนวใหม่ การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

2. ศึกษาวิธีการสร้างมาตรวัดความคิดเห็น การสร้างแบบสอบถาม หลักการวิจัยแบบสำรวจจากเอกสารและตำรา เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนการวิจัยและการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างแบบสอบถามฉบับร่างให้ครอบคลุมขอบข่ายการจัดประสบการณ์การเรียนรู้แนวใหม่ในด้านต่างๆ ทั้ง 4 ด้าน ได้จำนวนข้อคำถามตอนที่ 2 เกี่ยวกับความคิดเห็น 60 ข้อ

4. นำแบบสอบถามฉบับร่างไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน พิจารณา ตรวจข้อคำถาม เพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิเป็นผู้เชี่ยวชาญจากสถาบันและผู้เชี่ยวชาญในการจัดการศึกษาปฐมวัยดังนี้

1. อาจารย์สุนิสา จุยม่วงศรี สำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
2. อาจารย์ไพบุลย์ อุปโน โคนะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
3. อาจารย์ทวีป เหมทานนท์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปะกอก
4. อาจารย์เยาวมาลย์ วิเศษ ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาไถศึกษา
5. อาจารย์อดุลย์ ไบกุหลาบ นักวิชาการ 6 กองบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยนเรศวร

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจของผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญโดยปรับปรุงการใช้ภาษาให้เหมาะสม แก้ไขข้อคำถามให้ครบตามนิยามศัพท์ ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในแต่ละด้าน จัดกลุ่มคำถามตามประเด็นความหมายของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา นำผลการประเมินข้อคำถามของผู้เชี่ยวชาญ หากค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความคิดเห็นกับคำนิยามแล้ว ใช้ข้อคำถามมีค่า IOC ตั้งแต่ 0.6 ถึง 1.00 จำนวน 60 ข้อ ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าสูงสามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545 : 21)

6. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try - out) กับผู้ปกครองที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน คือ โรงเรียนนาหลวง เขตทุ่งครุ โดยหาค่าอำนาจจำแนกด้วยสูตรค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ Pearson Product Moment Correlation Coefficient (r_{xy}) โดยตัดข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป จำนวน 60 ข้อ มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .2196 ถึง .6971

7. นำคะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามในข้อ 6 ไปวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (α Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 200) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .9160 ซึ่งมีความเชื่อมั่นสูง สามารถนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ได้

8. นำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา จำนวน 316 คน ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองโดยมีขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยนำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เสนอต่อผู้อำนวยการสำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยขอให้สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร ขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารโรงเรียนในสังกัดเขตราชวัตรบูรณะ เพื่อขอความอนุเคราะห์แจ้งผู้เกี่ยวข้องตอบแบบสอบถาม

3. ผู้วิจัยเดินทางไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเองจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนของโรงเรียนในเขตราชวัตรบูรณะ สังกัดกรุงเทพมหานคร ระหว่างเดือน ธันวาคม – เดือนมกราคม 2549 จำนวน 316 ฉบับ ได้รับคืน 307 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97 เปอร์เซ็นต์

4. ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ข้อมูลทุกฉบับ จากนั้นจึงดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามขั้นตอนดังนี้ หากค่าสถิติและทดสอบสมมติฐาน ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้การคำนวณหาค่าร้อยละ
2. วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยใช้การคำนวณ หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนที่เฉลี่ยเป็นรายคู่ โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) (บุญเชิด ภิญญโญ อนันตพงษ์. 2521 : 56) และเสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย
3. ใช้เกณฑ์การแปลผล กำหนดคะแนนสำหรับแบบสอบถาม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

การแปลความหมายคะแนน

การแปลความหมายคะแนนจะใช้เกณฑ์ขอบเขตของคะแนนในแต่ละระดับค่า ดังนี้

การแปลความหมายรายข้อ

คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 2.50 – 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 1.50 – 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 1.00 – 1.44	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายรายด้าน (ด้านละ 15 ข้อ)

คะแนนเฉลี่ย 52.50 – 60.00	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ความเข้าใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 37.50 – 52.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 22.50 – 37.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 15.00 – 22.49	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจน้อยที่สุด

การแปลความหมายโดยรวม

คะแนนเฉลี่ย 315 – 360	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย 225 – 314	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจมาก
คะแนนเฉลี่ย 135 – 224	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจน้อย
คะแนนเฉลี่ย 90 – 134	หมายถึง	มีความคิดเห็นที่แสดงถึงความรู้ ความเข้าใจน้อยที่สุด

สำหรับแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เป็นข้อความเชิงลบคะแนนจะเปลี่ยนไปตรงกันข้าม เช่น มีความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง หมายถึง คะแนนเฉลี่ย 3.50 – 4.00

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติสำหรับการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ

หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ใช้สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของข้อคำถามกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด คำนวณหาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product – Moment Correlation) r_{xy} ซึ่งมีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญญโณนันทพงษ์. 2545 : 84)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	N	แทน	จำนวนคนในกลุ่ม
	X	แทน	คะแนนของข้อคำถาม
	Y	แทน	คะแนนผลรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทุกข้อ

1.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α) ของครอนบัค (Cronbach) มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญญโณนันทพงษ์. 2545 : 131)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือวัด
เมื่อ	K	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือวัด
เมื่อ	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของความแปรปรวนแต่ละข้อของเครื่องมือวัด
	S_x^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวมทั้งฉบับของเครื่องมือวัด

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 หาค่าสถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังนี้

1) ค่าเฉลี่ย มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

2) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 55)

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	SD	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	$(\sum X)^2$	แทน	จำนวนคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
	N	แทน	กำลังสองของผลรวมคะแนนทั้งหมด

2.2 หาค่าดัชนีความสอดคล้องข้อแบบสอบถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์ IOC ซึ่งมีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545 : 95)

2.2.1 ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อแบบสอบถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์
	$\sum R$	แทน	ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทิศทางเดียวและทดสอบนัยสำคัญโดยใช้ F- test มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 109)

$$F = \frac{MS_b}{MS_w}$$

เมื่อ	F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
	MS_b	แทน	ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม
	MS_w	แทน	แทนความแปรปรวนภายในกลุ่ม

2.4 ทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ โดยวิธี LSD. (Fisher's Least-Significant Different) มีสูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 110)

$$t = \frac{\bar{X}_i - \bar{X}_j}{\sqrt{MSE \left[\frac{1}{n_i} + \frac{1}{n_j} \right]}}$$

เมื่อ	$\bar{X}_i, \bar{X}_j$	แทน	แทนค่าเฉลี่ยของแต่ละกลุ่ม
	n_i, n_j	แทน	จำนวนคนของแต่ละกลุ่ม
	t	แทน	ค่าของตัวแปรสุ่ม t
	MSE	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของความคลาดเคลื่อนจากตารางวิเคราะห์ความแปรปรวนจำแนกทางเดียว

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายของข้อมูลและการแปรผล ดังนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

N	แทน	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F – Distribution
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญของการทดสอบแบบ 2 ทาง (Sig 2 – tailed)
df	แทน	ระดับชั้นความเป็นอิสระ (Degree of Freedom)
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับ ต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยได้นำเสนอแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาที่ได้รับคืนและเป็นคำตอบสมบูรณ์จำนวน 307 ฉบับ มาแจกนับจำนวนและหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครอง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ (รวม)	307	100
ชาย	123	40.10
หญิง	184	59.90
2. อายุ (รวม)	307	100
ต่ำกว่า 25 ปี	28	9.10
25 – 45 ปี	239	77.9
มากกว่า 45 ปี	40	13.0
3. ระดับการศึกษา (รวม)	307	100
ต่ำกว่าประถม ประถม - มัธยม	199	64.8
ประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา	66	21.5
ปริญญาตรี - สูงกว่าปริญญาตรี	42	13.7
4. ฐานะทางเศรษฐกิจ (รวม)	307	100
น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท	33	10.7
5,001 – 7,000 บาท	74	24.1
7,001 – 10,000 บาท	111	36.2
มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป	89	29.0
5. อาชีพ (รวม)	307	100
รับราชการ	17	5.5
รัฐวิสาหกิจ	23	7.5
รับจ้าง	212	69.1
ธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของกิจการ การค้าขายปลีก การค้าขายย่อยและอื่น ๆ)	55	17.9

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 พบว่า ผู้ปกครองนักเรียน เมื่อจำแนกตามเพศส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 59.90 ส่วนชายจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 40.10

จำแนกตามอายุ ส่วนใหญ่อายุ 25 – 45 ปี จำนวน 239 คนคิดเป็นร้อยละ 77.9 รองลงมาอายุมากกว่า 45 ปี จำนวน 40 คนคิดเป็นร้อยละ 13.0 อายุ ต่ำกว่า 25 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10

จำแนกตามระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับต่ำกว่าประถมศึกษาจำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 และจบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 13.7

จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ แต่ละกลุ่มมีจำนวนมากใกล้เคียงกันตามลำดับ ดังนี้ ผู้ปกครองที่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือนมากกว่า 7,001 – 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 36.2 มีรายได้ 10,000 บาทขึ้นไป จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 มีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ และมีรายได้ น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 10.7

จำแนกตามอาชีพ ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพรับจ้าง จำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 69.1 ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัวจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 17.9 ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 7.5 และประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5

ตอนที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนของแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา มาวิเคราะห์เป็น 2 ส่วนคือ

2.1 นำคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา โดยภาพภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน มาหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงในตาราง 5 - 9

ตาราง 5 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
แนวปฏิรูปการศึกษาโดยภาพรวมและแยกเป็นรายด้าน

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	48.00	8.73	มาก
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	49.58	9.48	มาก
3. ด้านการวัดและประเมินผล	50.23	9.99	มาก
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย	52.16	10.09	มาก
รวม	50.02	9.57	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 พบว่า เมื่อพิจารณาโดยภาพรวม ผู้ปกครองมีความคิดเห็นต่อ
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 50.02$) และเมื่อ
พิจารณาแยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย ($\bar{X} = 52.16$)
ด้านการวัดและการประเมินผล ($\bar{X} = 50.23$) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($\bar{X} = 49.58$)
และด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ($\bar{X} = 48.00$) ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก

2.2 นำคะแนนความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ตามแนวปฏิรูปการศึกษารายข้อในแต่ละด้าน มาหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังแสดงใน
ตาราง 6 - 18

ตาราง 6 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
แนวปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยเป็นรายชื่อ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย		รวม		ระดับ
1	หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่โรงเรียนใช้ควรพัฒนามาจากการศึกษา สภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน	$\bar{X}$ S.D.	3.1238 .7078	มาก
2	โรงเรียนควรจัดหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับ สภาพแวดล้อม ชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่	$\bar{X}$ S.D.	3.0977 .7433	มาก
3	โรงเรียนควรมีการประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	$\bar{X}$ S.D.	3.3127 .7001	มาก
4	โรงเรียนควรมีการประชุม เพื่อชี้แจงการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย แก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง	$\bar{X}$ S.D.	3.4495 .6467	มาก
5	โรงเรียนควรจัดนิทรรศการป้ายนิเทศ และประชาสัมพันธ์แนะนำ หลักสูตรปฐมวัยกับผู้ปกครองและผู้สนใจ	$\bar{X}$ S.D.	3.2964 .6861	มาก
6	ท่านคิดว่าผู้ปกครองควรมีความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ของโรงเรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.2866 .7293	มาก
7	ท่านคิดว่าผู้ปกครองมีความพอใจและเห็นด้วยกับ หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.1433 .7179	มาก
8	ท่านคิดว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรมีการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัยที่แตกต่างกัน	$\bar{X}$ S.D.	2.6124 1.0461	ปานกลาง
9	ท่านให้ความสนใจกับหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยก่อนที่จะนำ บุตรหลานเข้าไปศึกษา	$\bar{X}$ S.D.	3.3876 .6590	มาก
10	ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการ พัฒนาผู้เรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.6547 .5525	มาก
11	ท่านคิดว่าหลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคน เก่ง ดี มีสุข	$\bar{X}$ S.D.	3.4104 .7055	มาก
12	ท่านคิดว่าครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ชุมชนมีส่วน ร่วมกับโรงเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่วางไว้	$\bar{X}$ S.D.	3.0293 .8099	มาก
13	ท่านคิดว่าครูควรนำหลักสูตรมาจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนเกิดการ เรียนรู้	$\bar{X}$ S.D.	3.3974 .6091	มาก
14	ท่านเห็นว่าการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัยของโรงเรียนที่กำหนดไว้	$\bar{X}$ S.D.	3.1336 .7083	มาก
15	ท่านเห็นว่าโรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการอ่าน การ เขียน มากกว่าการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา	$\bar{X}$ S.D.	2.7610 1.0873	ปานกลาง
รวม		$\bar{X}$ S.D.	48.0065 5.8231	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 พบว่า ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 48.0065$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือข้อ 8 โรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรมีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่แตกต่างกัน ($\bar{X} = 2.6124$) ข้อ 15 โรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการอ่าน การเขียนมากกว่าการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา ($\bar{X} = 2.7610$) ส่วนข้ออื่นๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด สามอันดับแรกคือข้อ 10 หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.6547$) ข้อ 4 โรงเรียนควรมีการประชุมเพื่อชี้แจงการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยแก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.4495$) และข้อ 11 หลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคน เก่ง ดี มีสุข ($\bar{X} = 3.6547$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
แนวปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ โดยแยกเป็นรายข้อ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้		รวม		ระดับ
1	ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู	$\bar{X}$ S.D.	3.2280 .6716	มาก
2	โรงเรียนควรให้ชุมชน หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน	$\bar{X}$ S.D.	2.8599 .8459	มาก
3	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ	$\bar{X}$ S.D.	3.4886 .5960	มาก
4	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้สำรวจ เล่น สังเกต ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง	$\bar{X}$ S.D.	3.6287 .5764	มาก
5	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ นำเสนอความคิด โดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ ร่วมกับเด็ก	$\bar{X}$ S.D.	3.6254 .5714	มาก
6	ครูควรจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่ง ของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา	$\bar{X}$ S.D.	3.5309 .6377	มาก
7	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนอง ความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล	$\bar{X}$ S.D.	3.0977 .8186	มาก
8	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสมดุล มีทั้งกิจกรรมใน ห้องเรียน และนอกห้องเรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.4528 .6619	มาก
9	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่ง การเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ชุมชน สถานที่ราชการต่าง ๆ	$\bar{X}$ S.D.	3.2541 .6768	มาก
10	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มมากกว่าให้ครู เป็นผู้นำการจัดกิจกรรม	$\bar{X}$ S.D.	2.9739 .8889	ปานกลาง
11	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่านออก เขียนได้ มากกว่าการส่งเสริมพัฒนาการ	$\bar{X}$ S.D.	2.8697 .8834	มาก
12	สื่อและแหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา	$\bar{X}$ S.D.	3.2378 .7040	มาก
13	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษามีผลให้ผู้เรียน ได้รับประสบการณ์ที่ดีและมีพัฒนาการที่ดีขึ้น	$\bar{X}$ S.D.	3.4691 1.7661	มาก

ตาราง 7 (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้		รวม		ระดับ
14	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาช่วยส่งเสริมให้ เด็ก กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์	$\bar{X}$ S.D.	3.5603 .6200	มาก
15	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา มีความ แตกต่างจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสมัยก่อน	$\bar{X}$ S.D.	3.3094 .7039	มาก
รวม		$\bar{X}$ S.D.	49.5863 6.3273	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 7 พบว่า ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้ปกครองมีความ
 คิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 49.5863$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง
 คือข้อ 10 ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มมากกว่าให้ครูเป็นผู้จัดการ
 กิจกรรม ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด สามอันดับแรกคือ
 ข้อ 4 ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้สำรวจ เล่น สังเกต
 ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.6287$) ข้อ 5 ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็ก
 ได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ นำเสนอความคิด โดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้
 ร่วมกับเด็ก ($\bar{X} = 3.6254$) และข้อ 14 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาช่วย
 ส่งเสริมให้เด็ก กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.5603$)
 ตามลำดับ

ตาราง 8 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
แนวปฏิรูปการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล โดยแยกเป็นรายข้อ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล		รวม		ระดับ
1	ผู้ปกครองควรให้ความสนใจกับการวัดและประเมินผลพัฒนาการ ของผู้เรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.4625 .6271	มาก
2	ข้อมูลของการวัดและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมีความสำคัญ ต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก	$\bar{X}$ S.D.	3.4397 .6200	มาก
3	ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมิน ผู้เรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.0847 .7750	มาก
4	การพูดคุย สัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กทำให้ได้ข้อมูลที่ ตรงกัน	$\bar{X}$ S.D.	3.3094 .7222	มาก
5	ครูควรประเมินพัฒนาเด็กแต่ละด้านเป็นรายบุคคล	$\bar{X}$ S.D.	3.3485 .7224	มาก
6	ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อน	$\bar{X}$ S.D.	2.9805 .8554	ปานกลาง
7	ครูควรจัดทำแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนเพื่อรายงานให้ผู้ปกครอง รับทราบ	$\bar{X}$ S.D.	3.4984 .6487	มาก
8	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิด ความรู้สึกที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.4821 .6534	มาก
9	ผู้ปกครองมีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กเกิด การพัฒนาของตนเอง	$\bar{X}$ S.D.	3.3713 .6756	มาก
10	การจัดแสดงนิทรรศการผลงานของนักเรียน ช่วยให้ผู้ปกครอง ภูมิใจ	$\bar{X}$ S.D.	3.3583 .6533	มาก
11	ครูควรรายงานผลการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครอง รับทราบเป็นระยะๆ	$\bar{X}$ S.D.	3.3974 .6506	มาก
12	การจัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ปกครองในการ ช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการ	$\bar{X}$ S.D.	3.4691 .6274	มาก
13	การประเมินผลงานของนักเรียนควรมาจากเสียงสะท้อนความคิด ต่อผลงานจาก นักเรียน ครู ผู้ปกครอง	$\bar{X}$ S.D.	3.2313 .7153	มาก

ตาราง 8 (ต่อ)

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการวัดและประเมินผล		รวม		ระดับ
14	ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญของการวัดและประเมินผลของผู้เรียน เพราะเป็นข้อมูลย้อนกลับที่จะร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริม ปรับปรุงแก้ไขพัฒนาการของผู้เรียน	$\bar{X}$ S.D.	3.4137 .6871	มาก
15	การให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้ปกครองช่วยให้ครูวัดและประเมินผล ผู้เรียน พร้อมทั้งปรับปรุง แก้ไขพฤติกรรมได้	$\bar{X}$ S.D.	3.3909 .6342	มาก
รวม		$\bar{X}$ S.D.	50.2378 6.6666	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 8 พบว่า ด้านการวัดและประเมินผลผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 50.2378$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับปานกลาง คือข้อ 6 ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อน ส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด สามอันดับแรกคือ ข้อ 7 ครูควรจัดทำแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนเพื่อรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบ ($\bar{X} = 3.4984$) ข้อ 8 การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ($\bar{X} = 3.4821$) และข้อ 12 ($\bar{X} = 3.4691$) การจัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ปกครองในการช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการ ตามลำดับ

ตาราง 9 ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตาม
แนวปฏิรูปการศึกษาด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยแยกเป็นรายข้อ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาด้านการประกันคุณภาพการศึกษา		รวม		ระดับ
1	ผู้ปกครองควรให้ความสนใจต่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาระดับ ปฐมวัย	$\bar{X}$ S.D.	3.2345 .6743	มาก
2	การประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้มากที่สุด	$\bar{X}$ S.D.	3.3355 .6529	มาก
3	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง รักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	$\bar{X}$ S.D.	3.4723 .5955	มาก
4	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็น สำคัญ	$\bar{X}$ S.D.	3.3062 .7258	มาก
5	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อม ของเด็ก	$\bar{X}$ S.D.	3.1373 .7018	มาก
6	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะ ที่ดี ในการปฏิบัติตนของเด็กอย่างต่อเนื่อง	$\bar{X}$ S.D.	3.4853 .6175	ปานกลาง
7	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือ และ ทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข	$\bar{X}$ S.D.	3.6840 1.7863	มาก
8	ส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จใน การเรียนรู้	$\bar{X}$ S.D.	3.4593 .7054	มาก
9	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้และทำงานตามบทบาทหน้าที่	$\bar{X}$ S.D.	3.4104 .7055	มาก
10	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีหลักสูตร และสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย	$\bar{X}$ S.D.	3.5570 .6461	มาก
11	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนา การศึกษาระดับปฐมวัย	$\bar{X}$ S.D.	3.3550 .7504	มาก
12	ส่งเสริมการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์	$\bar{X}$ S.D.	3.7036 .5942	มาก
13	ส่งเสริมให้มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ มีความเกรงใจต่อผู้อื่น และเป็นตัวอย่าง ที่ดีให้ผู้อื่นปฏิบัติ	$\bar{X}$ S.D.	3.6221 .6768	มาก
14	ส่งเสริมให้มีความร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี	$\bar{X}$ S.D.	3.7264 .6340	มาก
15	ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎกติกา หรือระเบียบที่ตั้งไว้ รวมทั้งยอมรับความ ผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น	$\bar{X}$ S.D.	3.6319 .6846	มาก
รวม		$\bar{X}$ S.D.	52.1601 6.7365	มาก

ผลการวิเคราะห์ตาราง 9 พบว่า ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 52.1610$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับปานกลางคือข้อ 6 ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดี ในการปฏิบัติตนของเด็กอย่างต่อเนื่องส่วนข้ออื่น ๆ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากโดยข้อที่ค่าเฉลี่ยมากที่สุด สามอันดับแรกคือ ข้อ 14 ส่งเสริมให้มีความร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี ($\bar{X} = 3.7264$) ข้อ 12 ส่งเสริมการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 3.7036$) และข้อ 7 ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือ และทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.6840$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

การวิเคราะห์ตอนนี้ ผู้วิจัยนำคะแนนเฉลี่ยของความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา มาเปรียบเทียบกัน โดยนำคะแนนมาวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว แยกตามตัวแปรดังนี้ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ อาชีพ

เมื่อพบความแตกต่างผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่ต่อไป โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) ทดสอบ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 10

ตาราง 10 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามเพศของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา		เพศ		F	P
		ชาย	หญิง		
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	$\bar{X}$	48.0813	47.9596	.034	.854
	S.D.	5.2191	6.2075		
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	$\bar{X}$	49.333	49.7554	.327	.568
	S.D.	6.2075	6.7192		
3. ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	50.6667	49.9511	.849	.358
	S.D.	6.0077	7.0744		
4. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	49.3008	48.4973	1.166	.281
	S.D.	6.6258	6.2149		
รวม	$\bar{X}$	197.3821	196.3333	.178	.673
	S.D.	19.1138	22.6702		

ผลการวิเคราะห์ตาราง 10 พบว่า ผู้ปกครองเพศต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์
การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวมและในทุกๆรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา		อายุ			F	P
		ต่ำกว่า 25	25-45 ปี	มากกว่า 45		
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	$\bar{X}$	48.4286	47.4937	50.7750	5.690**	.004
	S.D.	3.3602	5.7532	6.8294		
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	$\bar{X}$	50.3571	49.1715	51.5250	2.627	.074
	S.D.	4.5478	6.5292	5.8572		
3. ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	52.1429	49.7531	51.8000	2.909	.056
	S.D.	5.6221	6.7732	6.3496		
4. ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	48.6429	48.6513	49.9500	.719	.488
	S.D.	5.5191	6.6345	5.3587		
รวม	$\bar{X}$	199.5714	195.1975	204.0500	3.280*	.039
	S.D.	16.4169	21.4580	21.9894		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 11 พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ($F = 3.280^*$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ และในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ คือด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ($F = 5.690^{**}$) ส่วนด้านอื่น ๆ ที่เหลือพบว่าไม่แตกต่าง

ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) ดังแสดงในตาราง 12 ดังนี้

ตาราง 12 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัด
 ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอายุของผู้ปกครอง เป็นรายคู่

กลุ่มเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ยผลต่าง	
	ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัย	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวม
ต่ำกว่า 25 ปี กับ 25-45 ปี	.935	1.228
ต่ำกว่า 25 ปี กับ มากกว่า 45 ปี	2.346	1.291
25 – 45 ปี กับ มากกว่า 45 ปี	3.281*	2.245

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 12 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัด
 ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอายุ เป็นรายคู่ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวม ผู้ปกครองที่มีอายุมากกว่า 45 ปี มีค่าเฉลี่ยความ
 คิดเห็นด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีอายุระหว่าง 25 – 45 ปี อย่างมี
 นัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ นอกนั้นค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 13 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการ จัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา		ระดับการศึกษา			F	P
		ต่ำ	กลาง	สูง		
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	$\bar{X}$	47.1910	48.5758	50.9762	8.087**	.000
	S.D.	5.3902	6.1619	6.2955		
2. ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	$\bar{X}$	48.6583	50.3636	52.7619	8.307**	.000
	S.D.	6.3647	6.0907	5.3730		
3. ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	49.3116	51.3636	52.8571	6.316**	.002
	S.D.	6.8034	6.2281	5.7829		
4. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา	$\bar{X}$	48.2879	49.3636	50.4762	2.361	.096
	S.D.	6.4982	6.5999	5.1620		
รวม	$\bar{X}$	193.5960	199.6667	207.0714	8.090**	.000
	S.D.	20.7831	21.2091	20.2742		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 13 พบว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ($F = 8.090^{**}$) แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ และในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ คือด้าน หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ($F = 8.087^{**}$) ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($F = 8.307^{**}$) ด้านการวัดและประเมินผล ($F = 6.316^{**}$) ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือ ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ($F = 2.361$)

ในกรณีที่พบที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) ดังแสดงในตาราง 14 ดังนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาของผู้ปกครอง

กลุ่มเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ยผลต่าง			ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวม
	ด้านหลักสูตร สถานศึกษาปฐมวัย	ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	ด้านการวัดและ ประเมินผล	
ต่ำ - กลาง	1.385*	1.705**	2.052*	1.554
ต่ำ - สูง	3.785*	4.104*	3.546*	3.405
กลาง - สูง	2.4000*	2.398*	1.494	1.851

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 14 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาจำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ดังนี้

ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงมีความคิดเห็นโดยรวมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำกับระดับการศึกษากลาง และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวมมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ ไม่แตกต่างกัน

ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางกับระดับสูงมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา มากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางกับระดับสูง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาระดับกลางกับระดับต่ำ และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางมีค่าเฉลี่ยมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางกับผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษากลางกับระดับสูง มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตาราง 15 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียน ปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา		ฐานะทางเศรษฐกิจ				F	P
		≤ 5,000	5,001- 7,000	7,001- 10,000	> 10,000 ขึ้นไป		
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ปฐมวัย	$\bar{X}$	47.2121	46.7568	48.3153	48.9551	2.260	.082
	S.D.	6.6038	4.5925	5.9222	6.1753		
2. ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	$\bar{X}$	48.7576	48.0676	49.3243	51.4831	4.488*	.004
	S.D.	7.4121	5.3490	6.9963	5.3281		
3. ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$	49.7879	48.7838	49.8018	52.1573	3.952	.009
	S.D.	8.5541	6.2401	6.6685	5.8502		
4. ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	$\bar{X}$	48.4687	48.2973	48.4505	49.8427	1.084	.356
	S.D.	6.4156	7.5484	6.4353	5.1233		
รวม	$\bar{X}$	48.0065	49.5863	50.2378	48.8203	3.606*	.014
	S.D.	5.8231	6.3273	6.6666	6.3847		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 15 พบว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความคิดเห็น
ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ($F = 3.606^*$) แตกต่างกันอย่าง
มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ และในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$
คือด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ($F = 4.488^*$) ส่วนด้านอื่น ๆ ที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกัน

ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ
รายคู่โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) ดังแสดงในตาราง 16 ดังนี้

ตาราง 16 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง

กลุ่มเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ยผลต่าง	
	ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวม
≤ 5,000 กับ 5,001 - 7,000	.690	0.58
≤ 5,000 กับ 7,001 - 10,000	.567	1.2223
≤ 5,000 กับ มากกว่า10,000	2.726*	2.053
5,001 - 7,000 กับ 7,001 -10,000	1.257	0.996
5,001 - 7,000 กับ มากกว่า 10,000	3.416*	2.633
7,001 -10,000 กับ 7,001 -10,000	2.459*	1.711

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 16 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาจำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันเป็นรายคู่ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวม ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ ตั้งแต่ 5,000 บาท
ขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ต่ำกว่ากลุ่มผู้ปกครองที่มีฐานะ
ทางเศรษฐกิจมากกว่า 10,000 บาท ส่วนกลุ่มผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ 5,001 – 7,000 บาท
มีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ และ
ด้านการวัดและประเมินผลต่ำกว่ากลุ่มผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจ 7,001 – 10,000 บาท มี
ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และด้านการวัดและประเมินผลต่ำกว่า
กลุ่มผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจมากกว่า 10,000 บาท นอกนั้นมีค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่
แตกต่างกัน

ตาราง 17 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัย ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว ปฏิรูปการศึกษา		อาชีพ				F	P
		รับ ราชการ	รัฐ วิสาหกิจ	รับจ้าง	ธุรกิจ ส่วนตัว		
1. ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย	$\bar{X}$ S.D.	49.8235 6.0232	52.4706 6.0427	53.1765 5.5479	50.4706 5.7022	3.612*	.014
2. ด้านการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้	$\bar{X}$ S.D.	51.1304 6.7238	50.6087 6.1403	50.8261 6.7262	47.3913 7.1968	1.565	.198
3. ด้านการวัดและประเมินผล	$\bar{X}$ S.D.	47.4292 5.5528	49.2736 6.3119	50.0472 6.6274	48.8720 6.3948	1.295	.276
4. ด้านการประกันคุณภาพ การศึกษา	$\bar{X}$ S.D.	48.3636 5.9888	49.4727 6.4459	49.8182 7.0345	48.7091 6.2232	.771	.511
รวม	$\bar{X}$ S.D.	48.0065 5.8231	49.5869 6.3273	50.2378 6.666	48.8203 6.3847	1.392	.245

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 17 พบว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาโดยรวม ($F = 1.392$) แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ และในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ คือด้านหลักสูตร
สถานศึกษาปฐมวัย ($F = 3.612^*$) ส่วนด้านอื่นๆ ที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกัน

ในกรณีที่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยได้ทำการเปรียบเทียบ
รายคู่โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) ดังแสดงในตาราง 18 ดังนี้

ตาราง 18 ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนว
ปฏิรูปการศึกษา จำแนกตามอาชีพของผู้ปกครอง

กลุ่มเปรียบเทียบ	ค่าเฉลี่ยผลต่าง	
	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้	ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นโดยรวม
รับราชการ กับ รัฐวิสาหกิจ	1.307	2.149
รับราชการ กับ รับจ้าง	2.394	2.549
รับราชการ กับ ธุรกิจส่วนตัว	1.460	2.394
รัฐวิสาหกิจ กับ รับจ้าง	3.701*	1.824
รัฐวิสาหกิจ กับ ธุรกิจส่วนตัว	2.767	1.557
รับจ้าง กับ ธุรกิจส่วนตัว	.934	.381

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 18 พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัด
ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา จำแนกตาม อาชีพ เป็นรายคู่ดังนี้

ความคิดเห็นของผู้ปกครองโดยรวม ผู้ปกครองที่มีอาชีพรัฐวิสาหกิจ มีค่าเฉลี่ยความ
คิดเห็นด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างอย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ $P < .05$ นอกนั้นค่าเฉลี่ยความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าเรื่อง การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา สี่ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษาและเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย แยกตามระดับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้เป็นผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาล 1 และ 2 ปีการศึกษา 2548 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวนทั้งหมด 6 โรงเรียน คือโรงเรียนวัดบางปะกอก โรงเรียนวัดแจรงร้อน โรงเรียนวัดประเสริฐ โรงเรียนวัดสารอด โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ โรงเรียนวัดสน จำนวน 1,492 คน

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ เป็นผู้ปกครองของเด็กนักเรียนที่กำลังศึกษาในระดับชั้นอนุบาล 1 – 2 ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของ Yamane ที่ช่วงความเชื่อมั่น 2SD ด้วยขนาด $\pm 5\%$ ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 316 คนจากการส่งแบบสอบถามไปยังผู้ปกครองจำนวน 316 คน ได้รับแบบสอบถามคืน 307 คน หรือร้อยละ 97.15

ระยะเวลาที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างเดือน ธันวาคม – เดือนมกราคม 2549

การวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การคำนวณหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างของค่าคะแนนที่เฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2521 : 56) ทำโดยตรวจให้คะแนน หาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวเพื่อทดสอบสมมุติฐานการวิจัย และการทดสอบรายคู่ เมื่อพบความแตกต่างหลังจากการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะการวิจัยดังนี้

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาของเด็กปฐมวัยในโรงเรียน เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง ต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาให้กับเด็กปฐมวัย แยกตามระดับ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และอาชีพของผู้ปกครอง

สมมติฐานในการวิจัย

1. ผู้ปกครองที่มีเพศต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
2. ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
3. ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
4. ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน
5. ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีระดับความคิดเห็นที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาแตกต่างกัน

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างข้างต้น โดยการแจกแบบสอบถามไปจำนวน 316 คน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาจำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 97.15

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จำนวน 60 ข้อ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9160

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปตามขั้นตอนดังนี้ และใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณหาค่าร้อยละ
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เมื่อผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูล และตรวจให้คะแนนเป็นรายชื่อแล้ว นำคะแนนมาหาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าความแปรปรวนแบบทิศทางเดียว (One – Way ANOVA) ทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยวิธี LSD. (Fisher's Least –Significant Different) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2521 : 56) LSD. และเสนอการวิเคราะห์ในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ ข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองพบว่าผู้ปกครองส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 59.90 เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 40.10 อายุของผู้ปกครองส่วนใหญ่อายุ 25 – 45 ปี คิดเป็นร้อยละ 77.9 รองลงมาอายุมากกว่า 45 ปีขึ้นไปและ ต่ำกว่า 25 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.0 และ 9.10 ตามลำดับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีการศึกษา ระดับต่ำกว่าประถมศึกษาและระดับประถมหรือมัธยม คิดเป็นร้อยละ 64.8 รองลงมาจบการศึกษาระดับประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญาและระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 21.5 และ 13.7 ตามลำดับ ฐานะทางเศรษฐกิจแต่ละกลุ่มมีจำนวนมากใกล้เคียงกัน ตามลำดับผู้ปกครองส่วนใหญ่มีรายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน 7,001 – 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 36.2 รองลงมามีรายได้มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไปและมีรายได้ 5,001 – 7,000 บาท มีรายได้น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000บาท คิดเป็นร้อยละ 29.0 24.1 และ 10.7 ตามลำดับ ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพ รับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 69.1 รองลงมาประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว ประกอบอาชีพรัฐวิสาหกิจและประกอบอาชีพ รับราชการคิดเป็นร้อยละ 17.9 7.5 และ 5.5 ตามลำดับ สรุปผลได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา พบว่า โดยภาพรวม ผู้ปกครองมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 50.02$) และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า

- 1.1 ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 48.0065$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก สามอันดับแรกคือ หลักสูตร

สถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 3.6547$) โรงเรียนควรมีการประชุมเพื่อชี้แจงการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยแก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง ($\bar{X} = 3.4495$) และ หลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคน เก่ง ดี มีสุข ($\bar{X} = 3.6547$) ตามลำดับ

1.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 49.5863$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก สามอันดับแรกคือ ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้สำรวจ เล่น สังเกต ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ($\bar{X} = 3.6287$) ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ นำเสนอความคิด โดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก ($\bar{X} = 3.6254$) และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาช่วยส่งเสริมให้เด็ก กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 3.5603$) ตามลำดับ

1.3 ด้านการวัดและประเมินผล ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 50.2378$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก สามอันดับแรกคือ ครูควรจัดทำแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนเพื่อรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบ ($\bar{X} = 3.4984$) การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน ($\bar{X} = 3.4821$) และ ($\bar{X} = 3.4691$) การจัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นประโยชน์ต่อครูและผู้ปกครองในการช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการตามลำดับ

1.4 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 52.1610$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่อยู่ในระดับมาก สามอันดับแรกคือ ส่งเสริมให้มีความร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี ($\bar{X} = 3.7264$) ส่งเสริมการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ($\bar{X} = 3.7036$) ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อกันช่วยเหลือ และทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ($\bar{X} = 3.6840$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาเมื่อจำแนกตามตัวแปรอิสระพบว่า

2.1 จำแนกตามเพศ พบว่า ผู้ปกครองเพศต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมและในทุกรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 จำแนกตามอายุ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ และในรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ คือด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ส่วนด้านอื่นๆ ที่เหลือพบว่าไม่แตกต่าง

2.3 จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ และในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$ คือด้าน หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ด้านการจัดประสบการณ์

การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ส่วนด้านที่แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติคือด้านการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4 จำแนกตามฐานะทางเศรษฐกิจ พบว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวม และในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ คือด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ส่วนด้านอื่น ๆ ที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกัน

2.5 จำแนกตามอาชีพ พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันมีความคิดเห็นโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติและในรายด้านที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .05$ คือด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ส่วนด้านอื่น ๆ ที่เหลือพบว่าไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครอง โดยภาพรวม และแยกเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาขั้นแรกของลูก ผู้ปกครองจะให้ความสนใจและเอาใจใส่มากเป็นพิเศษ ดังสิริมาภิญญอนันตพงษ์ (2544) ที่กล่าวไว้ว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่อยู่ในช่วงอายุแรกเกิดถึง 8 ปี เป็นระยะที่สำคัญที่สุดของการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ จิตใจ สังคมและบุคลิกภาพ เป็นวัยที่เรียกว่าช่วงพลังแห่งการเจริญเติบโตของชีวิต ผู้ปกครองที่มีลูกอยู่ในวัยนี้จึงต้องการที่จะหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับลูก ดังนั้นเมื่อส่งลูกเข้าไปในโรงเรียน จึงต้องการที่จะแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษาให้กับลูก ประกอบกับ ประเทศไทยได้ตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 11 : บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตร หรือบุคคล ซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 7 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับ ตามความพร้อมของครอบครัว บทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองไม่เพียงแต่ส่งลูกเข้าโรงเรียนแต่กลับขยายบทบาทให้เข้ามามีส่วนแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษาได้ ผู้ปกครองกลุ่มนี้จึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่จะส่งเสริมให้มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ตั้งแต่ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้รับทราบความเคลื่อนไหว และการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ของโรงเรียนที่ส่งผลในทางที่ดีต่อบุตรหลานของตน นับเป็นสิ่งที่ทำหายอย่างมากที่โรงเรียนจะจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2529) ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงเห็นว่าเป็นหน้าที่ของ

โรงเรียน และผู้ปกครองที่จะร่วมมือกันในการพัฒนาเด็กให้เกิดการเรียนรู้ ได้อย่างมีศักยภาพ ผู้ปกครองจึงมีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก

2. ระดับความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา รายข้อในแต่ละด้าน พบว่า

2.1 ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดสามอันดับแรกคือหลักสูตรสถานศึกษา ระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนโรงเรียนควรมีการประชุมเพื่อชี้แจงการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยแก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึงและหลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข ตามลำดับ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่าการจัดหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียนและเล็งเห็นว่าหลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติการศึกษา หมวด 7 (มาตรา 57) ที่กล่าวว่าให้หน่วยงานทางการศึกษาระดมทรัพยากรบุคคลในชุมชนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยนำประสบการณ์ ความรอบรู้ ความชำนาญ และภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2537 : 5 - 6) ได้กำหนดว่าการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาเป็นการสร้างพื้นฐานสำหรับชีวิตในอนาคตที่ต้องอาศัยนโยบายการให้ความสนับสนุนจากทุกฝ่าย บุคลากรที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจแนวทางการจัดการศึกษาและวิธีดำเนินงานรวมทั้งการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครองให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องพัฒนาเด็กที่ถูกต้อง โดยถือว่า ความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา เพื่อประโยชน์ของประเทศชาติและเพื่อเด็กไทยทุกคน การจัดหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยควรเน้นการพัฒนาเด็กในทุก ๆ ด้านและทุก ๆ คน เน้นเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ และเน้นการพัฒนาศักยภาพของเด็กไปตามความสามารถแห่งตน ซึ่งสอดคล้องกับ โคลเบอร์ก (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. 2537 : 11-15 ; อ้างอิงจาก Kohlberg) ที่กล่าวว่า การจัดหลักสูตรของเด็กระดับปฐมวัย ควรแตกต่างจากโปรแกรมการศึกษาวิชาอื่นเพื่อให้สอดคล้องกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เพราะเด็กจะได้รับประสบการณ์หรือเรียนรู้ได้กับสิ่งต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดให้ อีกทั้งผู้ปกครองคาดหวังว่าเมื่อส่งลูกมาโรงเรียน โรงเรียนควรจัดหลักสูตรที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะให้กับเด็ก จะทำให้เด็กได้รับการฝึกทักษะพัฒนาการ ความพร้อมด้านต่าง ๆ ได้เต็มตามศักยภาพ

2.2 ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ พบว่า ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดสามอันดับแรกคือ ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้สำรวจ เล่น สังเกต ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ นำเสนอความคิด โดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็กการจัด

ประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาช่วยส่งเสริมให้เด็ก กล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ตามลำดับ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการรับรู้เรื่องการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ ให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้สำรวจ เล่น สังเกต ทดลองและคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง รวมทั้งการที่ครูจัดการประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ นำเสนอความคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ของเด็กนั้น จะทำให้ผู้ปกครองได้ทราบถึงพัฒนาการทางด้านสติปัญญา ความพร้อมและการเรียนรู้ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ที่ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในสังกัดจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามแนวปฏิรูปการเรียนรู้ โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้สามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ มีการจัดหาแหล่งความรู้ให้กับผู้เรียนทั้งแหล่งความรู้ที่เป็นบุคคลและสถานที่ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ (สำนักการศึกษา. 2544 : 16 - 21) ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541 : 3) ที่กล่าวว่า การปฏิรูปการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญและเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา การปฏิรูปการเรียนการสอนที่แท้จริงก็คือ การปฏิรูปการเรียนรู้ และในการปฏิรูปการเรียนรู้นั้น ครูต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และวิธีการจัดการประสบการณ์ กิจกรรมให้แก่เด็ก จากเดิมที่ครูเป็นศูนย์กลาง เป็นผู้บอกความรู้มาเป็นเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเองจากการคิด วิเคราะห์ วางแผนการเรียนรู้ร่วมกับคนอื่น ๆ เช่น ครู เพื่อน ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชน โดยเน้นการเรียนรู้ในสิ่งที่มีความต้องการของเด็กเอง ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าผู้ปกครองให้ความสนใจและเอาใจใส่ต่อการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ของเด็ก จึงมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เพื่อที่จะได้รับทราบความเป็นไปของการจัดการศึกษา ว่าพัฒนาความสามารถของเด็กไปในทางทิศใดและพัฒนามากน้อยแค่ไหน

2.3 ด้านการวัดและประเมินผล พบว่าผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สามอันดับแรกคือ ครูควรจัดทำแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนเพื่อรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบ การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความรู้สึกที่ดีระหว่างบ้าน และโรงเรียน การจัดทำแฟ้มสะสมงานเป็นประโยชน์ต่อครู และผู้ปกครองในการช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการ ตามลำดับ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย นั้นเป็นการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของเด็ก ผู้ปกครองย่อมต้องการสิ่งที่ดีที่สุดในกับบุตรหลานของตนเอง ดังนั้นผู้ปกครองจึงมีความต้องการที่จะอยากรู้พัฒนาการความก้าวหน้าของบุตรหลานของตนเองในทุกๆ ด้านเพื่อที่ผู้ปกครองจะได้รับทราบข้อมูลและร่วมมือกับโรงเรียนในการส่งเสริมและช่วยเหลือเพื่อจะได้เป็นประโยชน์ให้กับทางโรงเรียนและครู ซึ่งสอดคล้องกับ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ (2543 : 65) ที่กล่าวถึงพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการประเมินผู้เรียนไว้ในมาตรา 26 ว่า ให้สถานศึกษาจัดการประเมินผู้เรียนโดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน ความประพฤติ การสังเกต พฤติกรรมการเรียน การร่วมกิจกรรม และการทดสอบ ควบคู่ไปในกระบวนการเรียนการสอนตามความเหมาะสมของแต่ละระดับ และรูปแบบ

การศึกษา ซึ่งปรับเปลี่ยนไปจากเดิมที่เน้นวัดความรู้และความจำทางด้านเนื้อหา มาเป็นการประเมินซึ่งมุ่งเน้นผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยวัดและประเมินให้ครอบคลุมทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2536 : 234) ได้กล่าวถึงการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนว่าครูอาจแจ้งข้อมูลพัฒนาการความก้าวหน้าให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นระยะๆ เพื่อประเมินพัฒนาการร่วมกันและยังเป็นข้อมูลย้อนกลับสู่ผู้ปกครอง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตรงกัน ซึ่งสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ที่กล่าวว่า หากผู้ปกครองได้เข้าใจ ได้ข้อมูลที่ถูกต้องกับโรงเรียน จะลดความขัดแย้งระหว่างบ้านและโรงเรียนได้มาก นอกจากนี้ยังช่วยให้ผู้ปกครองได้สานต่อการเรียนของเด็กจากโรงเรียนสู่บ้านและจากบ้านสู่โรงเรียน ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าการวัดและประเมินผลมีความสำคัญต่อผู้ปกครองในการรับทราบข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับตัวเด็ก

2.4 ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้ปกครองมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด สามอันดับแรกคือ ส่งเสริมให้มีความรู้แจ้งแจ่มใส มองโลกในแง่ดี ส่งเสริมการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อกัน ช่วยเหลือ และทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข ตามลำดับ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษาและได้เข้ามามีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพและมีมาตรฐานที่สามารถจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับจินตนา เหนือเกาะหวาย (2546 : 30-31) ที่กล่าวว่าการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการบริหารจัดการและดำเนินกิจกรรมตามภารกิจที่สามารถยกระดับมาตรฐาน โดยมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดอย่างต่อเนื่อง เป็นที่ยอมรับและพึงพอใจของผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม โรงเรียนที่ได้รับการประกันคุณภาพการศึกษา แสดงว่าโรงเรียนสามารถดำเนินการบริหารโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ มีการวางแผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่จัดทำขึ้นจากการมีส่วนร่วมของกรรมการโรงเรียน ชุมชน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีเป้าหมายที่ชัดเจน สอดคล้องกับสภาพโรงเรียน และมีการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน มีการจัดกิจกรรมสนับสนุนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ครูสามารถพัฒนานักเรียนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อย่างครบถ้วน เอาใจใส่เด็กเป็นรายบุคคล มีการวางแผนการสอนที่นำข้อมูลจากหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น มาใช้ในการจัดประสบการณ์ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศให้เด็กเกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มตามศักยภาพทั้ง 4 ด้าน ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2539 : 5) ที่กล่าวว่าการจัดการศึกษาปฐมวัยนี้ มุ่งเพื่อให้เด็กปฐมวัยได้พัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา ตามศักยภาพ มีคุณธรรม จริยธรรมและมีความพร้อมในการเข้าเรียนในระดับประถมศึกษาอย่างเสมอภาพเท่าเทียมกัน โดยจัดงบประมาณสนับสนุน สรรหาและพัฒนาครูอาจารย์ รวมทั้งบุคลากรที่เกี่ยวข้องให้สามารถจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยได้มีประสิทธิภาพการ

พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ และกำหนดมาตรฐานการศึกษาในระดับปฐมวัย ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองสามารถพัฒนาเด็กได้อย่างถูกต้อง และส่งเสริมให้โรงเรียนจัดการศึกษาระดับนี้ให้สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษา วิถีชีวิตแบบวัฒนธรรมไทย การจัดการศึกษาปฐมวัยต้องอาศัยนโยบายการให้การสนับสนุนจากทุกฝ่าย โดยถือว่าความร่วมมือจากทุกฝ่ายเป็นหัวใจสำคัญของการดำเนินงานการศึกษาปฐมวัย

3. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครอง จำแนกตาม อายุ ระดับการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ $P < .01$

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้ปกครองที่มีอายุ ระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจต่างกัน ต่างก็มีความรัก ความหวังใต้อลูกรหรือบุตรหลานของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2543) กล่าวว่า เด็กในระดับก่อนวัยเรียนเป็นวัยที่มีลักษณะแตกต่างจากวัยอื่น เป็นวัยที่ยังไม่มีความพร้อมในการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง เป็นวัยที่ต้องการความช่วยเหลือจากพ่อ แม่ หรือผู้ที่ให้การอบรมเลี้ยงดู ดังนั้นเด็กจึงต้องการความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ที่ดี จากพ่อ แม่หรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก สิ่งเหล่านี้จึงเป็นความรักอันลึกซึ้งซึ่งระหว่าง พ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย และคนอื่น ๆ ที่ได้อบรมเลี้ยงดูเด็ก ดังนั้นความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาจึงแตกต่างกัน สำหรับกลุ่มผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน เป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับการแสดงความคิดเห็นของผู้ปกครองเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูง จะมีความต้องการแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางกับระดับต่ำ และผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับกลางจะมีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงกับระดับกลาง จะเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาของบุตรหลานตนเองมากกว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ เนื่องจากว่าผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับต่ำ มักจะไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และที่สำคัญไม่ค่อยมีเวลาให้กับบุตรหลานตนเอง เพราะต้องใช้เวลาในแต่ละวันหมดไปกับการประกอบอาชีพเพื่อหาเลี้ยงครอบครัว ส่วนผู้ปกครองที่มีการศึกษาระดับสูงกับระดับกลาง จะมีความรู้ความเข้าใจต่อเด็กเป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2544) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีทำให้พ่อแม่มีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริมสร้างลูกส่งผลให้ลูกมีสุขภาพกาย ใจ อารมณ์ดี และสอดคล้องกับ น้อมฤดี จงพยุงะ และคณะ (เยาวนุช ทานาม. 2545 : 82 ; อ้างอิงจาก น้อมฤดี จงพยุงะ และคณะ) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีการศึกษาดี ย่อมมีความรู้ ความเข้าใจในการอบรมเลี้ยงดู และการให้คำแนะนำที่ดีแก่เด็ก ได้ดีกว่าผู้ที่มีการศึกษาน้อย นอกจากนี้ ศิริกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แบบแผนการเลี้ยงดูเด็กตามแนวภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก พบว่า แม่ที่มีการศึกษาสูง และฐานะทางเศรษฐกิจดี จะเห็นความสำคัญของการ

เลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมสติปัญญาของเด็กเป็นอย่างมาก เช่น มีการส่งเสริมทั้งในเรื่องการเรียนและการเล่น เพื่อส่งเสริมสติปัญญามากกว่าแม่ที่มีการศึกษาน้อยและมีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำ สอดคล้องกับ กานดา ณ กลาง (วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี. 2546 : 76 ; อ้างอิงจาก กานดา ณ กลาง) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมจะมีเงินเตรียมสิ่งที่จำเป็นไว้ให้ลูกได้ดีกว่าผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และสอดคล้องกับ กมลา ลำพูน (2542) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการดูแลเด็กระดับอนุบาลแตกต่างกันจะเห็นว่าการศึกษาระดับการศึกษาและฐานะทางเศรษฐกิจของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับความคิดเห็นของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ปกครองเมื่อ จำแนกตามเพศและอาชีพ มีความคิดเห็น แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะว่าเพศและอาชีพของผู้ปกครอง นั้นไม่มีผลกระทบต่อ การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยจึงทำให้ผู้ปกครองให้ความสนใจในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี (2546) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองทุกอาชีพเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยแรกของชีวิต สิ่งไหนที่ดีและมีประโยชน์ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กแล้วก็ควรได้รับการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กได้เรียนรู้และได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับพรสิริ อิงคชัยโชติ (2527) กล่าวว่าผู้ปกครองไม่ว่าอาชีพใดก็ตามต่างเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงต้องการให้บุตรหลานของตนเองได้เข้าเรียนและได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด จากสถานศึกษาที่เชื่อถือและไว้วางใจ เพราะเมื่อลูกได้รับการศึกษาที่ดีก็จะทำให้ลูกได้รับการพัฒนาที่ครบทั้ง 4 ด้าน และส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้และสอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2542) ที่กล่าวว่า แท้จริงแล้วการเป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองมิได้หยุดอยู่ที่การดูแลพุ่มพักทางร่างกายได้เติบโต แต่การเป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองถือเป็นการสร้างและพัฒนาเด็กให้เป็นคนดีมีคุณค่าต่อสังคม ดังนั้นผู้ปกครองทุกอาชีพจึงส่งเสริม สนับสนุนและเลี้ยงดูลูกที่อยู่ในความปกครองของตนเอง ให้ได้รับการศึกษา เพราะการศึกษาเป็นสิ่งที่จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่ดีเป็นคนที่เก่ง ดี มีสุข (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2542) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้นผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกันจึงมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา รวมทุกด้าน และเป็นรายชื่อ มีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก ผู้วิจัยจึงเสนอว่า ในกลุ่มโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ ควรเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยให้มากกว่าเดิม โดยเฉพาะในด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ เพราะโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะเน้นการจัดการเรียนการสอนในด้านวิชาการ เนื่องจากผู้ปกครองส่วนใหญ่ต้องการให้บุตรหลานตนเองเป็นเด็กเรียนเก่ง เรียนดี อ่านออก เขียนได้ ซึ่งการจะเริ่มสอนให้เด็กเป็นคนเรียนเก่ง เรียนดี อ่านออก เขียนได้นั้น ควรจะเริ่มเมื่อเด็กพร้อมหรือขึ้นชั้นประถมศึกษาไปแล้ว แต่สำหรับการจัดการศึกษาระดับปฐมวัย ผู้วิจัยเสนอว่า ในการจัดการศึกษาระดับปฐมวัยนั้น ควรจะเน้นให้ผู้ปกครองได้เล็งเห็นความสำคัญของการจัดประสบการณ์แบบเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ให้กับเด็ก อาทิ การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนา พัฒนาการของเด็กทั้งด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ จึงควรมีนโยบายเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น การร่วมจัดแนวการเรียนการสอน การพบประชุม กับผู้ปกครอง ในการปรับปรุงพัฒนาโรงเรียน และที่สำคัญควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กให้มากขึ้น เพราะจากข้อค้นพบงานวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาอยู่ในระดับมาก เพราะต้องการแสดงความคิดเห็นร่วมกับโรงเรียน ในการพัฒนา การศึกษาระดับปฐมวัยให้มีความเหมาะสมทั้งในด้านหลักสูตร การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวัดและประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตต่าง ๆ เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็กปฐมวัย ได้ชัดเจนขึ้น
2. ควรมีการศึกษาตัวแปรตัวอิสระในกลุ่มอื่น ๆ ที่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา เช่น ครู หรือบุคลากรในหน่วยงานการศึกษาระดับปฐมวัย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมลลา ลำพูน. (2542). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเด็กวัยก่อนอนุบาลเกี่ยวกับการจัดบริการดูแลเด็กก่อนอนุบาลโรงเรียนสาธิตของสถาบันราชภัฏ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กรมวิชาการ. (2534). การวัดและประเมินผลพัฒนาการ. กรุงเทพฯ : เอรวิณการพิมพ์.
- _____. (2536). แนวการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2539). การประเมินผลจากสภาพจริง *Authentic Assessment*). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540ก). คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2540ข). หลักสูตรก่อนประถมศึกษาพุทธศักราช 2540. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544ก). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา: กรอบและแนวการดำเนินงาน. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ. ลำดับที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมสามัญศึกษา. หน่วยศึกษานิเทศก์. (2541). แนวปฏิบัติในการประเมินสภาพจริงโดยใช้แฟ้มผลงาน (*Portfolio*). ภูเก็ต : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- กรมสามัญศึกษา. (2540). การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2542ก). การประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา : กรอบและแนวการดำเนินงาน. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ. ลำดับที่ 1 . กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2544ข). ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาและมาตรฐานและตัวชี้วัดมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา. เอกสารชุดการประกันคุณภาพ. กรมสามัญเล่ม 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). ประสบการณ์วิชาชีพภาคปฏิบัติ. (คู่มือฝึกสอน). กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- _____. (2542, เมษายน). ผู้นำแนวคิดการศึกษาปฐมวัย, *การศึกษาปฐมวัย*. 3(3) : 35-37.
- _____. (2545, มกราคม). การประเมินตามสภาพจริง วารสารการศึกษาปฐมวัย. 6(1) : 26-33

- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2543). การสอนแบบจิตปัญญา : แนวการใช้ในการสร้างแผนการสอนระดับ
อนุบาลศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์ .
- _____. (2545). รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์ .
- _____. (2547). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : เอดิชั่นเพรสโปรดักส์.
- กุศล สุนทรธาดา และคณะ. (2541). สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กใน
ประเทศไทย. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เกียรติศักดิ์ ทันจันทร์. (2543). การศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนใน
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร. วิทยานิพนธ์ ครุศาสตรมหาบัณฑิต,
กำแพงเพชร : สถาบันราชภัฏ.
- คณะกรรมการการศึกษาเอกชน.สำนักงาน. (2536). สุขภาพพลานามัยสำหรับเด็กอนุบาล.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- คณะอนุกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้. (2543). การปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. พิมพ์
ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- คมเดช ภิรมย์วัฒนา. (2540). ความสัมพันธ์ระหว่างผลการประเมินการบริหารงานตามเกณฑ์
มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนสังกัด
สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2540. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
(บริหารการศึกษา) พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- จักรสิน พิเศษสาร. (2521). ทฤษฎี และนักปรัชญาการศึกษาของชาวตะวันตก. กรุงเทพฯ :
ดวงกมล.
- จรัสศรี คำไส. (2537). ผลการจัดประสบการณ์การเล่นมุมช่างไม้ที่มีต่อความพร้อมทางคณิตศาสตร์
ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษา. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัญ คำยัง. (2539). การประเมินสภาพจริง. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา. ถ่ายเอกสาร.
- จินตนา เหนือเกาะหวาย. (2546). การศึกษาพฤติกรรมของผู้บริหารและครูโรงเรียนอนุบาลประจำ
จังหวัดต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาปฐมวัยตามมาตรฐานของสำนักงานคณะกรรมการ
การประถมศึกษาแห่งชาติ. ปริญญาโท กศ.ม (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จรัส นองมาก. (2544). ปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ชันพรีนติ้ง.
- ฉวีวรรณ นิยมชาติ. (2538). การพัฒนาความพร้อมทางคณิตศาสตร์ของเด็กก่อนประถมศึกษาที่
ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมคณิตศาสตร์อย่างมีแบบแผน. ปริญญาโท กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- ชัชวาล เรืองประพันธ์. (2541). สถิติพื้นฐาน : พร้อมตัวอย่างการวิเคราะห์โปรแกรม MINITAB
SPSS และ SAS. ขอนแก่น : ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- ชัยฤทธิ์ คีลาเดช. (2540). การพัฒนาแฟ้มสะสมงานในการประเมินผลการเรียนวิชาภาษาอังกฤษระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่สาม. ปรินญาณิพนธ์ กศ.จ. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณัฐพล ชุมวราฐานี. (2545). *บันไดสู่การประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : บุค พอยท์ จำกัด.
- ดำรัส สีหะวีระชาติ. (2542). การจัดการเรียนการสอนจากสภาพจริง และวัดประเมินผลโดยใช้แฟ้มผลงานโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 4. ภูเก็ต : หน่วยศึกษานิเทศก์.
- แดนสวรรค์ สุตทน. (2539). การพัฒนาตนเองโดยใช้กระบวนการกลุ่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จงเจริญการพิมพ์.
- ทรงศักดิ์ ชมสวน และคนอื่นๆ. (2543). การศึกษาสภาพการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดแพร่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). พิษณุโลก : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยนเรศวร. ถ่ายเอกสาร.
- น. สายน้ำ. (2544, เมษายน). แนวคิดและวิธีการการประเมินการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. *วารสารร่วมขวัญ*. 26 (137) : 13.
- นงเยาว์ คลีกคล้าย. (2544, เมษายน). การพัฒนาคุณภาพการสอนอนุบาลศึกษา. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 5(2) : 5.
- นิคม ทาแดง. (2524). การจัดประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน, ในเอกสารการสอนชุดวิชาพฤติกรรมกรรมการสอนปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 6-10. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์กราฟิเคอาร์ท.
- น้อมฤดี จงพยุหะ. (2527). *หลักการสอน 2*. พระนคร : ก้าวหน้าการพิมพ์.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *เอกสารประกอบการสอนภาควิชาสถิติศึกษา : วัตถุประสงค์ 302*. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. _____ . (2538, พฤษภาคม – สิงหาคม). การประเมินผลจากแฟ้มสะสมงานการวัดผลการศึกษา. 12 (3) : 28.
- _____. (2544). แนวคิดการประเมินผลการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ. ในหนังสืองานวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 12 พฤศจิกายน 2544. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา (หน่วย 3)*. นนทบุรี : สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2535). *การวัดและประเมินผล*. กรุงเทพฯ : ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- พรสิริ อิงคชัยโชติ. (2527). *แนวความคิดทางการศึกษาและความพึงพอใจของผู้ปกครองนักเรียนต่อการบริหารการศึกษาของโรงเรียนเอกชนที่มีต่อมาตรฐานดี ในกรุงเทพฯ บางมด 5*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร

- พนัส หันนาคินทร์.(2544). *หลักการบริหารโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช.
- พลิชฐ์ พึ่งเดช. (2542). *การศึกษาการใช้แฟ้มสะสมงานในการจัดการเรียนการสอนและการประเมินผลของครูช่วงอุตสาหกรรม ระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 5*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (อุตสาหกรรมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2530). *การจัดประสบการณ์และกิจกรรมระดับปฐมวัย, เอกสารบรรยาย ชุดที่ 3 แผนการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2542,มิถุนายน). *เทคนิคการจัดกิจกรรมเสรีแบบ Child – centered*, *นิตยสารรักลูก* 17(197) : 17.
- พิพัฒน์พงศ์ บุญอนันต์. (2542) . *ปัญหาขั้นตอนการประเมินโดยใช้แฟ้มสะสมงานของครูผู้สอน วิชาคณิตศาสตร์ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโกสุมพิสัย จังหวัดมหาสารคาม*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540) . *เป็นการวิจัยเชิงพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์*. พิมพ์ครั้งที่ 8. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (2542). *คู่มือประกันคุณภาพการศึกษา*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภิญโญ สาร. (2526). *การวิจัยกับการพัฒนาการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ฝ่ายโสตทัศนศึกษา สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวนุช ทานาม. (2545). *การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย ในโรงเรียนสอนภาษาจีน*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนะ บัวสนธ์. (2535). *การพัฒนาหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเพื่อถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นกรณีศึกษาชุมชนแห่งหนึ่งในเขตภาคกลางตอนล่าง*. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราตี ทองสวัสดิ์ และคณะ. (2529). *คู่มือนิเทศการศึกษาก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ : อักษรไทย.
- _____. (2533). *แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา, ในเอกสารการสอนชุดวิชา ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วย 1-5*. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). *การประกันคุณภาพการศึกษาทุกคนทำได้ไม่ยาก*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์ วัฒนาพานิช.

- วัชรภรณ์ พยัคฆ์เมธี. (2546). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ในอำเภอตอยสะแกต จังหวัดเชียงใหม่. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วัฒนา ระงับทุกข์. (2542). แผนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : แอล ที เพรส.
- วัลลภ กันทรัพย์. (2533, ธันวาคม). ขอบข่ายของงานวัดผลและประเมินผลในโรงเรียน, *วิจัยสนเทศ*. 11(123) : 1-3.
- วาสิ ประสงค์สิงห์. (2524). การศึกษารูปแบบกิจกรรมการศึกษาที่วัดในชั้นอนุบาล. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิชัย วงศ์ใหญ่. (2523). การพัฒนาหลักสูตรและการสอน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์รุ่งเรือง.
- ศิริสกุล อิศรานุรักษ์ และคณะ. (2537). แบบแผนการเลี้ยงดูเด็กตามแนวภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก (สพด). กรุงเทพฯ : คณะสาธาณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2539). การวัดและประเมิน. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม. (2518). พัฒนาการทางภาษา. กรุงเทพฯ : เจริญพัฒนา.
- สนธยา อ่อนน้อม. (2538). ผลของการเสริมแรงในกิจกรรมการเล่าเรื่องที่ดีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมคิด พรหมจ้อย และสุพัตร์ พิบูลย์. (2544). การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : จตุพรดีไซน์.
- สันต์ ธรรมบำรุง. (2527). หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนาตำราและเอกสารวิชาการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู.
- สิริมา ภิญญาอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินแนวใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2537). แนวการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. ประมวลชุดวิชาหลักการและแนวคิดทางการปฐมวัยศึกษา. บัณฑิตศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2544). เต็ดดอกไม้นั้นกระเทียมถึงดวงดาว การปลูกฝังเด็กปฐมวัยรักสิ่งแวดล้อม. ในหนังสืองานวันสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี 12 พฤศจิกายน 2544. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- สุธีรักษ์ ทรงมุสิก.(2547). สภาพการใช้หลักสูตรสถานศึกษาของครูปฐมวัย สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มกรุงเทพมหานคร. ปรินทิพนิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) . กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุริยันต์ บุญชาติพิทย์. (2542). การพัฒนาครูผู้สอนกลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ ในด้านการวัดและประเมินผลในชั้นเรียน ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา. สารนิพนธ์. กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ มูลคำ. (2541). แฟ้มสะสมงาน : PORTFOLIO. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : ที พี พีрін.
- สุวิมล ตั้งสัจพจน์ และกุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). การประเมินผลงานสะสมทางพลศึกษา. กรุงเทพฯ : เอ็ดดิสันเพรสโปรดักส์.
- สุโขทัยธรรมมาธิราช.มหาวิทยาลัย. (2527). เอกสารการสอนชุดวิชาสื่อการสอนระดับปฐมวัย ศึกษาหน่วยที่ 1-7. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2529). การจัดหลักสูตรในเอกสารการสอนชุดวิชาการจัดศูนย์และโรงเรียนปฐมวัยศึกษา หน่วยที่ 9.กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- โสภิตา จิตใจจำ. (2541) . การพัฒนาระบบการประเมินพัฒนาการของนักเรียนระดับอนุบาลศึกษา โดยใช้แฟ้มผลงาน. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การวิจัยและวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2529). เอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. หน่วยที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2543). การเตรียมความพร้อมเพื่อรับการประเมินภายนอกของโรงเรียนอนุบาลในอังกฤษ และกรณีตัวอย่าง : สถาบันแห่งชาติเพื่อการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- _____. (2544). นโยบายและแผนการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย (0-5 ปี) พ.ศ. 2545-2549 . กรุงเทพฯ : สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2541). การประกันคุณภาพการศึกษา เล่มที่ 3 การพัฒนามาตรฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2528). พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเล็ก,ในเอกสารชุดอบรมบุคลากรทางการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2539). คู่มือการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. (2531). เอกสารชุดอบรมบุคลากรระดับก่อนประถมศึกษา.หน่วยที่ 2. กรุงเทพฯ : รุ่งศิลป์การพิมพ์.
- _____. (2541). แนวดำเนินการเพื่อการประกันคุณภาพและการรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา.

- สำนักงานการศึกษา. (2540). *มาตรฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- _____. (2543). *สรุปผลการประเมินมาตรฐานโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2542*. กรุงเทพฯ : บรรณศิลป์ พรินต์ติ้ง .
- สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสุรินทร์. (2540). *การเรียนการสอนและการประเมินผลจากสภาพจริง*. กรุงเทพฯ : รุ่งชนเกียรติออฟเซ็ท.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. (2544). *การประเมินสถานศึกษา*. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : [http://www.onespa.or.th/estimate/basic indoctrination/page 2.html](http://www.onespa.or.th/estimate/basic%20indoctrination/page%202.html)
- ลำลี ทองธิว. (2541, มีนาคม – มิถุนายน). การพัฒนากระบวนการสอนโดยใช้พอร์ทโฟลิโอ การสอนอ่านเพื่อพัฒนาคุณภาพทางการอ่านของนักเรียนประถมศึกษา และเพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาชีพครู. *วารสารครุศาสตร์*. 26 (3) : 65-82.
- หน่วย, ศึกษาพิเศษ. กรมสามัญศึกษา. เขตการศึกษา 9. (2543). *การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชรรักษ์.
- อารี รังสินันท์. (2523). *รูปแบบการจัดโรงเรียนสาธิตละอออุทิศ*. วิทยาลัยครูสวนดุสิต กรมการฝึกหัดครู : กรุงเทพฯ
- อัญชลี ไสยวรรณ. (2540, ธันวาคม). แนวคิดและกิจกรรมในการพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน 2540. *ครุสารเทพสตรี*. 1(1) : 82-88.
- อุทัย เพชรช่วย. (2522, มกราคม). การให้นักเรียนสอนกันเอง. *มิตรครู*. 27(2) : 24.
- อุบล เวียงสมุทร. (2537). *ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง*. ปรินท์นิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อุทุมพร (ทองอุทัย) จามรมาน. (2530). *การวัดและประเมินผลการเรียนระดับอุดมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ฟันนี่พับบลิชชิง.
- อุทุมพร จามรมาน. (2544). *วิธีการทำประกันคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน*. กรุงเทพฯ : ฟันนี่.
- Arter, J.A. (1990, May). Using Portfolio in Instruction and Assessment, *The Northwest Regional Educational Laboratory*. IS (1): 81-90.
- Barton, J; & Collin, A. (1994). *Portfolio Assessment: A Handbook for Education*. California: Addison – Wesley.
- Bryant, C.K; & Hungerford, H. R. (1977, Fall). An Analysis of Strategies for Teaching Environmental Concepts and values Clarification in Kindergarten, *Journal of Environmental Education*. 9(1) : 44-49.

- Bull, K.S; & Others. (1994). Portfolio Assessment in Teacher Evaluation :
A Comparison of the Perspectives of General and Special Educational
Administrators and Teachers, "ERIC Document Report Unities Service
No.ED369604., March 23-2.
- Calfee; & Perfumo, P. (1993, April). Student Portfolio : Opportunity for a Revolution in
Assessment, Learning, *Journal of Reading*. 36(7) : 532-537.
- Castelline, D. (1997, May). The Influence of Portfolio Assessment on Teacher
Expectation For Student, *Dissertation Abstracts International*. 57(11) : 4706-A.
- Cuttance, P. (1994). *Consumer evaluation of quality management and quality assurance
Systems for schools. Paper prepared for the Australian Quality Connell
Conference*. Sydney : NSW Department of School Education. 8 – 9.
- Good, C.V. (1973). *Dictionary of Education*. New York : McGraw-Hill Book.
- Gronlund, N.E. (1990). *Measurement of Evaluation in Teaching 6 ed*. New York :
Macmillan.
- Hearn, J; & Schuman, S. (1992). Portfolio Assessment Implementation and Use at
An Elementary Level, *ERIC Document Reproduction Service No.ED349330*.
- John, J.L; & Vanleirsbury, P. (1991). "Portfolio Assessment : A Survey Among
Professionals," ERIC Document Reproduction Service No.ED335668. Research
Report No.10 Northern Illinois University.
- Ketter. J.S. (1994, March). Behavioral and Attitude Change in Teacher and Students
As a Result of Implementation of the Portfolio Method of Evaluation
Writing, *Dissertation Abstracts Information*. 54(09) : 3356.
- Murgatroyd. Stephen; & Morgan, Collin. (1994). *Total quality management and the
School*. Buckingham, Philadelphia : Open University Press.
- Nidhi, K & Others. (1995, November) . How Performance Assessments Affect Teaching
and Learning. *Educational Leadership*. 8 (52) : 80.
- Stebbing, L. (1993). *Quality Assurance : The route to efficiency and competitiveness*.
3rd ed. Chi Chester, West Sussex : Ellis Harwood.
- Thordike, Rebert L; & Hang, E. (1969). *Measurement and Evaluation in Psychology
and Education*. 3rd ed. New York : John Wiley & Son.
- Tyler, Leona E. (979). *Tests and Measurements*. 3rd ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Walcavich, M. (1996, May). A Survey of Variables that Affect the Implementation
of Portfolio Assessment in the Elementary Classroom in Pennsylvania,
Dissertation Abstracts International. 56 (11): 4275 – A.

Wilson, L. (1993, February). Assessment in a Secondary Mathematics Classroom,
Dissertation Abstracts International. 54(08): 2935.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

**รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการ Try out เครื่องมือวิจัย
สังกัดสำนักงานเขตทุ่งครุ**

โรงเรียนนาหลวง แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร

**รายชื่อโรงเรียนที่ใช้ในการเก็บข้อมูล
สังกัดสำนักงานเขตราชบุรีบูรณะ**

1. โรงเรียนวัดบางปะกอก	แขวงบางปะกอก	เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
2. โรงเรียนวัดประเสริฐ	แขวงบางปะกอก	เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
3. โรงเรียนวัดสารอด	แขวงบางปะกอก	เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
4. โรงเรียนวัดแจรงร้อน	แขวงบางปะกอก	เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
5. โรงเรียนวัดสน	แขวงบางปะกอก	เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร
6. โรงเรียนรัตนจินะอุทิศ	แขวงบางปะกอก	เขตราชบุรีบูรณะ	กรุงเทพมหานคร

ภาคผนวก ข

- ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับลักษณะที่ต้องการวัด
- ค่าสถิติค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครอง
ปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

ค่าสถิติแสดงดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อความกับลักษณะที่ต้องการวัด

แบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียนเด็กปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ด้านหลักสูตรสถานศึกษา							
ข้อ 1	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 2	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 3	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 4	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 5	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 6	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 7	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 8	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 9	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 10	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 11	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 12	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 13	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 14	+1	0	+1	0	+1	3	0.6
ข้อ 15	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
การจัดประสบการณ์การเรียนรู้							
ข้อ 16	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 17	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 18	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 19	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 20	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 21	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 22	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 23	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 24	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 25	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 26	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 27	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 28	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 29	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 30	+1	+1	+1	+1	+1	5	1

แบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียนเด็กปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตามแนวปฏิรูปการศึกษา	ผู้เชี่ยวชาญ					รวม	IOC
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ด้านการวัดและประเมินผล							
ข้อ 31	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 32	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 33	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 34	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 35	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 36	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 37	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 38	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 39	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 40	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 41	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 42	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 43	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 44	0	+1	+1	+1	+1	4	0.8
ข้อ 45	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา							
ข้อ 46	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 47	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 48	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 49	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 50	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 51	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 52	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 53	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 54	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 55	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 56	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 57	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 58	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 59	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
ข้อ 60	+1	+1	+1	+1	+1	5	1
รวม	59	59	60	59	60	297	0.99

ค่าสถิติค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเรื่องการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

แบบสอบถาม	จำนวนข้อ	ค่าความเชื่อมั่น
ความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ใน 4 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการประกันคุณภาพการศึกษา	60	0.9160

ภาคผนวก ค

- หนังสือเชิญผู้เชี่ยวชาญ
- หนังสือราชการขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

ที่ ศษ 0519.1217.19 0

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักทะเบียนและวัดผล มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา ดอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ" โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญญาอินตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเจ็ด ภิญญาอินตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในกรณี บัณฑิตวิทยาลัยของเรือนจิฎ อาจารย์อุนิสา คุ้มวงศ์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ให้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญที่ นางสาวสุกัญญา ดอกพวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4272607

ที่ ศธ 0519.12/๗/๖1

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการกองบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา ดอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ” โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ นายอคุศลย์ ไบกุหลาบ นักวิชาการ 6 เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุกัญญา ดอกพวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4272607

ที่ ศธ 0519.12/๗/19

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา ดอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ” โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ อาจารย์ไพบุลย์ ปันโน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุกัญญา ดอกพวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4272607

ที่ ศธ 0519.12/7.12.2

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๙ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมหาไถศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชฎีบูรณะ” โดยมี รองศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชฎีบูรณะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เพ็ญสิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4272607

ที่ ศร 0519.12/7/23

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๗ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปะกอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง “การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชฎร์บูรณะ” โดยมี รองศาสตราจารย์สิริมา กัญญาอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด กัญญาอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชฎร์บูรณะ

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-4272607

ที่ ศธ 0519.12/๗๗๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ตงูมวิท 23 กรุงเทพมหานคร 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนนาหลวง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษามัธยมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ" โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-2607 มือถือ 04-145-4680

ที่ ศบ 0519.12/๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอกความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางปะกอก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับมัธยมศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง
นักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
เขตราชวัตรบูรณะ" โดยมี รองศาสตราจารย์สิริมา ภัฏญโณนันทพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด
ภัฏญโณนันทพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย ตอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครอง
นักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร
เขตราชวัตรบูรณะ. ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง ได้เก็บข้อมูล
เพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : คัดลอกแบบสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดค่านิสิตร โทรทัศน์ 02-427-2607 มือถือ 04-145-4680

ที่ ศร.0519.12/ว.33

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดชนะจีนอุทิศ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ" โดยมี รองศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย ตอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์หญิงสิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-2607 มือถือ 04-145-4680

ที่ ศธ 0519.12/2764

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตงุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

พฤษภาคม 2548

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดแจรงวีน

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา ดอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ" โดยมี รองศาสตราจารย์สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย คอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุกัญญา ดอกพวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญสิริ จีระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-2607 มือถือ 04-145-4680

ที่ กษ 0519.1255.63

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๖๖ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอบขออนุญาตเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดประเสวี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ" โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา วิญญูอินันคพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเจิด ภิญญูอินันคพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย คอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชวัตรบูรณะ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขออนุญาตให้ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชษฐกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงาบบคบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-2607 มือถือ 04-145-4680

ที่ ศธ 0519.12/๖๖๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุโขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

๒๕ พฤศจิกายน 2548

เรื่อง ขอกวามอนุเคราะห์เพื่อกรวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดसारอด

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวสุกัญญา คอกพวง นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญาโท เรื่อง "การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชพฤกษ์" โดยมี รองศาสตราจารย์ศิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ และ รองศาสตราจารย์บุญเจ็ด ภิญโญอนันตพงษ์ เป็นคณะกรรมการควบคุมการทำปริญญาโท ในกรณี นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อกรวิจัย โดยขอให้ผู้ปกครองนักเรียนเด็กปฐมวัย ตอบแบบสอบถามการศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชพฤกษ์ ในระหว่างเดือนธันวาคม 2548 - มกราคม 2549

จึงเรียนมาเพื่อขอกวามอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวสุกัญญา คอกพวง ได้เก็บข้อมูลเพื่อกรวิจัย และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จีระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 02-427-2607 มือถือ 04-145-4680

ภาคผนวก ง

- แบบสอบถาม

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง

การศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนปฐมวัยต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้
ตามแนวปฏิรูปการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร เขตราชบุรีบูรณะ

คำชี้แจง

1. ผู้ตอบแบบสอบถามชุดนี้คือ ผู้ปกครองนักเรียนระดับปฐมวัย
2. แบบสอบถามนี้มีอยู่ 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา ชั้นอนุบาลศึกษาประกอบด้วยข้อคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา 4 ด้านดังนี้
    - 2.1 หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย
    - 2.2 การจัดประสบการณ์การเรียนรู้
    - 2.3 การวัดและประเมินผล
    - 2.4 การประกันคุณภาพการศึกษาระดับปฐมวัย
3. ข้อมูลในแบบสอบถามฉบับนี้ใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น และไม่มีผลกระทบต่อการศึกษาปฏิบัติ และสถานภาพของท่านแต่อย่างใด
4. โปรดตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ เพราะคำตอบของท่านมีประโยชน์อย่างมาก ผู้วิจัยจะเก็บคำตอบของแต่ละท่านไว้เป็นความลับแล้วจะนำผลโดยไม่เฉพาะเจาะจงว่าเป็นคำตอบของบุคคลใดบุคคลหนึ่งและผลของคำตอบคือจะมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ปรับปรุงการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของโรงเรียนอนุบาลในเขตราชบุรีบูรณะเป็นอย่างมาก

ขอขอบคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ให้ความร่วมมือ

นางสาวสุกัญญา ดอกพวง

นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. เพศ

- เพศชาย
 เพศหญิง

2. อายุ

- ต่ำกว่า 25 ปี
 25 – 45 ปี
 มากกว่า 45 ปี

3. ระดับการศึกษา

- วุฒิมัธยมศึกษาต่ำกว่าระดับประถมศึกษา / ระดับประถมศึกษา
หรือมัธยมศึกษา
 ประกาศนียบัตรหรืออนุปริญญา
 วุฒิมัศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

4. ฐานะทางเศรษฐกิจ หมายถึง รายได้รวมของครอบครัวต่อเดือน

- น้อยกว่า หรือเท่ากับ 5,000 บาท
 5,001 – 7,000 บาท
 7,001 – 10,000 บาท
 มากกว่า 10,000 บาทขึ้นไป

5. อาชีพ

- รับราชการ
 รัฐวิสาหกิจ
 รับจ้าง
 ธุรกิจส่วนตัว (เจ้าของกิจการ การค้าขาย ปลีก การค้าขายย่อยๆ
และอื่นๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา

คำชี้แจง : โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องทางที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

- 4 หมายถึง เห็นด้วยมากที่สุด
 3 หมายถึง เห็นด้วยมาก
 2 หมายถึง เห็นด้วยน้อย
 1 หมายถึง เห็นด้วยน้อยที่สุด

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
	ด้านหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย				
1	หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่โรงเรียนใช้ควรพัฒนาจากการศึกษาสภาพแวดล้อมและความต้องการของชุมชน				
2	โรงเรียนควรจัดหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ชุมชน ที่นักเรียนอาศัยอยู่				
3	โรงเรียนควรมีการประสานงานระหว่างชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัย				
4	โรงเรียนควรมีการประชุม เพื่อชี้แจงการใช้หลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยแก่ นักเรียน ผู้ปกครอง ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างทั้งถึง				
5	โรงเรียนควรจัดนิทรรศการป้ายนิเทศ และประชาสัมพันธ์แนะนำหลักสูตรปฐมวัยกับผู้ปกครองและผู้สนใจ				
6	ท่านคิดว่าผู้ปกครองควรมีความเข้าใจในหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน				
7	ท่านคิดว่าผู้ปกครองมีความพึงพอใจและเห็นด้วยกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียน				
8	ท่านคิดว่าโรงเรียนแต่ละโรงเรียนควรมีการใช้หลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่แตกต่างกัน				
9	ท่านให้ความสนใจกับหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยก่อนที่จะนำบุตรหลานเข้าไปศึกษา				
10	ท่านคิดว่าหลักสูตรสถานศึกษาระดับปฐมวัยมีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน				
11	ท่านคิดว่าหลักสูตรเป็นตัวบ่งชี้ในการพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนเก่ง ดี มีสุข				

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
12	ท่านคิดว่าครูควรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมร่วมกับโรงเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยที่วางไว้				
13	ท่านคิดว่าครูควรนำหลักสูตรมาจัดประสบการณ์เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้				
14	ท่านคิดว่าการเรียนรู้ของนักเรียนเป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนที่กำหนดไว้				
15	ท่านคิดว่าโรงเรียนควรจัดการเรียนการสอนแบบเน้นการอ่านการเขียน มากกว่าการส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ – จิตใจ สังคมและสติปัญญา				
16	ด้านการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ของครู				
17	โรงเรียนควรให้ชุมชนหรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับผู้เรียน				
18	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะสมกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ				
19	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ลงมือกระทำด้วยตนเอง ได้สำรวจ เล่น สังเกต ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง				
20	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วาง แผน ตัดสินใจ นำเสนอความคิดโดยครูเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวกและเรียนรู้ร่วมกับเด็ก				
21	ครูควรจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา				
22	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ยึดถือผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง สนองความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคล				
23	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้มีความสมดุล มีทั้งกิจกรรมในห้องเรียนและนอกห้องเรียน				

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
24	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อ และแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ชุมชน สถานที่ราชการต่างๆ				
25	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียนเป็นผู้ริเริ่มมากกว่าให้ครูเป็นผู้นำการจัดกิจกรรม				
26	ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นทักษะการอ่านออกเขียนได้มากกว่าการส่งเสริมพัฒนาการ				
27	สื่อและแหล่งการเรียนรู้มีความสำคัญต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษา				
28	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษามีผลให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ที่ดีและมีพัฒนาการที่ดีขึ้น				
29	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษาช่วยส่งเสริมให้เด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์				
30	การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ตามแนวปฏิรูปการศึกษามีความแตกต่างจากการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในสมัยก่อน				
	ด้านการวัดและประเมินผล				
31	ผู้ปกครองควรให้ความสนใจกับการวัดและประเมินผลพัฒนาการของผู้เรียน				
32	ข้อมูลการวัดและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนมีความสำคัญต่อการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก				
33	ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผู้เรียน				
34	การพูดคุยสัมภาษณ์ผู้ปกครองเกี่ยวกับเด็กทำให้ได้ข้อมูลที่ตรงกัน				
35	ครูควรประเมินพัฒนาการเด็กแต่ละด้านเป็นรายบุคคล				
36	ครูควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนประเมินตนเองและเพื่อน				
37	ครูควรจัดทำแฟ้มสะสมงานของผู้เรียนเพื่อรายงานให้ผู้ปกครองรับทราบ				
38	การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นทำให้เกิดความรู้สึที่ดีระหว่างบ้านและโรงเรียน				

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
39	ผู้ปกครองมีอิทธิพลอย่างมากในการส่งเสริม สนับสนุนให้เด็กเกิดการพัฒนางานของตนเอง				
40	การจัดนิทรรศการผลงานของนักเรียน ช่วยให้ผู้ปกครองภูมิใจ				
41	ครูควรรายงานผลการวัดประเมินพัฒนาการเด็กให้ผู้ปกครองรับทราบเป็นระยะๆ				
42	การจัดทำแฟ้มสะสมงานมีประโยชน์ต่อครูและผู้ปกครองในการช่วยกันส่งเสริมพัฒนาการ				
43	การประเมินพัฒนาการของนักเรียนควรมาจากเสียงสะท้อนความคิดต่อผลงานจากนักเรียน ครู ผู้ปกครอง				
44	ผู้ปกครองควรให้ความสำคัญของการวัดและประเมินผลของผู้เรียน เพราะเป็นข้อมูลที่ย้อนกลับที่จะร่วมกับโรงเรียนในการส่งเสริมปรับปรุง แก้ไขพัฒนาการของนักเรียน				
45	การให้ข้อมูลย้อนกลับของผู้ปกครองช่วยให้ครูวัดและประเมินผลผู้เรียนพร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมได้				
	ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา				
46	ผู้ปกครองควรให้ความสนใจต่อการประกันคุณภาพของสถานศึกษาระดับปฐมวัยที่แตกต่าง				
47	การประกันคุณภาพการศึกษาปฐมวัยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์การเรียนรู้มากที่สุด				
48	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองรักการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง				
49	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ				
50	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่สอดคล้องกับสภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อมของนักเรียน				
51	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ที่สอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่ดีในการปฏิบัติตนของเด็กอย่างต่อเนื่อง				
52	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อกันช่วยเหลือและทำงานร่วมกันอย่างมีความสุข				

ข้อที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			
		4	3	2	1
53	ส่งเสริมการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้และประสบความสำเร็จในการเรียน				
54	ส่งเสริมการจัดประสบการณ์ให้เด็กเรียนรู้และทำงานตามบทบาทหน้าที่				
55	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีหลักสูตรและสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัย				
56	ส่งเสริมให้สถานศึกษามีความสัมพันธ์และร่วมมือกับชุมชนในการพัฒนาการศึกษาในระดับปฐมวัย				
57	ส่งเสริมการปฏิบัติตนที่ถูกต้องต่อสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์				
58	ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความร่าเริงแจ่มใส มองโลกในแง่ดี				
59	ส่งเสริมให้มีสัมมาคารวะต่อผู้ใหญ่ มีความเกรงใจต่อผู้อื่น และเป็นตัวอย่างที่ดีให้ผู้อื่นปฏิบัติ				
60	ส่งเสริมให้ปฏิบัติตามกฎกติกา หรือระเบียบที่ตั้งไว้ รวมทั้งยอมรับความผิดพลาดของตนเองและผู้อื่น				

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ สกุล	นางสาวสุกัญญา ดอกพวง
วัน เดือน ปีเกิด	9 มกราคม 2519
สถานที่เกิด	จังหวัดศรีสะเกษ
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	365/1040 แขวงบางมด เขตทุ่งครุ กรุงเทพมหานคร 10140
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	อาจารย์ 1 ระดับ 5
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนวัดบางปะกอก แขวงบางปะกอก เขตราชบุรีบูรณะ กรุงเทพมหานคร 10140 โทร 02-4272607
ประวัติการศึกษา	
ปี พ.ศ. 2537	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนชุมชน อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดศรีสะเกษ
ปี พ.ศ. 2542	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากสถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
ปี พ.ศ. 2549	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร